

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
RESİM-İŞ EĞİTİMİ BİLİM DALI

TARKAN VE KÖROĞLU
ÇİZGİ ROMANINDA ORTAK VE DEĞİŞEN
MİLLİ VE SANATSAL UNSURLAR

Ramazan ÖZSOY
YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Nihat ŞİRİN

Konya-2019

Ramazan ÖZSOY

**Tarkan ve Köroğlu Çizgi
Romanında Ortak ve Değişen
Milli ve Sanatsal Unsurlar**

**Yüksek Lisans 2019
Tezi**

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
RESİM-İŞ EĞİTİMİ BİLİM DALI

TARKAN VE KÖROĞLU
ÇİZGİ ROMANINDA ORTAK VE DEĞİŞEN
MİLLİ VE SANATSAL UNSURLAR

Ramazan ÖZSOY
YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Nihat ŞİRİN

Konya-2019

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Öğrencinin

Adı Soyadı   Ramazan ÖZSOY

Numarası   168309031001

Ana Bilim / Bilim Dalı   Güzel Sanatlar Eğitimi /Resim-İş Eğitimi

Programı   Tezli Yüksek Lisans   Doktora

Tezin Adı   Tarkan ve Köroğlu Çizgi Romanında Ortak ve Değişen
Milli ve Sanatsal Unsurlar

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Ramazan ÖZSOY

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

YÜKSEK LİSANS TEZ KABUL FORMU

Öğrencinin	Adı Soyadı	Ramazan ÖZSOY		
	Numarası	168309031001		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Güzel Sanatlar Eğitimi /Resim-İş Eğitimi Bilim Dalı		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans	☒ Doktora	☐
	Tez Danışmanı	Dr. Öğr. Üyesi Nihat ŞİRİN		
Tezin Adı		Tarkan ve Köroğlu Çizgi Romanında Ortak ve Değişen Milli ve Sanatsal Unsurlar		

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan “Tarkan ve Köroğlu Çizgi Romanında Ortak ve Değişen Milli ve Sanatsal Unsurlar” başlıklı bu çalışma 13/06/2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Ünvanı, Adı Soyadı	Danışman ve Üyeler	İmza
Dr. Öğr. Üyesi Nihat ŞİRİN	Danışman	
Dr. Öğr. Üyesi Ayşe OKUR	Üye	
Dr. Öğr. Üyesi Hülya KAROĞLU	Üye	

ÖNSÖZ

Çocukluğumda köyümüze gittiğimdedemin kulakları az duyduğu için yüksek sesle açtığı ve gözleri az gördüğü için dibine oturup izlediği televizyonda, sinema filmlerinden duyduğum Tarkan ve Köroğlu isimlerinin aslında sinemadan önce çizgi roman kahramanı olduğunu yüksek lisans çalışmama başladığımda öğrenmişim. Bu şaşkınlık halim beni çizgi roman konusunda araştırma yapmaya sürükledi.

Çizgi roman alanında araştırma yaptıkça çizgi roman eserlerinin titiz bir çalışma disiplini gerektiren ve ustaca hazırlanmış, her ayrıntısında emeğin olduğu resim sanatı açısından içerisinde birçok sanatsal unsurlar barındıran değerli eserler olduğunu gördüm. Çalışmalarım süresince bana destek olan değerli eşim Rukiye ÖZSOY'a, küçük yaşta olmasına rağmen çalışmama neşe katan, çizgi roman okumalarımda yanımda resim karelerini takip eden ve babacığım bu kurtlar ne yapıyor gibi sorular soran oğlum Muhammed Yasir ÖZSOY'a teşekkür ediyorum.

Yüksek Lisans tezimi oluşturabilmemde ve Çizgi Roman konularında araştırma yapmama vesile olan ve desteğini ve tecrübelerini hiç esirgemeyen danışman hocam Öğr. Üyesi Dr. Nihat ŞİRİN'e, Necmettin Erbakan Üniversitesi'ndeki tüm hocalarıma teşekkür ediyorum.

Konya 2019

Ramazan ÖZSOY

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin

Adı Soyadı   Ramazan ÖZSOY

Numarası   168309031001

Ana Bilim / Bilim Dalı   Güzel Sanatlar Eğitimi /Resim-İş Eğitimi

Programı   Tezli Yüksek Lisans   Doktora

Tez Danışmanı   Dr. Öğr. Üyesi Nihat ŞİRİN

Tezin Adı   Tarkan ve Köroğlu Çizgi Romanında Ortak ve Değişen
Milli ve Sanatsal Unsurlar

ÖZET

Sanatsal faaliyetler bireyin kendini ifade etmesinin yanında dönemin kültürünün de bir ifadesi niteliğindedir. İnsanlık tarihinden bu yana sanat ve sanatsal faaliyetler dönemin şartlarına ve kültürel özelliklerine göre sürekli olarak değişim ve gelişme içerisinde olmuştur. İmkânların değişmesi, popüler olanın değişmesi, kültürel özelliklerin değişmesi ve gelişmesi görsel sanat ürünlerinde farklı türlerin oluşmasına zemin hazırlamıştır. Bu çalışmamızda 19.yüzyılda matbaanın gelişmesiyle yeni bir sanatsal tür olarak ortaya çıkan Türk çizgi roman örneklerinden Tarkan ve Köroğlu çizgi romanları incelenecektir.

Türkiye'de çizgi roman sanatı 19.yy da ki popülerliğini günümüzde kaybetmiş olmasıyla birlikte çizgi romanlar, ulaşılması, temin etmesi de zor bir kaynak haline gelmiştir. Çizgi romanın popülerliğinin azalmasıyla birlikte çizgi roman kahramanlarımızda unutulmaya yüz tutmuştur. Çalışmada literatür taraması yapılarak konu ile ilgili olan kaynaklara ulaşılmış, Milli çizgi romanlarımızdan Tarkan ve Köroğlu çizgi romanları milli ve sanatsal unsurlar açısından incelenip karşılaştırılmıştır.

Araştırmanın sonucunda, hem senaryo hem de çizim aşamasında büyük emek sarf edilerek ve çok titiz bir çalışma sonucu ortaya çıkan Tarkan ve Köroğlu çizgi romanlarımızda bulunan milli ve sanatsal unsurlar tespit edilmiş ve iki çizgi romanın milli ve sanatsal unsurlar açısından ortak ve değişen yönleri karşılaştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tarkan Çizgi Romanı, Köroğlu Çizgi Romanı

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin

Adı Soyadı   Ramazan ÖZSOY

Numarası   168309031001

Ana Bilim / Bilim Dalı   Güzel Sanatlar Eğitimi /Resim-İş Eğitimi

Programı   Tezli Yüksek Lisans   Doktora

Tez Danışmanı   Dr. Öğr. Üyesi Nihat ŞİRİN

Tezin Adı   The common, changing, national and artistic elements In
Tarkan's and Köroğlu's Comics

SUMMARY

Artistic activities are not only an expression of the culture of the period but also the self-expression of the individual. Since the very start of the history of mankind, art and artistic activities have been constantly changing and developing according to the conditions and cultural characteristics of the period. The alteration to opportunities, the change of what is the popular, the change and development of cultural characteristics have laid the ground for the formation of different types of visual art products. In this study, Tarkan and Köroğlu Comic Books, which emerged as a new style of art with the advances in printing press in 19th century (they are also early examples of Turkish comic books) will be analysed.

Since the art of comic books in Turkey are not so popular as they were in the 19th, today they are quite difficult sources to gain access and obtain. With the decrease in the popularity of comic books, our comic book heroes have been rarely recalled. I have reached the comic books in question and done a through literature review. Tarkan and Köroğlu Comic Books, which are our national comic books, were analyzed and compared in terms of national and artistic elements.

As a result of the research, national and artistic elements in our comic books, which have been given a lot of care, effort and attention to details with regards to script and illustration, were determined and analyzed. The national and artistic elements of these two comic books have been compared and contrasted.

Keywords: Tarkan Comic Book, Koroğlu Comic Book,

İÇİNDEKİLER

Bilimsel Etik Sayfası	ii
Tez Kabul Formu	iii
Önsöz/Teşekkür	iv
Özet.....	v
Summary.....	vii
Şekiller Listesi.....	xi
BÖLÜM 1-GİRİŞ.....	1
1.1. Araştırmanın Konusu	1
1.2. Amaç	1
1.3. Araştırmanın Önemi.....	2
1.4. Varsayım (Sayıltı)	2
1.5. Sınırlılıklar.....	2
BÖLÜM 2-ÇİZGİ ROMAN.....	2
2.1. Çizgi Roman	3
2.2. Türk Çizgi Romanı.....	4
BÖLÜM 3 - TARKAN ÇİZGİ ROMANI.....	6
3.1.Tarkan Çizgi Romanın Ortaya Çıkışı.....	6
3.2. Tarkan Çizgi Romanında ki Sanatsal Unsurlar	9
3.2.1. Tarkan Çizgi Romanında Biçimsel Özellikler ve Tasarımsal Özellikler	10
3.2.2. Tarkan Maceraları	27
3.2.2.1. Tarkan - Mars'ın Kılıcı , 1967.....	27
3.2.2.2. Tarkan-Margus Kalesi, 1967.....	29
3.2.2.3. Tarkan - Bayraktaki Canavar, 1967.....	33
3.2.2.4. Tarkan - Dehşet Kulesi, 1968.....	36
3.2.2.5. Tarkan - Maryo'nun Kuşları, 1968.....	38
3.2.2.6. Tarkan - Kuzey Canavarları, 1968-1969.....	40
3.2.2.7. Tarkan - Honoriya'nın Yüzüğü, 1968.....	43
3.2.2.8. Tarkan - Gümüş Eyer (5 Bölüm), 1969-1971.....	45
3.2.2.9. Tarkan - Viking Kanı (3 Bölüm),1971.....	54
3.2.2.10. Tarkan - Altın Madalyon (1-2-3.Bölüm), 1972-1973.....	58
3.2.2.11. Tarkan-Kurt Kanı (2 Bölüm), 1973-1974	63
BÖLÜM 4-KÖROĞLU ÇİZGİ ROMANI	67
4.1. Köroğlu Çizgi Romanın Ortaya Çıkışı.....	67
4.2. Köroğlu Çizgi Romanında ki Sanatsal Unsurlar	71
4.2.1. Biçimsel Özellikler ve Tasarımsal Özellikler.....	72
4.2.2. Köroğlu Çizgi Romanı Maceraları.....	86
BÖLÜM 5-TARKAN ve KÖROĞLU ÇİZGİ ROMANINDA ORTAK ve DEĞİŞEN MİLLİ ve SANATSAL UNSURLAR.....	95
5.1. Köroğlu ve Tarkan Çizgi Romanında Ortak ve Değişen Sanatsal Unsurlar	95
5.1.1. Çizgisel Üslup İle İlgili Özellikler.....	95
5.1.2. Karakter Tasarımı ve Kıyafetler.....	99
5.1.3. Kahramanların En Yakınındaki Figürler.....	100
5.1.4. Yazı Bölmeleri ve Resim Kareleri.....	102

5.1.5. Hayal Gücünü ve Tasarım Gücünü Yansıtan Çizimler.....	104
5.1.6. Mekan Tasarımları.....	106
5.1.7. Serüven Açısından Karşılaştırma.....	107
5.2. Tarkan ve Köroğlu Çizgi Romanlarında Ortak ve Değişen Milli Unsurlar.....	110
5.2.1. Çizgi Romanlarda Geçen İsimlerde Milli ve Dini İzler.....	110
5.2.2. Eğlence Anlayışı.....	113
5.2.3. At ve Kurt Motifi.....	116
5.2.4. Bilgi ve Kültür.....	118
5.2.5. Dini ve Milli İnanışlar ve Adalet Anlayışı.....	120
5.2.6. Tabiat Unsurları.....	124
5.2.7. Evlilik, Aile ve Kadın.....	126
BÖLÜM 6-YÖNTEM.....	128
6.1. Evren ve Örnekleme.....	128
6.2. Veri Toplama Araçları ve Teknikleri.....	128
BÖLÜM 7-BULGULAR ve YORUM.....	128
BÖLÜM 8-SONUÇLAR VE TARTIŞMA.....	129
BÖLÜM 9-ÖNERİLER.....	129
Kaynakça.....	131

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil-1: Sezgin BURAK, Tarkan'ın Yüz Şeklinin Eskiz Çizimi, 1966.....	11
Şekil-2: Sezgin BURAK, Atı üzerinde Tarkan ve Kurt, 1967.....	12
Şekil-3: Sezgin BURAK, Tarkan'ın Kurdu, 1968.....	13
Şekil-4: Sezgin BURAK, Tarkan Çizgi Romanında Yazı Bölmeleri, 1967.....	14
Şekil-5: Sezgin BURAK, Tarkan Çizgi Romanında Düşünce Baloncuğu, 1967.....	15
Şekil-6: Sezgin BURAK, Tarkan Çizgi Romanında Ses İfade Eden Kelimeler, 1967..	15
Şekil-7: Sezgin BURAK, Tarkan Çizgi Romanında Çerçevesiz Yazılar, 1967.....	16
Şekil-8: Sezgin BURAK, Tarkan Çizgi Romanında Kadın Çizim Örneği.....	17
Şekil-9: Sezgin BURAK, Tarkan Çizgi Romanında Çizgisel Uslup,1967.....	19
Şekil-10: Sezgin BURAK, Tarkan Çizgi Romanında Hareketli Resim Kareleri, 1967.....	20
Şekil-11: Sezgin BURAK, Tarkan Çizgi Romanında Resim Karelerinin Dizilişi, 1971.....	21
Şekil-12: Sezgin BURAK, Tarkan Çizgi Romanında Perspektif, 19.....	22
Şekil-13: Sezgin Burak, Tarkan Çizgi Romanı Erkek Figür Çizim Örnekleri 1.....	23
Şekil-14: Sezgin Burak, Tarkan Çizgi Romanı Erkek Figür Çizim Örnekleri 2, 1967-1974.....	24
Şekil-15: Sezgin Burak, Tarkan Çizgi Romanı Kadın Figür Çizim Örnekleri , 1967-1974	25
Şekil-16: Sezgin Burak, Tarkan Çizgi Romanında Canavar Çizimi, 1968.....	26
Şekil-17: Sezgin BURAK, Tarkan Marsın Kılıcı Kapak Afişi, 1967.....	28
Şekil-18: Sezgin BURAK, Tarkan Margus Kalesi Kapak Afişi, 1967.....	30
Şekil-19: Sezgin BURAK, Tarkan Bayraktaki Canavar Kapak Afişi, 1967.....	33
Şekil-20: Sezgin BURAK, Tarkan Bayraktaki Canavar Kapak Afişi, 1968.....	36
Şekil-21: Sezgin BURAK, Tarkan Maryo'nun Kuşları Kapak Afişi, 1968.....	38
Şekil-22: Sezgin BURAK, Tarkan Kuzey Canavarları Kapak Afişi, 1968.....	41
Şekil-23: Sezgin BURAK, Tarkan Honoriya'nın Yüzüğü Kapak Afişi, 1968.....	43
Şekil-24: Sezgin BURAK, Tarkan Gümüş Eyer Bölüm 1 Kapak Afişi, 1969.....	46
Şekil-25: Sezgin BURAK, Yeni Doğan Tarkan Babasının Kucağında, 1970.....	47
Şekil-26: Sezgin BURAK, Tarkan Goşha'nın Şatosunu Seyrediyor, 1968.....	48
Şekil-27: Sezgin BURAK, Kostok'un Sadık Adamı Hortis , 1970.....	51
Şekil-28: Sezgin BURAK, Kostok, Sırtında Altar'ın Gümüş Eyeriyle, 1970.....	53

Şekil 29: Sezgin BURAK, Tarkan Viking Kanı Kapak Afişi, 1971.....	55
Şekil 30: Sezgin BURAK, Tarkan Atı ve Kurdu Teknedeler, 1971.....	56
Şekil-31: Sezgin BURAK, Hain Tora Ursula'nın Babasının Tahtında, 1974.....	57
Şekil- 32: Sezgin BURAK, Tarkan Altın Madalyon Kapak Afişi, 1972.....	59
Şekil33: -Sezgin BURAK, Tarkan Hera'yı Kurtarıırken, 1972.....	60
Şekil-34: Sezgin BURAK, Tarkan Hipodrom Yarışlarında, 1973.....	62
Şekil-35: Sezgin BURAK, Tarkan Kurt Kanı 1. Bölüm Kapak Afişi, 1973.....	63
Şekil-36: Sezgin Burak, Akatzirlilerin Tarkan'a Yardımını Anlatan Çizim Karesi, 1974.....	65
Şekil-37: Köroğlu Çizgi Romanı Tanıtım Sayfası 1, 1953.....	68
Şekil-38: Köroğlu Çizgi Romanı Tanıtım Sayfası 2, 1953.....	69
Şekil 39: Köroğlu Çizgi Romanı Tanıtım Sayfası 3, 1953.....	70
Şekil-40: Köroğlu Çizgi Romanı Kahramanı, 1953.....	72
Şekil-41: Köroğlu Elinde Sazıyla Name Okurken, 1953.....	73
Şekil-42: Köroğlu'nun Atı Şahinin Poster, 1953.....	74
Şekil-43: Köroğlu Çizgi Romanında Yazı Bölmeleri 1, 1953.....	75
Şekil-44: Köroğlu Çizgi Romanında Yazı Bölmeleri 2, 1953.....	75
Şekil 45: Köroğlu Çizgi Romanında Yazı Bölmeleri 3, 1953.....	76
Şekil 46: Köroğlu Hint Sokaklarında, 1963.....	77
Şekil 47: Köroğlu Çizgi Roman Dergisinde Resim Kareleri,1963.....	78
Şekil 48: Köroğlu Çizgi Romanında Tam Sayfa Resim Karesi İçerisinde Şiir 1, 1963.....	79
Şekil 49: Köroğlu Çizgi Romanında Türk ve İslam Sanatı Motifleri 1, 1963.....	80
Şekil 50: Köroğlu Çizgi Romanında Türk ve İslam Sanatı Motifleri 2, 1963.....	81
Şekil-51: Köroğlu Çizgi Romanında Türk ve İslam Sanatı Motifleri 3, 1963.....	82
Şekil-52: Köroğlu Çizgi Romanında Çizgisel Üslup, 1953.....	83
Şekil-53: Köroğlu Çizgi Romanında Çizgisel Üslup, 1953.....	84
Şekil-54: Tam Sayfa Resim Karesi İçerisinde Şiir 2, 1963.....	85
Şekil-55: Köroğlu Aras Çayının Sihirli Köpüğünden İçerken, 1963.....	86
Şekil-56: Köroğlu Rum Kızına Yazdığı Name, 1963.....	88
Şekil 57: Köroğlu Çizgi Romanı Serüveni Sonuç Kısmı, 1963.....	93
Şekil 58: Sezgin BURAK, Tarkan Çizgi Romanı Çizgisel Üslup 1, 1967.....	95
Şekil 59: Sezgin BURAK, Tarkan Çizgi Romanı Çizgisel Üslup 2, 1974.....	96

Şekil-60: Köroğlu Çizgi Romanında Çizgisel Üslup 1, 1953.....	97
Şekil-61: Köroğlu Çizgi Romanında Çizgisel Üslup 2, 1953.....	98
Şekil-62: Sezgin BURAK, Tarkan Çizgi Romanında Karakter ve Kıyafet Tasarımı, 1968-1969.....	99
Şekil-63: Köroğlu Çizgi Romanında Karakter ve Kıyafet Tasarımları, 1953.....	100
Şekil-64: Sezgin BURAK, Tarkan'ın En Yakın Dostu Kurt, 1968-1969.....	100
Şekil- 65: Köroğlu Çizgi Romanında Köroğlu ve Arkadaşı Ayvaz, 1953.....	101
Şekil 66:Sezgin BURAK, Tarkan Çizgi Romanında Aksiyon Sahneleri, 1967.....	102
Şekil 67: Köroğlu Çizgi Romanında Şiirli Yazı Bölmeleri, 1953.....	103
Şekil-68: Sezgin BURAK, Tarkan Çizgi Romanında Hayal Gücü, 1967.....	104
Şekil 69: Köroğlu Çizgi Romanında Hayal Gücü, 1953.....	105
Şekil-70: Sezgin BURAK, Tarkan Çizgi Romanında İç Mekan Örneği, 1969-1971.....	106
Şekil-71: Köroğlu Çizgi Romanında İç Mekân Örneği, 1953.....	107
Şekil 72: Köroğlu Lakabı Verilişi, 1953.....	111
Şekil 73: Sezgin BURAK, Tarkan'a İsminin Konulması, 1969-1971.....	112
Şekil 74: Sezgin Burak, Tarkan Çizgi Romanında Eğlence, 1969-1971.....	113
Şekil 75: Köroğlu Sazı Elinde Şiir Okurken, 1953.....	115
Şekil 76: Bolu Beyi Kasım Seyis Yusuf'tan At Bulmasını İster, 1953.....	117
Şekil 77: Köroğlu'nun babası Seyis Yusuf'un Gözleri Kör Olur, 1953.....	117
Şekil 78:Köroğlu Çizgi Romanında Bilgiye Verilen Önem, 1953.....	119
Şekil 79: Köroğlu Çizgi Romanında Savlara Örnek, 1953.....	120
Şekil 80: Köroğlu Çizgi Romanında Dini Unsurlar 1, 1953.....	122
Şekil 81: Köroğlu Çizgi Romanında Dini Unsurlar 2, 1953.....	122
Şekil 82: Köroğlu Çizgi Romanında Dini Unsurlar 3, 1953.....	123
Şekil 83: Köroğlu Çizgi Romanında Tabiat Unsurları, 1953.....	124
Şekil-84: Köroğlu Çizgi Romanında Hilal, 1953.....	125
Şekil 85: Köroğlu Çizgi Romanında Kadının Önemi, 1953.....	127

BÖLÜM 1-GİRİŞ

Türk çizgi romanının macerası, 1930'lu yıllardan sonra dünya genelinde popüler olmaya başlayan çizgi romanların Türkçeye çevirileriyle başlar. Çevrilen bu çizgi romanlar o dönem Türk çizgi roman okurlarına içerik olarak çok fazla şey ifade etmez. Türk sanatçıların çizgi roman alanında boy göstermesiyle birlikte 1950'lerden sonra Türk çizgi romanı özgün ve yerli ürünlerinin örneklerini vermeye başlamıştır. Çizgi romanın popüler olduğu dönemlerde sanatsal anlamda kendisini geliştirmiş, yetenekli ve tecrübeli sanatçılar tarafından ortaya konulan eserler, okurlarına sanatsal ve milli unsurlar açısından birçok değer katmıştır. O dönemlerde bir sektör haline gelen çizgi romancılık, hem sanatçıya ekmek kapısı olmuş hem de yeni sanatçıların ortaya çıkmasına vesile olmuştur. Tüm bunların yanında okuyucularının sanata olan ilgisini ve sevgisini de arttırmıştır. Çocuk yaşlardayken okuduğu çizgi romanlar sayesinde sanatsal alana yönelmiş ve ressam olmuş sanatçılarımız bu durumun en güzel örneği olmuşlardır.

1.1. Araştırmanın Konusu

Sanatsal faaliyetler bireyin kendini ifade etmesinin yanında dönemin kültürünün de bir ifadesi niteliğindedir. İnsanlık tarihinden bu yana sanat ve sanatsal faaliyetler dönemin şartlarına ve kültürel özelliklerine göre sürekli olarak değişim ve gelişme içerisinde olmuştur. İmkânların değişmesi, popüler olanın değişmesi, kültürel özelliklerin değişmesi ve gelişmesi durumları görsel sanat ürünlerinde farklı türlerinde oluşmasına zemin hazırlamıştır. Bu çalışmamızda 19.yüzyılda matbaanın gelişmesiyle yeni bir sanatsal tür olarak ortaya çıkan Türk çizgi roman örneklerinden Tarkan ve Köroğlu çizgi romanları incelenecektir. Tarkan ve Köroğlu çizgi romanlarındaki ortak ve değişen Milli ve Sanatsal unsurlar araştırmamızın konusunu teşkil etmektedir.

Araştırmamızın problem cümlesi; “Türk Çizgi Roman Sanatında Köroğlu ve Tarkan çizgi romanlarındaki ortak ve değişen milli ve sanatsal unsurlar nelerdir?”

1.2. Amaç

Bu araştırmanın amacı; Türk çizgi roman sanatının ilk tek kahramanlı çizgi romanlarından olan Tarkan ve Köroğlu çizgi romanlarında ortak ve değişen Milli ve Sanatsal unsurlar incelenecektir. Tarkan ve Köroğlu çizgi romanlarını sanatsal ve milli unsurları tespit edilip, karşılaştırması yapılacaktır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Türkiye de çizgi roman sanatının 19.yy da ki popülerliğini günümüzde kaybetmiş olmasıyla birlikte ulaşılması, temin etmesi de zor bir kaynak haline gelmiştir. Normal kitapçılarda ve kütüphanelerde bulunmayan, çizgi roman türlerine ilgisi olan kişilerin de çaba göstererek ulaştığı bir tür haline gelmiştir. Çizgi romanın popülerliğinin azalmasıyla birlikte çizgi roman kahramanlarımızda unutulmaya yüz tutmuştur.

Yapılacak olan çalışma ile milli çizgi roman kahramanlarımızdan Tarkan ve Köroğlu çizgi romanları milli unsurlarının yanında sanatsal olarak okura aktardığı sanatsal nitelikleri de incelenecektir. Konu ile ilgili yapılacak yeni çalışmalara yardımcı olacaktır.

1.4. Varsayımlar (Sayıtlar)

Araştırmada konuyla ilgili yararlanılan kaynakların ve içerdikleri bilgilerin doğru olduğu kabul edilmiştir.

1.5. Sınırlılıklar

Araştırma; Türk çizgi romanlarından Köroğlu ve Tarkan çizgi romanları ile sınırlıdır.

BÖLÜM 2-ÇİZGİ ROMAN

Bu bölümde Çizgi Roman Sanatı ve Türk Çizgi Romanı hakkında genel bilgilendirme yapılacaktır.

2.1. Çizgi Roman

Çizgi romanlar çocukların zevkle okuduğu eserler arasındadır. Çizgi roman, konuyu ve olaylar zincirini kesintisiz olarak resimleme yöntemiyle okuyucuya sunan romandır (TDK, 2005: 442). Çizgi roman kendine has anlatım tarzı olan özgün bir sanat dalıdır. Çizgi roman art arda birbirini takip eden sahnelerin, çizimlerin oluşturduğu, içerisinde yazınında kullanıldığı bir sanat türüdür.

Eisner'e (2005) göre çizgi-roman resim ve metnin bir tür montajından oluşur ve okura da hem sözel hem de görsel olarak hitap etmesi gerekir. Çizgi romanın en önemli özelliği resim-yazı ilişkisi, daha doğrusu resim ve yazının birbiri içinde harmanlanmasıdır. Bu ilişki, anlaşılmasını kolaylaştıran anlatım kalıplarıyla gerçekleştirilir. Çizgi romanda, metin ve resim çizgi romanın birbirini tamamlayan ve birbirinden ayrılmaz iki temel öğesidir. Bu iki öğenin oluşturduğu bütünde metnin ya da resmin daha baskın olduğu durumların kullanıldığı örnekler görülebilir (Aktaran: Orçan, 2013: 18). Çizgi romanlar resim ve yazının birleşimi sonucu oluşsa da, çizgi romanın resimsel yönü daha ağır basmaktadır. Çizgi romanın içerisindeki yazı ve resmin birbirine oranı anlatılmak istenen konuya göre birbirleriyle farklılık gösterebilir. Örnek verecek olursak Köroğlu çizgi romanında, Köroğlu'nun şiirleri bazı sayfalarda resimden daha fazla alanı kaplar hatta bazı sayfalar sadece yazı bölümüne ayrılmıştır. Çizgi roman anlattığı serüvenin yanında resimlerle, okuyucunun hayal dünyasında kurguladıklarını da yönlendirir.

Çizgi roman oldukça zahmetli ve zaman isteyen bir sanat dalıdır. Bir çizgi romanın hazırlanma sürecini Arabacıoğlu şu şekilde ifade eder: *“Bir film düşünün, hem yönetmeni sizsiniz, hem senaristi sizsiniz, hem kameraman sizsiniz, ışıkçısı da her şeyi sizsiniz, dolayısıyla her karede hem süregelen aksiyonu sürdüreceksiniz, öyküyü kaçırmayacaksınız hem de aynı zamanda okuyan kişinin dikkatini*

dağıtmamayı sağlayacak planlar çekerek, olayın içine katacaksınız, yani yaşatacaksınız ”(Horzumlu & Horzumlu, 2016).

2.2. Türk Çizgi Romanı

L. Cantek, çizgi roman Türkiye de basının gelişmesiyle birlikte gelişmiştir, yerli ve yabancı örnekleri çoğalmıştır. İlk örneklerine ikinci meşrutiyetten sonra basında görülmeye başlamıştır. 1908 Kalem Mizah Dergisi, 1908 Cem Mizah Dergisi, 1911 Züğürt Mizah Dergisi, gibi dergilerde birbirinin devamı niteliğindeki çizimler yer almaktadır (Horzumlu & Horzumlu, 2016).

Çizgi romanlar 1930’lu yıllarda büyük bir artış göstermiştir. Dünya genelinde popüler çizgi romanların Burne Hogart’ın Tarzan’ı, Horal R. Forsler’in Priens Vailandı gibi örnekler oluşmaya başladığı bir dönem başlamaktadır. Birçok dergi yayınlanmaya başlanmıştır. Bu dergilerde başlangıç olarak yabancı kaynaklı çizgi romanların, farklı dillerde yayınlanan çizgi romanların Türkçe çevirileri yer almaya başlamış ve zamanla çizgi romanların orijinal karakterlerini kullanarak yeni çizgi roman denemeleri yapılmaya başlanmıştır. Bunların yanında milli çizgi roman sanatçılarımızda boy göstermeye başlamışlardır. Ekrem Duman, Cemal Nadir GÜLER gibi. 1938 yılında içeriğinde İngiliz ve Amerikan kökenli çizgi romanların bulunduğu haftalık dergi 1001 roman yayınlanmaya başlıyor. Bu dönemlerde Amerikan çizgi romanlarını yerleştiriyoruz, örneğin Flash Gordon Baytekin oluyor. Şahap Ayhan çocukların okuması için Baytekin’i düzenleyip Tengizhan olarak tercüman çocukta yayınlıyor (Horzumlu & Horzumlu, 2016).

1950’li yıllarda matbaa teknolojilerinin gelişmesiyle birlikte dönemin gazetelerinin hafta sonu ilavelerinde çizgi romanlarda yer bulmuştur. Bu çizgi romanlarda dönemin Türk çizerleri de kendilerine yer bulmuştur. Ratip Tahir Burak’ın “Barbaros’un Son Seferi”, Şevki Çankaya’nın “Venedik âşıkları ve Kanlı aşk adlı çizgi romanları yer almıştır. 1950 li yılların sonlarında Karaoğlan çizgi romanı ve sonrasında çizgi roman ülkemizde en popüler olduğu zamanlarına adım atmaktadır. 1970’li yıllardan sonra gazete çizerliği azalırken mizahi çizgi romanlara doğru bir yöneliş olmuştur. İçerisinde çizgi romanların da bulunduğu mizah dergileri

birçok çizere de yeni bir kapı aralamıştır. Bu dönemde Gırgır dergisi bu yönde öncü olmuş ve içerisinde üç bölüm olarak çizgi roman yer vermiştir. Ve bu sayede Gırgır dergisi gazete çizgi romanlarının azaldığı bu dönemlerde çizgi roman alanında yeni yerli çizerler kazandırmıştır. 1970 ile 1980 li yıllarda Mizahi çizgi romanlar ve tarihi çizgi romanlar etkinliğini sürdürmüş 1980 li yılların ortalarına doğru ise Mizahi çizgi roman alanında büyük artış yaşanırken gazete ve dergilerde yer alan tarihi çizgi romanlar eski popülerliğini yitirmeye başlamıştır. 1980 li yılların sonlarında ve 1990' lı yıllarda gerek dünyadaki gelişmeler, gerekse teknolojinin hızla gelişmesi, çok kanallı televizyon yayınlarının ortaya çıkması, basını bütünüyle değiştirmiştir. Popüler kültürün temsilcisi olarak televizyon daha etkin olmaya başlamıştır. Bu süreçte değişime ayak uyduran dergiler devam etti uyum sağlayamayanlar ise bir bir kapandı. 2000 li yıllardan sonra farklı anlatım tarzı ve hikâyeleriyle Grafik roman türleri ortaya çıkmıştır. Bu yıllardan sonra kitap satışlarının ve kitap satış yerlerinin de artmasıyla çizerler Seri olarak çizdikleri çizgi romanları Albüm kitapları haline getirme imkânına da kavuşmuşlardır. Gelişen teknolojiyle birlikte önceleri bastırınca ucu açılan metal uçlu kalemler le ve mürekkeple çizilen çizgi romanlar, grafik tabletler kullanılarak bilgisayar ortamında çizilmeye başlanmıştır (Horzumlu & Horzumlu, 2016).

BÖLÜM 3-TARKAN ÇİZGİ ROMANI

3.1 Tarkan Çizgi Romanının Ortaya Çıkışı

Tarkan çizgi romanının ortaya çıkış macerasını tam olarak anlamak için çizgi romanın tek başına hem serüvenlerini yazan hem çizimlerini yapan sanatçı Sezgin BURAK'ı biraz yakından tanımak gerekmektedir.

Sezgin BURAK 1935 yılında Adapazarı'nda doğdu. İlk karikatürleri ilkokul çağlarında Doğan kardeş dergisinde yayınlandı. Profesyonel anlamda ilk eserlerini İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisinin Resim Bölümüne girdiği 1952 senesinde üretmeye başladı. Akbaba'da karikatürler, Ayda Bir, Yirminci Asır, Bütün Dünya ve Hafta mecmualarında resimler ve illüstrasyonlar çizdi. İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi'nden 1957 yılında Süsleme Sanatları (Grafik ve İç Dekorasyon) bölümündeki yükseköğrenimini tamamlayarak mezun oldu. Aynı yıl Cumhuriyet gazetesinde Fakir Baykurt'un Yılanların Öcü isimli eserini resimledi. 1958 yılında Cumhuriyet gazetesinde karikatürist çalışmaya başladı ve iki yıl süre ile gazetenin günlük siyasi karikatürlerini çizdi. Aynı zamanda çeşitli tiyatrolar için sahne dekorları da hazırlayan sanatçı yine Cumhuriyet Gazetesinde Yaşar Kemal'in Alaca Geyik isimli romanını resimlendirdi. Ses ve Hayat mecmualarında yayınlanan roman ve hikâye dizileri için hazırladığı illüstrasyonların yanı sıra kitap kapakları ve İstanbul Reklam için sinema reklamları da hazırlayan sanatçı, 1964 yılında Bizimkiler (Hüdaverdi) adlı serüven bant karikatür tipini tasarladı. Bu eseri uzun yıllar günlük olarak Hürriyet gazetesinde yayınlandı. Sezgin BURAK karikatür ve illüstrasyon alanında yakalamış olduğu başarıya rağmen bununla da yetinmez kendisini, sanatını daha iyi ifade edebileceği bir arayış içerisinde ve hedefine çizgi roman ressamlığını koyar. O yıllarda Türkiye'de çizgi roman örnekleri çok az sayıdadır. Çizgi roman sanatının gelişmiş örneklerinin verilmeye başladığı ve bir sektör haline geldiği yerlerden birisi İtalya'dır. Sezgin BURAK kendisini çizgi roman alanında geliştirmek için İtalya'da çalışmaya başlar. "Sanatçı İtalya'nın Milano şehrinde ünlü sanat ajansı El-Cougar isimli western kahramanını tasarladı. İtalyan bir ressamla beraber Kolosso adlı çizgi kahramanı resimledi. 1966 Avrupa

reklam yarışmasında hazırladığı iki reklam afişi ile ülkemiz adına birincilik ödülleri kazandı. Aynı yıl en ünlü eseri olan Tarkan karakterini oluşturdu. (“Sanal”, 2019:1).

“Sezgin Burak, 1965 yılında, resimli roman konusunda çalışmalar yapmak üzere İtalya’da bulunuyordu. Milano’da, El Cougar ve Colosso isimli resimli roman kahramanlarını resimlerken hep bir Türk kahramanını çizmeyi hayal ediyordu. Hunlar ve imparatorları Attila hakkında zengin bir dokümana sahip olan Avrupa kütüphanelerinde derin bir araştırmaya başladı. Bu araştırmalar sonucunda Attila ve Hunların tarihte Avrupa için inkâr edilemez bir güç olduğunu onlar tarafından yazılan dokümanlarda saptadı. Attila’nın kurduğu Büyük Hun İmparatorluğu Orta Asya’dan Avrupa içlerine kadar yayılmıştı, İmparatorluğun doğusu ve batısı arasında yerleşmiş olan halkların iletişimlerini sağlayacak elçi, haberci gibi cengâverler vardı. Sezgin Burak bu kahramanlardan biri olan Tarkan karakterini oluşturmuş oldu” (Ölçer, 2006: 55-56).

Tarkan isminde tarihte yaşamış herhangi bir kahraman bulunmamaktadır. Sanatçı gerek isim belirlemede gerekse yaşanan maceralarda kendi aile kökeninden ilham almıştır. Sezgin BURAK’ın sanatçı karakterinin oluşmasında, yaşadığı hareketli çocukluk yılları, aile ortamının katkısı özellikle babaannesi Bike Hatun’un onlara gösterdiği özel ilginin katkısı büyüktür. Bike Hatun Torunlarını toplar onlara Kafkasya’daki dönemdeki yaşadıklarını hikâyelerle, masallarla anlatmış. Torunlarına ailenin terk etmek zorunda kaldıkları toprakları, içlerindeki Kafkasya özlemini ve Kırımdan Türkiye’ye nasıl geldiklerini öğretirmiş. Ve torunlarına el marifetiyle makas kullanmadan kâğıttan atlar yaparmış. Babaannelerini hayranlıkla izleyen çocuklar onu örnek alıp kendilerince kâğıttan uçaklar yaparlarmış (Burak, 2019).

“Sezgin BURAK’ın at figürlerindeki kuvvetli çizimlerini onun *Bike Hatun* gibi sanat yeteneği olan bir babaanneye sahip olmasına bağlamak hiçte yanlış olmayacaktır. *Bike Hatun*’un torunlarına anlattığı bu büyük Çerkez ailesinin Kafkasya’da başından geçen olaylar Sezgin BURAK tarafından Tarkan’ın senaryolarında bir şekilde harmanlanarak okuyuculara aktarılmıştır” (Burak, 2019:4). Sezgin BURAK hiç kimsenin, hiçbir hikâyenin ve her hangi bir sanatçının etkisinde kalmadan kendi sanatsal birikimiyle, tarihsel birikimiyle ve iş tecrübesiyle Tarkan kahramanını, senaryosunu çizgi roman dünyasına kazandırmıştır.

“Tarkan ismi 1970’li yıllara kadar kullanılmayan bir isimdir. İlk olarak Sezgin BURAK Tarkan ismini oluşturmuş olduğu *Türk Kahramanının* isminde ortaya çıkmıştır. “Kahramanımın adını TARKAN koyacağım, TATAR KANI kelimelerinin kısaltılmışı olacak” (Burak, 2019: 70).

Eşi Türkay Burak, Tarkan isminin hikâyesini şöyle anlatmaktadır; “Sezgin, Milano’daki evin koridorunda kabına sığamayan bir halde dolanıyor ve sanki dilinin ucunda olan bir sözü söylemeye çalışıyormuş gibi görünüyordu. Bu düşüncemde yanılmamışım ki çok geçmeden ben mutfakta iken yanıma geldi ve -Adını TARKAN koymaya karar verdim, ne dersin? Diye sordu. Ben de; -Neden TARKAN? diye sordum. Bana, -Tatar kanı kelimelerinden yola çıkarak bu ismi buldum. dedi. İsim kulağa oldukça hoş geliyordu. Ses olarak da oldukça dolu ve kişilikliydi. Bazıları tersini savunsa da bu isim, tamamen Sezgin’in yaratıcılığının bir eseridir. Bunun en açık delili, bugün aramızda dolaşan genç TARKAN’lar dır”(Burak, 2009: 71).

“Tarkan’ın 14 Nisan 1967 yılında Hürriyet gazetesinde başlayan günlük orijinal siyah beyaz maceralarının yayını 1970 yılına gelindiğinde renkli haftalık Tarkan dergisi olarak okurlarıyla buluştu. Tarkan’ı gazetedeği günlük yayını takip eden okurları, her gün gazete sayfasından keserek arşivlerinde biriktirdikleri Tarkan maceralarını artık haftalık renkli dergi olarak takip etmeye başladılar. Günlük yayını takip edemeyen veya o tarihlere yetişemeyen küçük okurlar da kısa zamanda Tarkan dergisinin tutkulu takipçisi oldular. 25 Kasım 1970 tarihinde yayınına başlanan Tarkan dergisi 90’lı yıllara kadar düzenli olarak tekrar basımlarıyla okurlarına

ulaştırıldı. Yine 70'li yıllarda, kahramanın maceraları dergi formatında İngilizce, Fransızca ve Almanca dillerinde dünyanın dört bir yanında yayınlandı ve büyük ilgi gördü. Bugün bu orijinal basımların her bir sayısı ve ciltlenmiş arşivleri birer hazine değerindedir.” (“Sanal”, 2019: 2).

3.2. Tarkan Çizgi Romanında Sanatsal unsurlar

Çizgi roman sanatında, görsel tasarım unsurlarının yanında serüvenlerin yazı ile ifade edildiği metinlerde bulunmaktadır. Çizgi roman değerlendirmesinde bu iki unsurun değerlendirilmesi gerekmektedir. *“Tarkan’ın esas olarak yazılı bir senaryosu yoktur. Sezgin Burak, Tamamen kendi hayal gücünü ve sanatsal becerilerini kullanarak, çizgi romandaki karakterlerini, onların diyaloglarını, kostümlerini, yaşadıkları mekânları ve başlarından geçen olayları ortaya koymaktadır”*(Burak, 2019: 104).

Sanatçı hem resim alanındaki yeteneklerinin yanında çizgileri ile hayat verdiği tiplerle metinlerle konuşturması edebiyatçı kişiliğinin de ortaya çıkmasına vesile olmuştur. Tarihten ilham alarak oluşturduğu Tarkan çizgi romanında senaryoların yazımında edebiyat alanındaki ustalığını da konuşturmuştur. Sezgin Burak yazı ile oluşturduğu Tarkan karakterini güçlü çizgileriyle görsel olarak uç noktalara ulaştırmıştır.

Sezgin BURAK’ın Tarkan çizgi romanını hazırlarken kullandığı malzemeler ve çizim aşaması şu şekilde anlatılır. *“ Çizim tahtası, çizim kartonları, gönyeleri, kurşun kalemleri, kırmızı ve mavi boyama kalemleri, tarama uçları, ince fırçaları, beyaz renkli guaş boyası ve silgisi onun çizim takımlarının vazgeçilmez parçalarıydı. Kurşun kalemini asla kalemtraşla açmaz, bu iş için ikiye böldüğü yedek tıraş bıçaklarını kullanırdı. Önce gazetede Tarkan için ayrılan bölümün ölçüleriyle orantılı olarak çizim kartonu üzerine uygun sayfa ölçülerini gönye yardımıyla kurşun kalemini kullanarak çizer, sonra sayfayı o gün çizeceği senaryoya uygun sayıda, çoğunlukla da üç veya dört kareye bölerdi. Bundan sonra yine kurşun kalemiyle Tarkan’ın çizimlerine başlar, konuşma balonlarının yerlerini ve diyalogları yazarak sayfadaki çizim taslağını tamamlardı. Daha sonra kullanımı ustalık gerektiren uygun*

tarama uçlarıyla çini mürekkebi kullanarak kurşun kalemle çizdiklerinin kılavuzluğunda çizimini ortaya çıkarırdı. Son olarak usta fırça darbeleriyle hem çiziminde ki gereken yerleri çini mürekkebi ile kapatır hem de tarama ucunun veremediği etkiyi çizimlerine aktarırdı. Beyaz renkli guaş boyası ve ince fırçasıyla son rötuşlarını da yaptıktan sonra balon yazılarını tamamlayarak çizimi baskıya hazır hale getirirdi ” (Aktaran: Burak, 2019: 106).

Sezgin BURAK’ın vefatından sonra, ailesi Tarkan çizgi romanının maceralarını zaman zaman yayımlayarak, çeşitli anma etkinlikleriyle ve sergilerle Tarkan okuyucularının kadirşinaslıklarına karşılık okuyucular ile Sezgin BURAK ve Tarkan’ın kurduğu manevi değeri devam ettirmişlerdir. 1999 yılında aile tarafından www.tarkan.com.tr internet adresi kurulmuş okurla olan bağ çağımızın iletişim aracına da taşınmıştır. 2008 yılında da TASEYAD Tarkan Çizgi Romanını ve Sezgin Burak’ın Eserlerini Yaşatma Derneği kurulmuştur. Sezgin BURAK’ın kişisel sergilerinin ilki kızı Mine BURAK tarafından ölümünden 26 yıl sonra 1994 yılında İstanbul Taksimde Atatürk Kitaplığı Sergi Salonunda açılmıştır. İkinci sergi ise 2007 yılında Adapazarı Büyükşehir Belediyesi tarafından düzenlenen Sezgin BURAK’a saygı günü kapsamında açılmıştır(Burak, 2019: 147).

3.2.1. Tarkan Çizgi Romanında Biçimsel ve Tasarımsal Özellikler

Çizgi roman sanatının biçimsel ve tasarımsal olarak incelemesi çizgi romanı oluşturan görsel unsurların incelenmesiyle mümkün olmaktadır. Çizgi romanı oluşturan görsel unsurları, resim kareleri, yazı bölmelerinin tasarımı ve resim karelerinde bulunan hayal gücüyle tasarlanmış ve çizilmiş karakterler ve mekânlar teşkil etmektedir.

Şekil-1: Sezgin BURAK, Tarkan'ın Yüz Şeklinin Eskiz Çizimi, 1966

Kaynak: Burak, 2019: 66 (Tarkan'ın Yaratıcısı Sezgin Burak'ın Hayatı ve Eserleri Kitabı).

Sanatçı Sezgin BURAK'ın İtalya'nın Milano şehrinde Tarkan çizgi roman kahraman tiplemesinin yüz şeklini belirlerken yaptığı karalamalar ve ilk eskizler. Karakter olarak Tarkan, Türk savaşçısını temsilen güçlü bir fiziki yapısı ve ciddiyeti ifade eden sert yüz hattıyla karşımıza çıkmaktadır. Tarkan'ın bu ciddi yapısına karşın, karşısına çıkan bütün genç ve güzel bayanların görür görmez âşık olduğu etkileyici bir yapısı da vardır.

Karakter olarak Tarkan, Başbuğu Atilla'ya hizmet eden, ulusu için mücadele eden, daima haklının ve zayıfın yanında mücadele eden karşılığında hiçbir mükâfat

beklemeyen bir kişiliğe sahiptir. Tek gayesi Atilla'ya, ulusuna, soydaşlarına hizmet etmektir (Burak, 2019: 79). Bu uğurda Tarkan kendisini meşgul eden hiçbir uğraşa girmez, âşık olup gönül bağladığı bir kadında yoktur. Zeki, güçlü ve savaşçı özelliklere sahiptir, meşhur el kesmesi hareketiyle bir tokatla karşısındakini yere serer. Aynı zamanda çok iyi bir at binicisi ve ok atmada da marifetlidir.

Şekil-2: Sezgin BURAK, Atı Üzerinde Tarkan ve Kurt, 1967

Kaynak: Burak, 2010: 103 (Marsın Kılıcı).

Tarkan elbisesi eski Türk yaşantısında elbise malzemesi olarak kullanılan hayvan postlarından oluşmaktadır. Hayvan postlarından oluşan ve hem giysi hem aynı zamanda zırh görevi görür. Başındaki ise börk isimli giysisi, kartal başlı kılıcı ve zincirli pelerini Tarkan'ın elbiselerini oluşturur.

Şekil-3: Sezgin BURAK, Tarkan'ın Kurdu, 1968

Kaynak: Burak, 2012: 19 (Honorîya'nın Yüzüğü).

Kurt ve at sevgisi Orta Asya Türk kültürünün en baskın unsurlarındandır, Tarkan'ın atı ve kurduyla olan çok sıkı bir bağı vardır. Özellikle çocukluğunda kurtlar sayesinde hayatta kalmıştır kurtlar Tarkan'ın gençlik yıllarına kadar ailesi konumunda olduğu için kurdu ile olan bağı çok güçlüdür. Kurdu ise Tarkan'a ölümüne bağlıdır, Tarkan'a çoğu mücadelesinde destek olur. Kurt aynı zamanda at üzerinde yolculuk yapma gibi özellikleri de vardır.

Şekil-4: Sezgin BURAK, Tarkan Çizgi Romanında Yazı Bölmeleri, 1967

Kaynak: Burak, 2010: 19 (Marsın Kılıcı).

Tarkan çizgi romanında yazı bölmeleri; konuşma ve düşünce baloncukları ve serüven anlatımlarının yapıldığı yazı bölmelerinden oluşmaktadır. Serüven anlatımlarının yapıldığı bölümlerde düz bir bölüm içerisindeki yazı bölümlemeleri kullanılmıştır. Konuşma balonlarında ise konuşma balonlarının konuşan kişiye yönelen sivri uçları kimin konuştuğunu ifade eder. Kimi konuşmalar büyük harflerle yazılmış, kimi konuşmalarda küçük harflerle yazılmıştır.

Şekil-5: Sezgin BURAK, Tarkan Çizgi Romanında Düşünce Baloncuğu, 1967

Kaynak: Burak, 2010: 17 (Marsın Kılıcı).

Çizilen karakterlerin söze aktarılmayan kafalarından geçen düşüncelerini anlatmak için, noktasal olarak düşünen kişilere doğru küçülerek yönelen dairesel küçük noktalarla bağlanan baloncuklarda ifade edilmiştir. Tarkan çizgi romanında karakterlerin bir olay karşısındaki aklından geçen düşünceler normal konuşma diyaloglarındaki konuşma baloncuklarından farklı tasarlanmasıyla, okura anlaşılır senaryolar sunulmuştur.

Şekil-6: Sezgin BURAK, Tarkan Çizgi Romanında Ses İfade Eden Kelimeler, 1967

Kaynak: Burak, 2010: 91 (Marsın Kılıcı).

Konuşmalar ve senaryo anlatımlarının dışındaki anlık çıkan sesleri ifade etmek için; GÜM..., GARÇ..., UGH!, OHG!, AH, KÜT, OF, UUF, ZINK, ŞAK, GRAKKK!..., gibi kelimeler büyük harflerle yazılarak ifade edilmiştir. Mızrağın hızını , VIIJJ kelimesi ifade eder. GÜM..., GARÇ..., UGH!, OHG!, AH, KÜT, OF,

UUF, ZINK, ŞAK gibi kelimeler ise darbe alan figürlerin çıkardığı sesler ve anlık çıkan gürültüyü ifade etmek için resim karelerinin üzerine büyük harflerle direkt olarak yazılmıştır.

Şekil-7: Sezgin BURAK, Tarkan Çizgi Romanında Çerçevesiz Yazılar, 1967

Kaynak: Burak, 2011: 27 (Margus Kalesi).

Bir yazı bölümü oluşturulmadan direk yazıların fona yazıldığı yazı bölümü de pek kullanılsa da bazı karelerde bulunmaktadır. Bu tip yazı bölümlerinde arka fon renginin üzerine yazılar herhangi bir yazı bölümü oluşturulmadan direkt olarak fona yazılmıştır. Bu yazı bölmeleri çizilen resim karelerinde bir yazı bölümü açmaya yeterli büyüklükte boşluklar kalmadığında kullanılmıştır.

Şekil-8: Sezgin BURAK, Tarkan Çizgi Romanında Kadın Çizim Örneği,

Kaynak: Burak, 2010: 5 (Maryo'nun Kuşları).

Kadın çizimlerinde vücut hatlarında fazla tarama yapılmamış kaba çizgisellikten arındırılarak resimlenmiş ve erkek karakterlere göre daha açık renk tonları kullanılmıştır. Kadının erkek üzerinde çekici yapısı kadın çizimlerinde verilmeye çalışılmıştır. Kadın elbiseleri bütün serüvenlerde tasarım olarak yaklaşık aynıdır, çekiciliği arttırmak için genel olarak ince tül den elbiseler kadın vücut hatlarını belirginleştirmektedir. Serüvenlerde geçen genç ve güzel kadınları, genellikle okura cazibeli bir şekilde gösterme çabası vardır. Resimlenen bu genç ve güzel kadınlar genellikle Türk değildir ve Tarkan'ı görür görmez âşık olan farklı uluslardan kadınlardır. Tarkan'ın farklı uluslarda geçen yolculuklarında kadınların üzerinde bu yörelere has giyim kuşam örnekleri de çizgi romanda resim karelerinde bulunmaktadır.

Şekil-9: Sezgin BURAK, Tarkan Çizgi Romanında Çizgisel Üslup, 1967

Kaynak: Burak, 2011: 49 (Margus Kalesi).

Sanatçı çizdiği resimlerde kendi üslubundan ve tekniğinden ödün vermeden çizimler yapmıştır ilk serüvenden son serüvene kadar tek bir elden çıktığı çok belirgindir. Çizgisellik tüm resim karelerinde sanatçının üslubunu ifade eden bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Sanatçı çizginin gücünü çalışmalarında ahenk içerisinde okura sunmuştur.

Çizgilerin yönü çizilen nesnenin yapısına uygun tarama yönleriyle ustaca kullanılmıştır. Çizilen objelerin yüzey dokuları çizgilerin yönüyle, sıklığı ile profesyonel bir şekilde çizilmiştir. Post gibi benzeri objelerin çizimlerinde kullanılan çizgisellik, postun dokusuna uygun çizgi yönleri kullanılmıştır, mimari yapılarda kullanılan çizgisellik ise bu yapıların dokusuna uygun şiddette ve yönde çizgilerle resimlenmiştir. Resim bölümlerinde gerek figürler üzerinde gerekse arka planda kalan boşluklarda çizgisellik korunmuş ve çizgisel taramalar sıklıkla kullanılmıştır.

Özellikle arka planda bir mekânın olmadığı çizimlerde, etkiyi arttırmak için çizgi tarama yönlerinin etkisi kullanılmış ve çizgiselliğin etkisinden faydalanılmıştır. Hava olayları, rüzgârı ifade eden resim bölümlerindeki çizgiler yatay ve uzunlamasına devam etmiştir. Dış mekân çizimlerinde aksiyon olmayan karelerde taramalar düz olarak yapılmıştır. Resim ve metinler birbiriyle uyumlu olarak ve birbirini tamamlar niteliktedir. Tarkan çizgi romanı sadece resme bakınca metni okuma merakı uyandırır, sadece yazıyı okuyunca da resme bakma isteği uyandır. Ayrıntı vermek amacıyla yakınlaştırılmış çizimlerdeki resim kareleri ve kullanılan renkler o sayfanın biçimsel ve renk olarak dengesi düşünülerek profesyonelce yerleştirilmiştir.

Şekil-10: Sezgin BURAK, Tarkan Çizgi Romanında Hareketli Resim Kareleri, 1967

Kaynak: Burak, 2010: 13 (Marsın Kılıcı).

Tarkan çizgi romanında imgesel tasarımda önemli unsurlardan biri olan perspektif bakış açısı, çok farklı açılarda çizilen resimlerle karşımıza çıkmaktadır. Çizilen resim karelerindeki figürler, aynı anda farklı resim karelerinde farklı bakış açıları gerçekte ölçüleri düşünülerek ustaca çizilmiştir. Aksiyonlu hareketli resim karelerinin çiziminde, ikili mücadelelerde genellikle okuyucunun dikkatini yoğunlaştırma, olayı ve hareketi vurgulama amaçlı, mekânlarda ayrıntılara girilmemiş ve farklı renk tonları ve çizgisel taramalarla resim kareleri devam ettirilmiştir. Yakın markaj aksiyonlu resim karelerinde, hareketin yönünü belirtmek, darbenin etkisi daha etkili verebilmek için mekân çizimi yapılmamıştır.

Şekil-11: Sezgin BURAK, Tarkan Çizgi Romanında Resim Karelerinin Dizilişi, 1971

Kaynak: Burak, 2011: 78 (Viking Kanı).

Bir sayfayı oluşturan resim karelerinin dizilişinde serüvenin gidişatına göre davranıp sistematik bir düzen kullanmayıp bazen 3 kareden oluşan sayfalar bazen 6 kareye kadar çıkmıştır serüvenlerin gidişatına göre resim bölümlerinin yerleri, sayıları ve sayfa içerisindeki yerleri de değişmiştir. Sayfalardaki resim bölmelerinin aralarına koyulan boşluklar resim karelerin ayrımını sağlamıştır. Genellikle dikdörtgen ve köşeli bölümlerden oluşan resim karelerinde bazı bölümlerde yarım daire şeklinde resim bölmeleri de kullanılmıştır. Resim bölmelerinin okunuş sırası sol üstten başlar ve sağdan devam edip sonra aşağıdaki soldaki resimden devam eder tüm çizgi romanda bu okuma sıralaması aynı şekilde okura sunulmuştur.

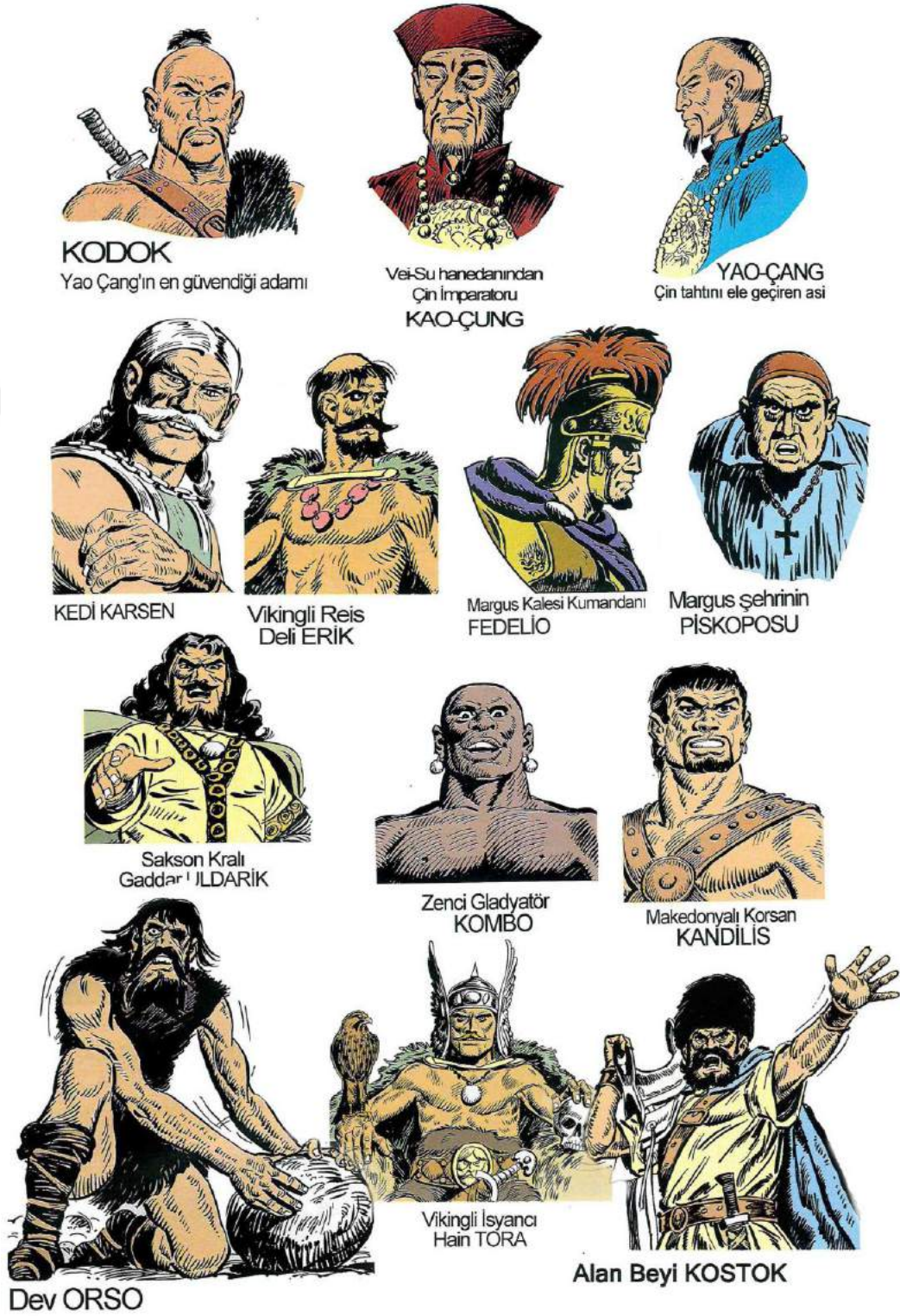
Şekil-12: Sezgin BURAK, Tarkan Çizgi Romanında Perspektif, 1971

Kaynak: Burak, 2010: 78 (Altın Madalyon).

Tarkan çizgi romanında resim karelerindeki dış mekân çizimleri ve iç mekân çizimlerinde perspektif etkili bir şekilde kullanılmıştır. Resim karelerinde gerek figürlerde gerekse mekân çizimlerinde perspektif kurallarına uygun çizimler yapılmıştır. Dış mekân çizimlerinde özenle çizilmiş zemin üzerine sağlam yerleştirilmiş binalar karşımıza çıkar. Resim karelerinde renk değerleri, tonlamalar ve ışık resim karelerinde derinlik etkisi oluşturmaktadır.

Şekil-13: Sezgin Burak, Tarkan Çizgi Romanı Erkek Figür Çizim Örnekleri 1,

Kaynak: Burak, 2010-2012: (Tarkan Çizgi Romanları).

Şekil-14: Sezgin Burak, Tarkan Çizgi Romanı Erkek Figür Çizim Örnekleri 2, 1967-1974

Avrupa Hun İmparatoru
Büyük Cihangir
ATTİLÂ

Attilâ'nın büyük oğlu
Prens **ELLAK**

TARKAN'ın Ağabeyi **TAN**

TARKAN'ın Babası
Kumandan **ALTAR**

KULKE

Kaynak: Burak, 2010-2012: (Tarkan Çizgi Romanları).

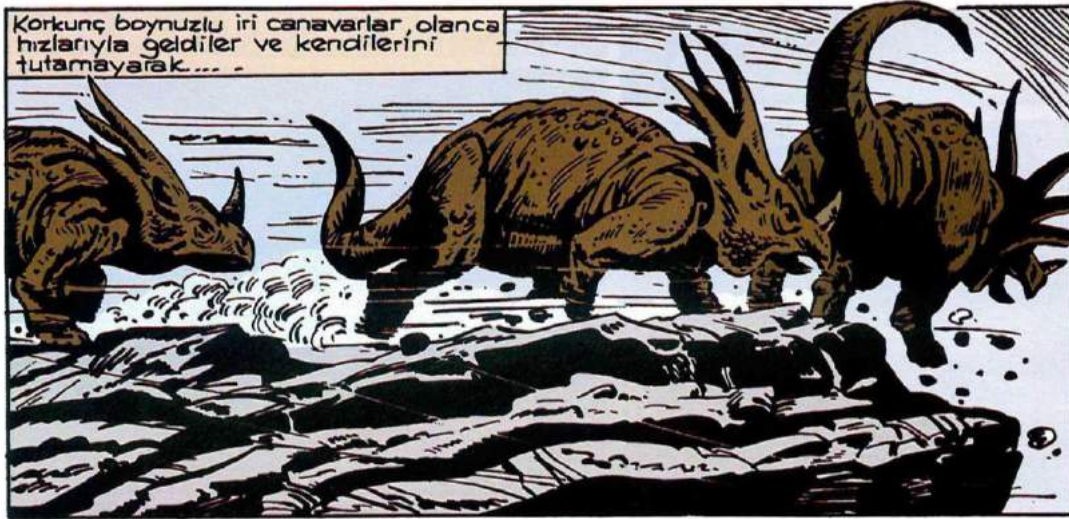
Şekil-15: Sezgin Burak, Tarkan Çizgi Romanı Kadın Figür Çizim Örnekleri , 1967-1974

Kaynak: Burak, 2010-2012: (Tarkan Çizgi Romanları).

Serüvenlerde başrolde bulunan karakterlerin yanında, çok sayıda karakter tasarlanmıştır. Tasarlanan bu karakter tipleri çok fazla çeşitliliktedir, bazen farklı uluslardan, kimi savaşçı, kimi yoksul köylü, kimi hancı, kimi barbar, kimi ise güzel bir kadın olarak karşımıza çıkar. Karakter tasarımlarında sanatçı bu tiplerini kullanırken titiz bir çalışma sonucu başarılı çizimler ortaya çıkarmıştır. Tarkan serüvenlerinde farklı ulusların topraklarına da yolculuk yaptığından farklı çizilen karakterlerde kendi ulusal kıyafetlerine uygun çizilmeye çalışılmıştır.

Şekil-16: Sezgin Burak, Tarkan Çizgi Romanında Canavar Çizimi, 1968

Kaynak: Burak, 2010: 90 (Marsın Kılıcı).

Tarkan çizgi romanında farklı serüvenlerde tasarlanmış olduğu farklı yaratık çizimleri sanatçı Sezgin BURAK'ın hayal gücünün ifadesi olarak karşımıza çıkar. Bayraktaki canavar serüveninde Çin'in efsanevi yaratıklarından ejderha figürleri, Marsın Kılıcı serüveninde dinozoru andıran canavarlar aynı serüvende uçan canavarlar, üç başlı uçan canavarlar, Kuzey Canavarları serüveninde insan yiyen dev yengeçler sanatçının hayal gücünün ve birikiminin ürünüdür.

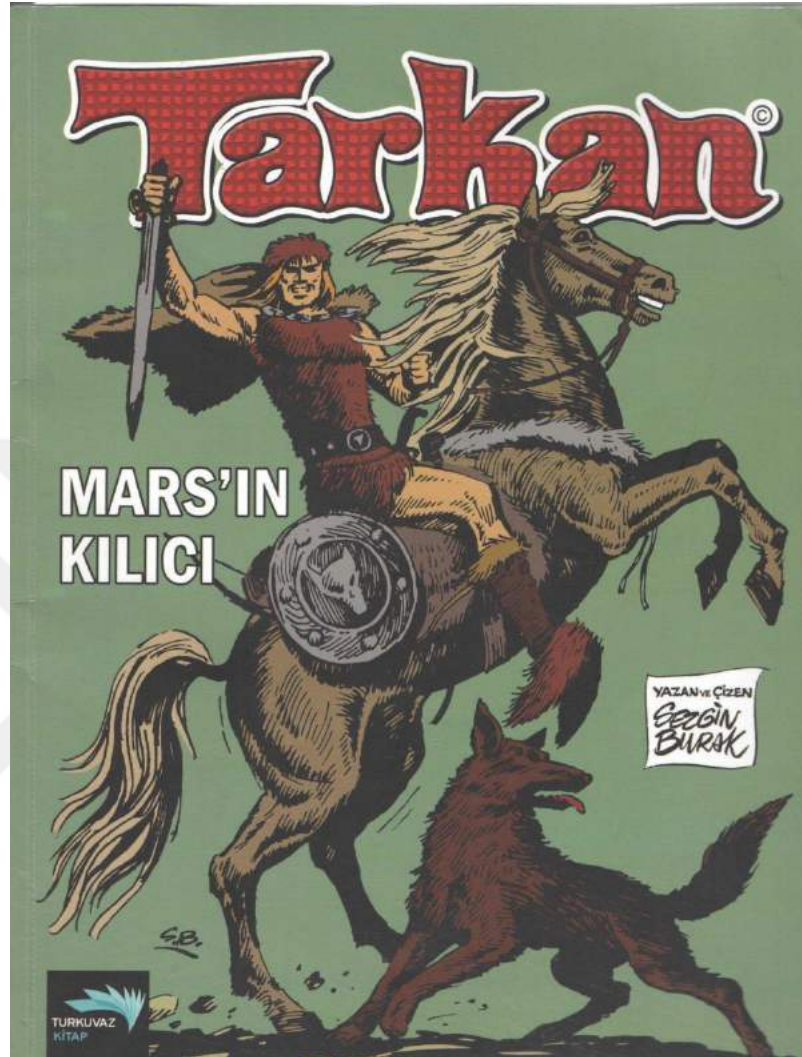
3.2.2. Tarkan Maceraları

Çizgi romanın görsel unsurunu oluşturan resim karelerinin yanında, bu resim karelerinin oluşmasına kaynaklık eden senaryolar, çizgi roman için farklı düşünülmemesi gereken önemli unsurdur. Senaryolar çizgi romanda çizilecek olan resim karelerinin içeriğini belirlemektedir. Tarkan çizgi romanında yazılan serüvenlerin tamamı Sezgin BURAK tarafından yazılmıştır. Serüvenlerin yazılmasında ciddi bir araştırma sonucu ulaşılmış gerçeklik payı olan bilgilerin yanında hayali kurgulanmış bilgiler birlikte harmanlanmıştır.

3.2.2.1. Tarkan - Mars'ın Kılıcı, 1967

“M.S. 445 yılında Büyük Hun İmparatorluğu'nun başına Attila geçince, başta Vandallar olmak üzere Avrupa'nın saldırgan ulusları büyük korkuya kapıldılar. Attila Avrupa'yı istilaya karar vermiş, amacını gerçekleştirmek için de Tarkan'ı önceden Vandal ülkesine göndermiştir. Tarkan'ın görevi, Mars'ın Kılıcı'nı bulmak ve Attila'ya götürmektir. Ancak aynı kılıcın peşinde olan başkaları da vardır, Batı Roma İmparatoru Valentiniyanus'un adamı olan bir Romalı gladyatör de Tarkan'dan önce kılıcı bulmak için çabalamaktadır. Çeşitli tehlikelerden birbirlerine yardım ederek kurtulan Tarkan'la gladyatör, Vandal Kralı Genseriko'nun kızı olan ve babasına ihanet eden acımasız bir kraliçenin eline düşerler. Kılıcın yerini bilen tek kişi kraliçedir. Bundan sonra Tarkan'ı müthiş bir serüven bekler”(Sanal,2019:3).

Şekil-17: Sezgin BURAK, Tarkan Marsın Kılıcı Kapak Afişi, 2010

Kaynak: Burak, 2010: SY (Marsın Kılıcı).

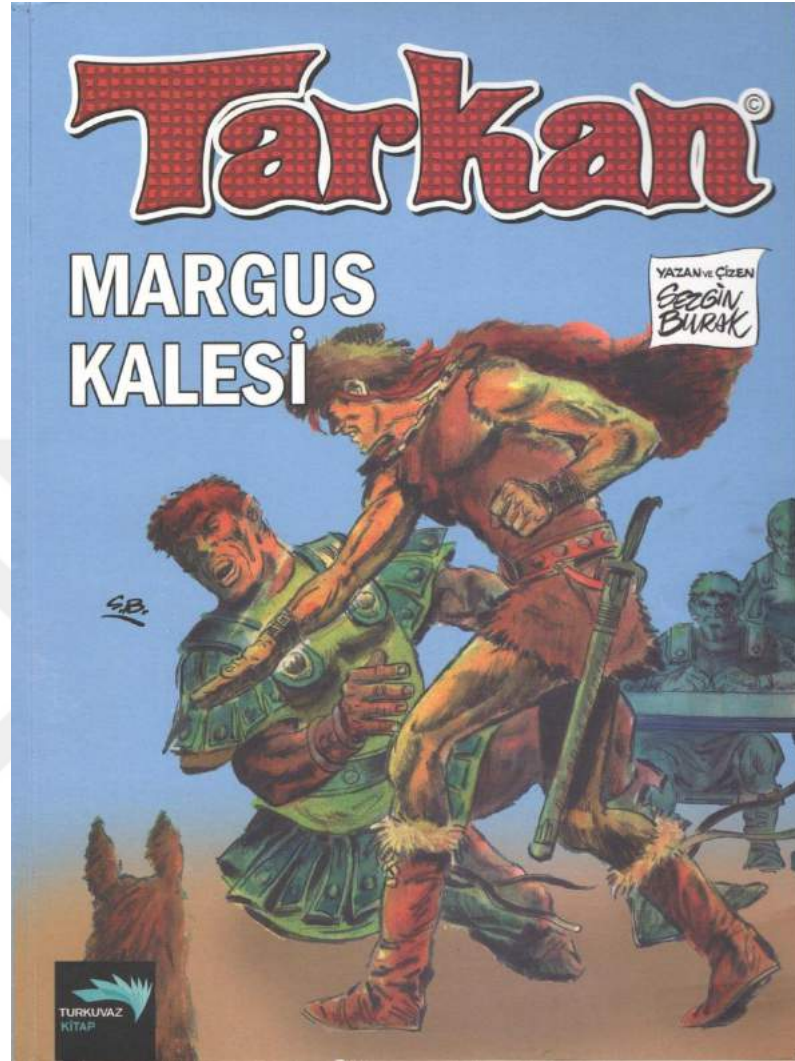
Tarkan ve Kurt'u Vandal Kralı Genserikon'un eline esir düşer Marsın kılıcının peşinde olan Romalı gladyatörde daha önceden esir olarak yakalanmıştır. Tarkan zindandan zincirleri duvara bağlı olduğu çivilerden sökerek kurtulur. Şatonun içinde ilerlerken Romalı Gladyatörün kellesinin kesilmesine engel olur ancak çıkan kavgada Romalı Gladyatör ölür. Tarkan biraz daha mücadele ettikten sonra Kraliçe Genseriko Tarkan'dan iri cüsseli adamı Kuzmo ile silahsız dövüşmesini ister Tarkan zorlu bir mücadeleden sonra Kuzmo'nun kellesini alır. Kraliçe adamlarına kılıçlarını bırakmalarını söyler ve Tarkan'a asıl emelinin savaş tanrısı Mars'ın kılıcına sahip olup, başta Vandal kralı babası ve bütün imparatorların, kralların, buyruğunun altına

girmesi olduğunu ve aradığı kuvvetli ve akıllı kişinin Tarkan olduğunu söyler. Büyük papaz Bishop'un kendi eliyle yazdığı kitapta Mars'ın kılıcının yerini bulduğunu söyler ve hemen kılıcı ele geçirmek için yola çıkarlar. Dağlar aşır zorlu yollar geçerler kutsal kaya denilen yer gözükmeye başlayınca gökyüzü kararır yıldırımlar düşmeye başlar. Düşen bir yıldırımın Kraliçenin üzerine düşmesi sonucu kraliçe ölür. Tarkan ve kurt canavarlarla dolu vadiye inerler üstlerinden atlayarak ilerler devamında uçan canavarlarla mücadele ederler. Tarkan ve kurt canavarlarla olan zorlu mücadeleden sonra kılıcın olduğu yere ulaşırlar. İçeride ihtiyar müneccim asırlardır kılıcı beklemektedir. Tarkan Marsın kılıcını bulunduğu yerden söküp çıkarmayı da başararak kılıcı Atilla'ya ulaştırır. Tarkan kahramanının Atilla için görevleri yerine getirdikten sonra ki, mütevazı hali şu metinle anlatılır“ Atilla bir sabah uyandığında Mars'ın kılıcını tahtının üzerinde buldu. Fakat Tarkan görünürlerde yoktu”. Bu serüven başlangıç kısımlarında Tarkan'ı handa gören hancı Hugo'nun karısı Aneta Tarkan'ın etkileyici yapısına hayran kalıp, gece olunca Tarkan'ın kaldığı odaya girer Tarkan Hancı Hugo'nun karısı olduğunu bilmesine rağmen kadının teklifini reddetmez. Aneta handa çıkan baskından tam kurtulmuşlarken sırtına atılan bıçağın saplanmasıyla can verir(Burak, 2010).

3.2.2.2. Tarkan-Margus Kalesi, 1967

Tarkan'ın diğer serüvenlerde de karşımıza çıkan sadık dostları Bige ve Kulke ile tanışmaları bu serüvenindedir. Margus Kalesi serüveninde Tarkan atalarına olan bağlılığını, atalarına ait olan ulu mezarların soyguncu Romalı askerlerden koruyarak göstermektedir.

Şekil-18: Sezgin BURAK, Tarkan Margus Kalesi Kapak Afişi, 2011

Kaynak: Burak, 2011: (Margus Kalesi).

“Roma İmparatoru Valentiniyanus, Avrupa Hun İmparatoru Attila'nın ilerleyişini durdurmak için Bizans İmparatoru Teodosiyus'a bir elçi göndererek yardım talep eder. Bizans İmparatoru, bunun üzerine Hun İmparatoru Attila'ya bir elçi heyeti gönderir ancak heyet her an savaşa hazır Hun ordusunu görünce İmparator Attila'nın ağır şartlarını kabul etmek zorunda kalır. Bizans, Attila'nın şartlarını hemen yerine getirmeye başlar ve Margus şehrinde serbest ticaret için panayır kurulur. Tarkan, kurduyla beraber Margus'ta kurulan panayıra görmek üzere Tuna boylarında atının üzerinde yol almaktadır. Margus'a yaklaşırken Bizanslı askerlerin bir Hunlu'yu kovaladığını fark ederek onu askerlerin elinden

kurtarır. Bizanslı askerlerin Hunlu'yu neden kovaladığını öğrenen Tarkan, Margus Kalesi'ne doğru yeni bir maceraya atılır” (“Sanal”,2019:3).

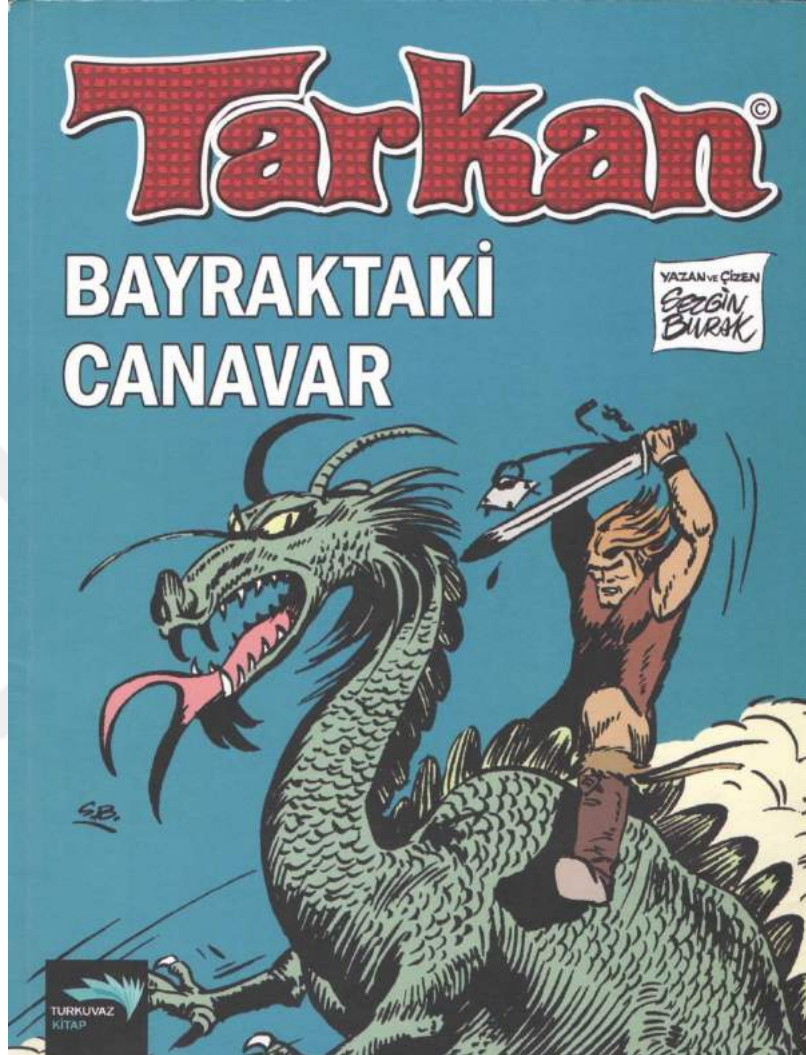
Hunlu'yu kovalayan Bizanslı askerler Türklere ait ulu mezarları yağmalayan askerlerdir. Tarkan ve kurtardığı Bige mezar yağmalayan askerleri suçüstü yakalayıp saldırırlar ve askerlerin komutanı Silas kaçmayı başarır. Silas Margus kalesine varmış ve Kumandan Fedelio'ya, mezar soygunlarının anlaşıldığını anlatınca canından olur. Bige kaçan asker tarafından tanındığı için Margus şehrindeki babası tehlikededir. Tarkan, Bige'ye askerlerin atlarını obasına götürmesini söyler, Bige atları obasına götürür ve olan bitenleri obasına anlatır. Tarkan'da Bige'nin babası Otmar'ın yardımına gider. Tarkan Margus Kalesi yakınına geldiğinde, geldiğini haber vermek için ve korku salmak için kurdundan ulumasını ister bu uluma kalenin her yerinde yankılanır ve bu uluma Piskoposun kızı Maria'yı Fedelio'nun pis ellerinden de kurtarır. Maria Babası ve Fedelio'nun konuşmalarını gizlice duymuştur. Onların kötülüklerinden haberdar olunca odasına gider. Elindeki nişan yüzüğünü parmağından çıkarıp atar bu esnada nişanlısı Fedelio yüzüğü attığını görünce zorla Maria'ya sahip olmak ister kurdun uluma sesini duyan Fedelio pencereden baktığında Tarkan ve kurdun silüetini görür ve adamlarıyla peşlerine düşer Maria'da bu durumdan kurtulmuş olur ve Tarkan'ın kurtulması için dua eder (Burak, 2011).

Tarkan ve kurdu Margus şehrinde Bige'nin babası Otmar'ı bulmak için yola çıkar askerlerin peşinden geleceğini de bilmektedir. Bu sırada da han işleten Otmar ve Kulke, Romalı askerinin biri tarafından atalarına laf söylenince küçük yapılı Kulke dayanamaz ve iri yapılı Romalı askere kafa tutar, bu askerler aynı zamanda mezar soygunu yapan Fedelio'nun askerlerindedir. Tam bu esnada hana giren kendi atalarına laf söylendiğini de duyan Tarkan adamlara hadlerini bildirir. İçerdeki kapışma henüz bitmişken, Fedelio'da askerleriyle hanın etrafını sarmıştır. Otmar, Kulke ve Tarkan üç kişi kalabalık askerlerle amansız bir mücadeleye girer kapılar kırılıp etrafları iyice sarıldığında Bige obasındakilerle birlikte yetişir ve Fedelio onlarla baş edemeyeceğini anlayınca Bige'yi kaçıtır ve Margus Kalesine kadar gelirler, Tarkan peşlerine düşmüştür. Tarkan at biniciliğinde ki ustalığını konuşturur, meşhur hareketlerinden atın altına tutunarak kaleye arkalarından girer, Fedelio atı

sürücüsüz görünce atı ve kurdu ganimet sayarak içeri arkalarından girmesini ister, ancak at içeri girdiğinde Tarkan tutunduğu yerden atlayarak karşılına çıkar. Tarkan Bige'nin kapı kapanmadan ata binip kaçmasını sağlar. Tarkan'ın koluna bu hengâmede bir ok isabet etmiştir. Kale içerisinde bir kovalamaca ve mücadele başlar Tarkan ve kurt kale içerisinde aralıklı bir kapı görür ve içeriye girer, girdiği oda Maria'nın odasıdır. Maria Tarkan ve kurdu görünce, Tarkan'a sarılır ve çok sevinir Tarkan şaşkıncı olan biteni anlatır Maria. Maria Tarkan'ı saklar ve kolunu tedavi eder. Bu sırada Tarkan'a âşık olmuştur ve onu bir ilah gibi görmektedir. Tarkan gözlerini açar açmaz kendisini Tarkan'ın kollarına teslim eder. Tarkan ve kurdu Fedelio'yu bulmak için çıkarlar, Fedelio onları çıkarken görür ve yalnız başına Tarkan'la mücadele edecek cesareti yoktur. Bu yardım kendisinin Fedelio tarafından öldürülmesine de sebep olur. Tarkan ve kurdu müthiş bir mücadelenin sonunda Fedelio'ya da dersini verirler. Bu sırada Tarkan Fedelio'dan mezar soygunlarının Piskopos tarafından yaptırıldığını da öğrenir. Sonrasında Bige ve Kulke'yi kalenin dışında gören Tarkan'ın aklına Piskoposu kolayca teslim alacağı bir oyun gelir, onar adım aralıklı ateşler yakmalarını ister. Ateşleri gören Romalılar etraflarının sarıldığını zannederler ve telaşa kapılırlar, piskopos güvercinle yardım mektubu yazar ve güvercini uçurmadan Tarkan yetişir. Piskoposu rehin alır ve kılıcını boğazına dayayarak Romalı askerlerin arasından piskoposla birlikte kale dışına kadar çıkarlar. Piskopos karşısında Atilla'nın ordusunu beklemektedir, gördüğü ise sadece Bige ve Kulke'dir. Askerler durumu fark edene kadar Tuna'yı aşmışlardır. Artık ulu mezarlar güvendedir. Bige ve Kulke piskoposu Atilla'ya götürmek için obaya doğru giderler Tarkan ile kurdu yeni maceralara doğru yol alırlar. Margus kalesi serüveni bu şekilde sona erer (Burak, 2011).

3.2.2.3. Tarkan - Bayraktaki Canavar, 1967

Şekil-19: Sezgin BURAK, Tarkan Bayraktaki Canavar Kapak Afişi, 2012

Kaynak: Burak, 2012: SY (Bayraktaki Canavar).

Tarkan Bayraktaki Canavar serüveni Çin topraklarında geçmektedir. Sanatçı Sezgin BURAK hayatta iken Çin'e gidip gezmeyi çok istemektedir, ancak mümkün olmamıştır eşi Türkan BURAK şöyle anlatır; Sezgin BURAK ailenin ilk arabasını satın aldığında, Araba alalım da hep birlikte dünyayı dolaşırız der, Çin Setti'ne kadar gitmek istemektedir. O zamanın şartlarında Çin'e gitmek maddi imkânlar el verse bile Türkiye'nin ve Dünyanın o anki koşulları Çin seyahatine imkân tanıyacak durumda değildir. Çin'e gitmek istemekteki amacı belki de Türklerin Orta Asya'dan Anadolu'ya uzanan izlerini aramaktı. Sezgin BURAK Asya'daki topraklara ve o

topraklardaki hayatlara duyduğu merak ve özlemi bir nebze de olsa Bayraktaki Canavar macerasını yazıp çizerek yaşamış ve hayal gücü ile de olsa o diyarlara gitmiş olur(Burak, 2019: 54-55).

“ Hun İmparatoru Attila, oğulları ve kumandanlarıyla toplantı halindeyken, Kuzey Çin'in başkenti Kançu'ya giden Türk tacirlerin mallarının Çinli askerler tarafından yağmalandığını, tacirlerin askerler tarafından tutsak edildiğini, direnenlerin ise öldürüldüğü haberini alır. Bunun üzerine Attilâ, büyük oğlu Ellak'ı Çin'e elçi olarak göndermeye karar verir. Prens Ellak'ın Çin'e gideceğini önceden Çin imparatoruna bildirmek üzere atlı bir haberciyle mektup gönderilir. Fakat haberci henüz Alan topraklarındayken Bizanslılarla işbirliği yapan Alanlı haydutlar tarafından haince pusuya düşürülür. Saldırıyı gören Tarkan mektubun Bizanslıların eline geçmesini engeller ve habercinin yarım kalan bu yolculuğunu tamamlamaya karar verir. Tarkan yanında kurdu ile birlikte Çin'e doğru yeni bir maceraya atılır” (“Sanal”,2019:3).

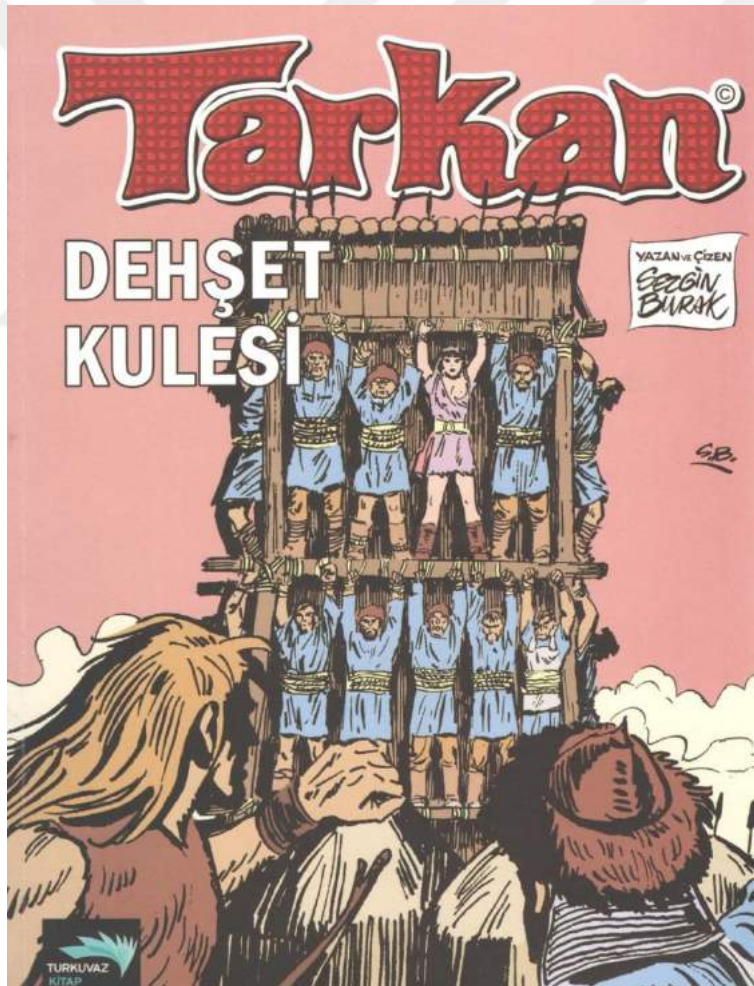
Tarkan Volga nehrini de aştıktan sonra yolculuk esnasında atında sırtından oklarla vurulmuş bir Hunlu'ya rastlar. Tarkan karşında bir anda Uğrulu atlılarını görür, başında acımasız katil Kodok vardır, atlılar Tarkan'ı ok yağmuruna tutarlar Tarkan çareyi kaçmakta bulur. Ustalıkla kullandığı atıyla nehirden devam edip kaçar ancak sırtına iki ok saplanmıştır. Kendisini kaybedip atından yere düşer. Tarkan'ı iyi kalpli yoksul göçebeler bulur Burta isimli genç kız Tarkan'ı tedavi eder. Üç gün sonra Tarkan kendisine gelir. İlk aklına gelen Mektuptur ve görevidir. Bir gece daha kalan Tarkan, göçebe kızının arzularına dayanamaz. Bu sırada Tarkan'ın peşinde olan Kodok, yanında bir adamıyla Tarkan'ın izlerini sürerek göçebe köyüne kadar gelirler. Kodok daha önce Burta'yı zorla yavuklusu yapmıştır. İlk olarak Burta'nın çadırına bakar. Kodok, Tarkan ve Burta'yı birlikte görünce Tarkan ve Kodok arasında dövüş başlar zorlu dövüşün sonunda Tarkan Kodok'u kurt da adamını mağlup eder. Tarkan bu olayla yoksul göçebelere Kodok' tan kurtarmış olur. Ve Tarkan göçebelere Kodok gibi zalimlerden kendilerini korumaları için kılıç kullanmalarını dövüşmeyi öğrenmelerini nasihat eder ve Çin'e doğru yoluna devam eder. Çin seddine varan Tarkan büyük duvara varıp Atilla'nın habercisi olduğunu

söyleyip başkent Kançu'ya Kao-Çung sarayına varır. Tarkan imparatora mektubu verir ancak imparator Tarkan'ın yakalanması için emir verir, bir terslik vardır. Tarkan'ın ilk olarak bayraktaki canavarda olan farklılığı görür. Ancak harekete geçmek için vakit çok geçtir kurdu ve kendisi yakalanmıştır. Tarkan konuştuğu kişinin Kao-Çung değil onun yerine hainlikle tahta geçmiş Yao-Çang olduğunu, öldürdüğü Kodok' un da Yao-Çang' ın adamı olduğunu öğrenir. Tarkan'ı hücreye zincirlerler, bu esnada olan biteni gören ihtiyar Çinli olan biteni Kao-Çang' ın kızı prensese bildirir. Tarkan bulunduğu hücreden demiri sökerek kurtulur ancak tekrar yakalanır elleri zincirlenmiş vaziyette derin bir çukura atılır. Atıldığı çukurdaki delikten bayraktaki ejderha görünümlü canavar çıkagelmiştir. Tarkan canavardan kendini korumaya çalışır. Beklenmedik bir anda Tarkan'ın kılıcı aşağıya atılır. Atan Kao-Çang' ın kızı prensesdir, prensesi de Tarkan'ın yanına atarlar. Tarkan kartal başlı kılıcını eline alınca canavarı alt etmeyi başarır. Yukarıdan gelen oklardan canavarın geldiği mağaraya girerek kurtulurlar. Prensese olan biteni Tarkan'a anlatır. Üvey annesi ve Yao-Çang, babası Kao-Çung' a oyun edip tahta geçmişlerdir. İmparator Kao-Çung' un akıbeti belli değildir. Tarkan ve prensese çıkışı olmadığı düşünülen zehirli kertenkeleler ve yarasalarla dolu mağaradan bir çıkış bulup dışarıya çıkmayı başarırlar. Saraydan uzak şehirden uzaktırlar bir kulübe görüp içeriye girerler. Prensese Su-Ling kendisini Tarkan'ın kollarına teslim eder. Sabah uyandıklarında karşılarında askerleri görürler bu askerler Yao-Çang' ın adamlarına benzememektedir, niyetlerini anlamak için Tarkan ve Prensese karşı koymazlar ve adamlar onları mağara gibi görünen içerisinde buda mabedi olan bir yere götürürler. Karşılarında İmparator Kao-Çung' u görürler. Öldürüldüğü düşünülen imparator hayattadır. Tarkan yaptığı planla İmparatorun tahtını kurtaracaktır. Ve Yao'yu da öldürecektir. Hem Çin tahtını kurtarır hem de Çin imparatoruyla görüşmeye gelen prens Ellak'ı tehlikeden kurtarır. Prensese Tarkan'a Çin'de kalmasını teklif eder ancak Tarkan'ın ulusu için yapacağı büyük görevler olduğunu söyler ve yeni maceralara doğru atını sürer. Bayraktaki canavar serüveni de bu şekilde bitmektedir (Burak, 2012).

Bu serüvende tarihi bilgiler okura verilmiştir. Çin Setti'nin yapıldığı tarih ve uzunluğu gibi hem tarihsel hem de teknik bilgiler okura sunulmuştur. Çin mimari yapısı, giyim kuşamı ve Çin mitolojik değerlerinden de örnekler karşımıza çıkmaktadır. Bayraktaki canavar figüründeki ejderha figürleri çinin mitolojik tasvirleri arasında yer almaktadır. Bilgiye ulaşmanın günümüz şartlarına göre daha zor olduğu yıllarda tarihsel bazı bilgiler okura çizgi roman aracılığı ile sanatçı tarafından ustaca aktarılmıştır.

3.2.2.4. Tarkan - Dehşet Kulesi, 1968

Şekil-20: Sezgin BURAK, Tarkan Bayraktaki Canavar Kapak Afişi, 2011

Kaynak: Burak, 2011: (Dehşet Kulesi).

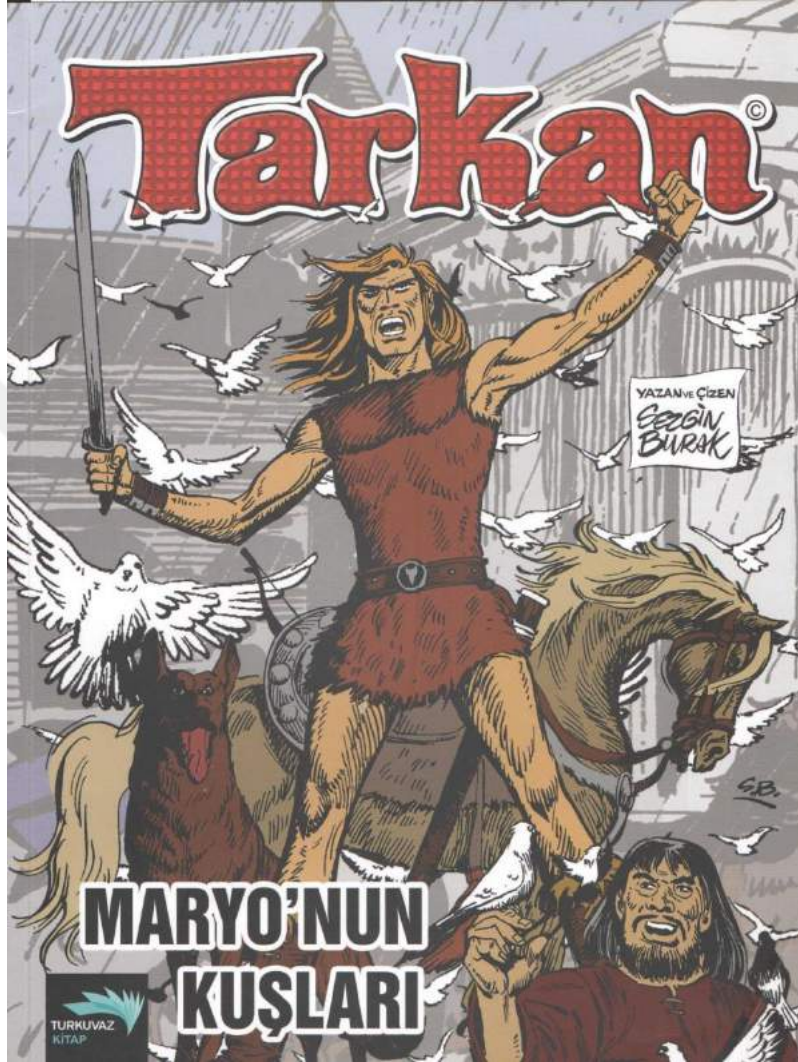
“Tarkan, dostları Bige ve Kulke ile birlikte Kahraman Muncuk’un kalesine geldiklerinde kötü bir sürpriz ile karşılaşılır. Yıkıntılar arasında yaralı halde buldukları kalenin kumandanı Kahraman Muncuk’un son sözü “Müthiş Azuk” olur. Kaleyi yakıp yıkanın Kuzeyli Barbar Müthiş Azuk olduğunu öğrenen Tarkan ve dostları, Kumandan Kurt Bars’ın kalesine giderler. Azuk’un barbar ordusunun Kurt Bars’ın kalesini de kuşattığını gören Tarkan ve dostları soydaşlarını kurtarmak için amansız bir mücadeleye girişecektir” (“Sanal”, 2019:3).

Zorlu uğraşlar sonunda Tarkan kaleye girmeyi başarır ancak Bige ve Kulke yakalanıp diğer esirlerin arasına götürülür. Barbar Azuk kaleyi bir an önce almak için kalan son çıkarma kulesine Türk esirleri bağlar, Bige ve Kulke de esirler arasındadır. Böylelikle kaleden kuleye hiçbir saldırı olmayacak ve askerlerini kaleye kolaylıkla çıkarabilecekti. Kaledekiler çaresizce sadece kuleyi taşıyan askerlere ok atabiliyor ancak kulenin yaklaşmasına mani olamıyorlardı. Tarkan dua ederek bir çare düşünmektedir ve tüm dikkatini yaklaşan çıkarma kulesinin içindeki Azuk’un sesine verir. Birden yayını eline alıp yağladığı okunu kuleye doğru yöneltir. Tarkan’ın attığı ok kalasların arasındaki ince yarıktan geçerek Azuk’un kalbine saplanır ve Azuk ölür. Tarkan çıkarma kulesinde bağlı olan esirleri, Bige ve Kulke’yi kurtarır. Azuk’un öldüğünü öğrenen adamları da kısa sürede etkisiz hale getirilir (Burak, 2011).

Dehşet kulesi serüveninde o dönemlerde yaşanan kale baskınlarını, kullanılan mancınık sistemleri, çıkarma kulelerini ve kale savunmasını görmekteyiz.

3.2.2.5. Tarkan - Maryo'nun Kuşları, 1968

Şekil-21: Sezgin BURAK, Tarkan Maryo'nun Kuşları Kapak Afişi, 2010

Kaynak: Burak, 2010: (Maryo'nun Kuşları).

“Hun İmparatoru Attila'nın savaşçısı Tarkan'ın serüvenleri sürüyor. Tarkan bu kez, yine kurduyla birlikte, Batı Roma'nın Adriyatik sahillerindeki önemli bir kalesi olan Akiliya'da ortaya çıkıyor. Büyük İtalya seferini başlatan imparator Attila, pek çok şehri ele geçirdikten sonra Akiliya'ya doğru ilerlemektedir. Yüksek surlarla çevrili ve fethedilmesi güç olan bu şehirde Tarkan, Attila'nın işini kolaylaştırmakla görevlidir. Batı Roma'nın egemenliği altındaki Akiliya halkının çoğunluğunu oluşturan Franklar da kendilerini yönetenleri istememektedirler. Tarkan kalede eski arkadaşı olan Maryo'yu ve karısı Rozanna'yı bulur. Onların yardımıyla amacına

ulaşmayı düşünmektedir. Batı Roma ordusunun başında ki General Kanales ise bir Hun Türk'ünün kaleye girdiğini öğrenince peşine düşer” (“Sanal”, 2019: 3).

Maryo gizli bir tünelden Tarkan'ın kaçmasını sağlar ancak kendisi yakalanır. Tarkan gizli tünelden geçerek bir zencinin kapıda nöbet tuttuğu Anna Plaçidiya'nın evini bulur. Tarkan ile zenci dövüşe başlarlar Anna Plaçidiya kölesi Katara'ya durmasını söyler ve Tarkan'ı içeriye alır. Burası Roma şehirlerinde ki aşk evlerinden birisidir. Tarkan Maryo'nun yakalandığını General Kanales'in adamlarından Lupus'un bütün Akiliya şehrinde kendisini aradığını anlatır. Anna Plaçidiya'da Romalılardan nefret ettiğini, yedi yaşındayken General Kanales'in ülkesine saldırdığını, bütün ailesini öldürdüğünü ve kendisini de köle olarak sattığını anlatır. Asıl adının Ursula olduğunu ve Kanales'ten intikam almak istediğini anlatır. Ursula'da Tarkan'a görür görmez âşık olmuştur ve kendisini Tarkan'ın kollarına bırakır. Ardından Maryo'nun Yakalandığını öğrenirler ve Tarkan ve kurt Maryo'yu kurtarmak için saraya gizlice girmeye çalışacaktır. Sarmaşıklardan saraya tırmanan Tarkan General Kanales'in kızını karşısında bulur. Tarkan zekâsını ve Mitolojik bilgisini kullanarak kendisini Zeus'un oğlu tanrıça Artemis'in kardeşi Apollon olarak tanıtır ve Adrianna'yı tesiri altına alır. Adrianna da Tarkan'a âşık olmuştur. Tarkan Maryo'nun kapatıldığı yeri bulur ve askerler onu fark eder zorlu bir mücadeleden sonra Tarkan'da esir alınır. Bu sırada kurt, Tarkan yakalanınca Ursula'nın yanına gider ve kurdun Hareketlerinden Ursula olanları tahmin etmiştir hemen Maryo'nun karısı Rozanna'nın yanına gider. Maryo ve Tarkan şehrin büyük meydanında idam edilecektir. İdam yaklaştığı sırada Maryo'nun Hıristiyan olmasından yola çıkarak Ursula ve kölesi katara Rahip kılığına girmiş, Tarkan ve Maryo'nun yanlarına kadar gitmelerine müsaade edilmiştir. O anda hiç beklenmedik bir şekilde Maryo'nun kuşları da şehrin etrafını kaplarlar. Kuşlarında yardıma gelmesiyle Rahip kılığına giren dev zenci Katara ve Ursula ortaya çıkıp Tarkan ve Maryo'yu bağlandıkları yerden kurtarırlar ve zorlu bir mücadele başlamıştır. Tüm bunlar olurken Ursula'da Rahip kılığında Kanales'ten intikamını almıştır ancak bir kılıç darbesiyle o da ölür. Maryo'nun karısı ve kurtta yetişmiştir, karpışmaların en şiddetli anında Rozanna ve Maryo'da öldürülmüşlerdir. Bir süre bekleyen Maryo'nun kuşları da şehrin üzerinde

yükselmeye başladıkları anda Atilla ordusuyla surların önüne kadar gelmiştir. Atilla'nın surlara gelmesiyle saldırması bir olur ve Romalı askerler kale savunmasına yönelirler Franklar ise kopacak olan fırtınadan kurtulmak için Maryo'nun kuşlarını takip ederler. Tarkan şehri terk etmeye çalışan halkın arasına karışıp çıkar, Kanales'in kızı Adriana tüm olan bitene rağmen Tarkan'ı sevmektedir, kendisini de götürmesini ister ancak Tarkan'a atılan mızrakla, Tarkan'ın arasında kalıp can verir. Maryo'nun kuşlarını takip eden Franklar Adriyatik sahilindeki adalara yerleşirler. Tarkan bu serüvende Akiliya'yı içten çökertip Atilla'nın kolay bir zafer kazanmasını sağlamıştır(Burak, 2010).

3.2.2.6. Tarkan - Kuzey Canavarları, 1968-1969

Tarkan ve kurdu bu serüvende dostları Kulke'yi kurtarmak için maceraya atılırlar. Bu macerada Tarkan atıyla değil yalnızca kurduyla tekneye binerek maceraya atılır.

“Avrupa Hun İmparatorluğu'nun sınırları kuzeyde Baltık sahillerine kadar genişlemişti. Kumandan Kurt Bars'ın kalesinin yakınlarındaki sahilde, Tarkan'ın dostları Bige ve Kulke, balık tutmaktadır. Oltasına bir türlü balık gelmeyen Kulke, Bige'nin yanından uzaklaşır ve kuytu kayalıklardan oltasını denize savurur. Kulke'nin oltasına sarı saçlı, mavi gözlü bir kadın takılır. Kulke büyülenmiş bir şekilde kadının peşinden denize dalar. Bir süre sonra Kulke'nin kaçırıldığını anlayan Bige yardım istemek için kaleye geri döner. Bige'in anlattıklarından Kulke'nin kaçırıldığını öğrenen Tarkan, ihtiyar bir balıkçıdan aldığı küçük bir tekne ile Baltık Denizi'nde yeni bir maceraya doğru yol alır” (“Sanal”, 2019:3).

Şekil-22: Sezgin BURAK, Tarkan Kuzey Canavarları Kapak Afışı, 2012

Kaynak: Burak,2012: SY (Kuzey Canavarları).

Tarkan'ın bindiği tekne fırtınaya yakalanarak dağılır kurt dalgalarında kaybolur Tarkan ise sürüklendiği kumsalda kendisine geldiğinde çatal mızraklı kadınlar tarafından esir alınmıştır. Tarkan'ı şatoya getiren kadınlar, büyük bir salona götürürler. Tarkan tahtta oturan kadının yanında Kedi Karsen'i görür. Kedi Karsen o ana kadar Türklerin safındaydı ancak bu olayla prensese çalışan bir hain olduğu anlaşıldı. Tarkan bağlı olduğu halde Kedi Karsen'i iyi tepeler ancak boynuna atılan çatal uçlu mızrak gerideki büyük direğe Tarkan'ı mıhlar. Prenses Anita Tarkan'ı sürekli kırbaçlamaktadır. Tarkan niye kırbaçlandığını çözmemiştir. Prenses Anita yorulunca Tarkan kendisi ile ne hesabı olduğunu sorar. Prenses hemen zindandaki

esirin getirilmesini ister getirilen esir kaçırılan Kulke'dir. Tarkan Prenses Anita'nın daha önce öldürmüş olduğu Barbar Azuk'un kızı olduğunu öğrenir. Şimdi her şey anlaşılmiştir Prenses Anita babasının intikamını almakta kararlıdır. Tarkan'ı şatonun sarp kayalıklarından aşağı kıyıdaki çukurda bulunan bir direğe bağlarlar. Tarkan'dan ertesi güne kurtulacaklarından emin bir şekilde şatoya geri dönerler. Biraz vakit geçince çukurlar suyla dolmaya başlar ve Tarkan'ın boynuna kadar çıkar, ve insan yiyen dev yengeçler etrafını sarmaya başlar, tam ümitler tükenmişken önce kurt yetişir yardıma yengeçlere saldırır, kurt da tam olarak engelleyemeyince Tarkan'ın imdadına Prenses Anita'dan kurtulmak isteyen ve Tarkan'a da aşık olan Anita'nın Komutanı Elta yetişir. Önce, kalan insan yiyen dev yengeçleri öldürür ve Tarkan'ı bağlı olduğu yerden kurtarır. Tarkan yorgun düşmüştür ve geceyi Elta'nın götürdüğü mağarada geçirirler. Elta Tarkan'ın güzelliğine dayanamaz. Günün ilk ışıklarıyla birlikte dışarıya çıktıklarında yakalanırlar, Elta uçurumdan denize atlamıştır ancak sırtına saplanan mızrakla ölür. Tarkan'ı elleri bağlı şekilde suya atarlar ardından Kedi Karsen bıçağıyla suya dalar. Zorlu mücadelelerden sonra Tarkan dövüşü kazanır. Bu sırada Kulke'nin yanına kapatılan kurt ve Kulke kaçmanın yolunu bulur ve Tarkan'ın imdadına yetişirler. Prenses Anita'da Kurdun saldırması sonucu kayalıklardan düşerek ölür. Bu serüven Tarkan, kurt ve Kulke'nin adadan kurtulmasıyla sona erer (Burak, 2012).

3.2.2.7. Tarkan - Honoriya'nın Yüzüğü, 1968

Tarkan bu serüveninde esir düşecek ve kollezyum da dövüştürülmek üzere Roma şehrine götürülecektir. Bu serüvende Romanın meşhur gladyatör savaşları sanatçı tarafından ustaca aktarılmıştır.

Şekil-23: Sezgin BURAK, Tarkan Honoriya'nın Yüzüğü Kapak Afişi, 2012

Kaynak: Burak, 2012: (Honoriya'nın Yüzüğü).

“Tarkan, Adriyatik sahilinden bindiği küçük yelkenli bir tekne ile Kuzey Afrika'ya doğru yolculuk yapmaktadır. Bindiği teknenin kaptanı Romalıların uzun süredir peşinde olduğu Makedonyalı Korsan Kandilis'tir. Tarkan'ın yolculuk boyunca sessiz ve esrarengiz duruşu Kandilis'i ve tayfasını meraklandırır. Kandilis,

Tarkan'ın kim olduğunu öğrenmek üzere yanına geldiğinde ortam gerginleşir. Bu sırada teknenin gözcüsü bir Roma savaş gemisinin hızla kendilerine doğru yaklaşmakta olduğu haberini verir. Romalı Kumandan Horas'ın çift kürekli büyük savaş gemisi, Kandilis'in küçük korsan teknesine çarparak parçalar. Tarkan'ı, Kurt'u ve Kandilis'i esir alan kumandan Horas'ın amacı, onları Roma'ya götürüp gladyatör okulunun yöneticisi Şişko Lisiyus'a birkaç kese altın karşılığında satmaktır” (“Sanal”, 2019: 3).

Lisiyus Tarkan, Kandilis ve Kurt'u Roma şehrine götürür, Tarkan ve Kandilis'i İmparator Valentiniyanus'u ve Romalıları eğlendirmek için arenada Gladyatör dövüşlerinde kullanacaktır. Roma sarayında İmparatoriçe Evdoksiya saraydaki yerini daha sağlam almak istemektedir. Evdoksiya kocası İmparator Valentiniyanus'a kardeşi Honoriya'nın evlenmesini yasaklatmış ve göz hapsine aldirmiştir. Ancak Honoriya onların zalimliklerine karşı boş durmamış sürekli onlardan kurtulmak için planlar ve onların muhalifleriyle gizli görüşmeler yapmıştır. Roma sarayındaki gizli habercisi de kuzeni Stella'dır. Tarkan ve Kandilis kollezyum da ki ilk dövüşlerine çıkarlar. Kandilis rakibini yener ve İmparatorun öldür emrini yerine getirir. Tarkan ise dev zenci ile zorlu mücadeleden sonra dev zenciyi yener ve İmparatorun öldür emrini yerine getirmeyince ortalık karışır ve zenci hayatını bağışlayan Tarkan'a gelen okların önüne geçerek kendisini feda eder. Tarkan'a son bir şans verilir, Tarkan silahsız olarak Kandilis ise bıçaklı arabayla birbirleriyle dövüşmeleri istenir. Kolezyumun ortasında açılan kapakların altında aslanlı bölmelerde ortaya çıkar. Tarkan silahsız olarak Kandilis ile mücadele ederken beklenmeyen bir gelişme olur. Seyirciler kolezyuma inerek isyan çıkarırlar, Tarkan bu fırsatı kullanarak kaçır Kandilis ise kaçamaz öldürülür. Honoriya'nın kuzeni Stella sürüp getirdiği atlı araba ile Tarkan'ın kolezyumdan kaçmasını sağlamıştır. Tarkan ve Stella bir değirmende dururlar ve Stella Tarkan'ın etkiletici yapısına dayanamaz ve kendisini Tarkan'ın kollarına teslim eder. Dışardan sesler gelmesiyle takip edildiklerini anlarlar ve çıktıklarında ihtiyar değirmenci öldürülmüştür. Tarkan ve Stella hemen yola çıkarlar gizli bir geçitten saraya giren Tarkan bağlanmış kurdunu leoparın saldırısından kurtarır ve Honoriya'nın odasını bulur. Honoriya Tarkan'a verdiği mektubu ve

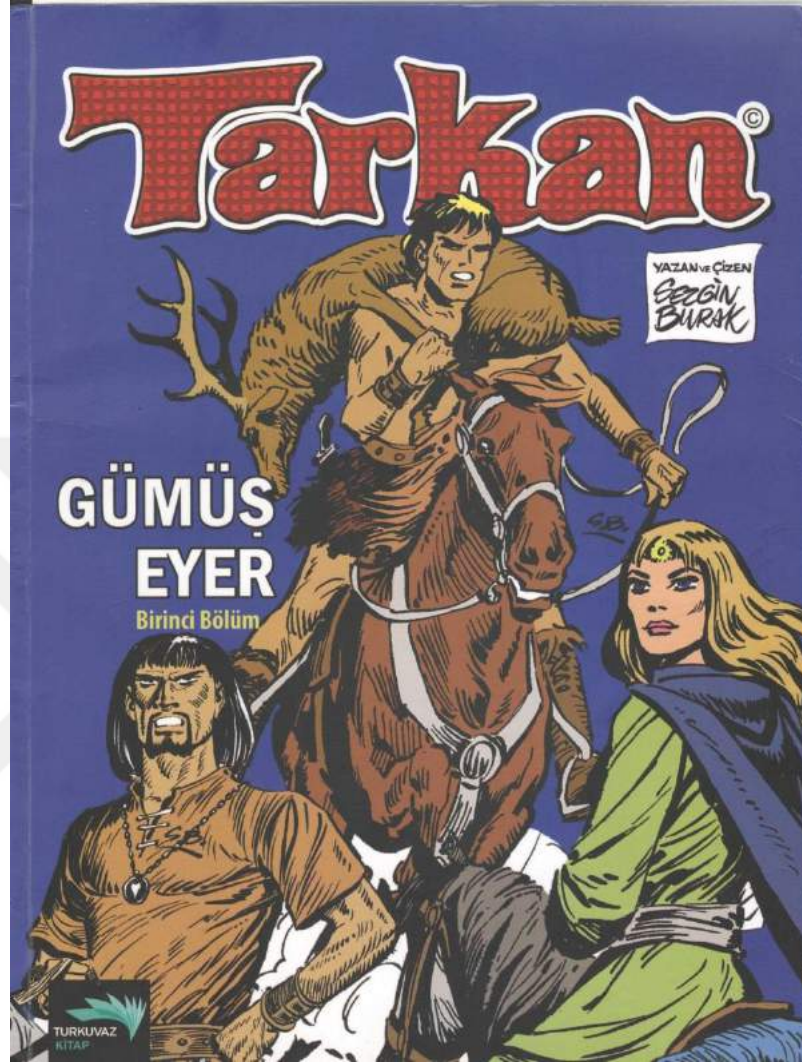
yüzüğü, Yüce Başbuğ Atilla'ya vermesini ister. Honoriya'nın planı Atilla'ya gönderdiği nişan yüzüğü ile Atilla'nın Roma imparatorluğunun varisi sayılmasını sağlamak ve bir an önce ordularıyla Atilla'nın Roma'ya yürümesini sağlamak idi. Tarkan saraydan çıkarken Stella'yı kurtarır ancak arkadan gelen Maryus'un kılıcıyla can verir ve Tarkan son olarak kısa kılıcını fırlatarak Maryus'u öldürür. Tarkan ve kurdu girdikleri gizli tünelden geri çıkarak atlı arabaya binip giderler. Honoriya'nın yüzüğü serüveni de bu şekilde sona erer (Burak,1968).

3.2.2.8. Tarkan - Gümüş Eyer (5 Bölüm), 1969-1971

Sezgin BURAK'ın babaannesi Bike Hatun torunlarına anlattığı ailelerinin Kafkasya'da başlarından geçen olaylar Sezgin BURAK tarafından Tarkan senaryolarında harmanlanarak okuyuculara aktarılmıştır. Gümüş Eyer serüveninde aileye ait pek çok motif yer almıştır. Esere adını veren Gümüş Eyer, Sezgin BURAK'ın babası Kerim Bey'in bizzat bindiği, atlarını koşumladığı eyer olduğu ve Kerim Bey'in Kafkasya'dan gelirken bu eyeri de beraberinde getirdiği aktarılır(Burak, 2019: 5).

“Battıya doğru büyük bir hızla ilerleyen Büyük Türk-Hun İmparatorluğu, Alan ülkesini de kendisine katmıştır. Tarkan'ın babası yiğit Altar'ın kumanda ettiği küçük kale de bu ülkedeki uç karakollarından biridir. Bir gün kaleye yanında son derece güzel bir kadınla gelen Alan Beyi Kostok, onun Akatzir Prensesi Goşha olduğunu söyler. Altar bu beklenmedik konukları ağırlarken avdan dönen oğlu Tan'la Goşha arasında gizemli bir bağ oluşur. Goşha boynundaki kolyeyi Tan'a vererek oradan ayrılırken genç adamın nişanlısını terk ederek peşinden geleceğine emindir. İsteddiği de olur, Tan atına atlayıp sonunu bilmediği, tehlikelerle dolu bir serüvene doğru yola çıkar. Ancak Goşha'nın hesaba katmadığı bir şey vardır: Yiğit Altar oğlunun izini sürecekle ve onu kurtarmaya çalışacaktır” (“Sanal”, 2019: 3).

Şekil-24: Sezgin BURAK, Tarkan Gümüş Eyer Bölüm 1 Kapak Afişi, 2010

Kaynak: Burak, 2010: (Gümüş Eyer).

Tan büyücü Goşha'nın verdiği kolyenin etkisiyle nişanlısı Erka'yı bile tanımaz. Tan ortadan kaybolduktan sonra nişanlısı Erka'da onu aramaya çıkar ve akli dengesini kaybeder. Altar, Tanı ararken Erka'yı bulur ve Muncuk isimli adamıyla kaleye gönderir. Altar Alan beyi Kostak ve Akatzir prensesi diye tanıttığı kadından şüphelenir ve Alan beyi Kostak'ın yanına gider ve Kostak'ı konuşurmak için yürüyüşe çıkarır, Kostak'ın işin içerisinde olduğundan emindir. Kostak'ın yalanını ortaya çıkarmak için Akatzir'e doğru yola çıkarlar, yolda Kostak'ın adamları tarafından etrafları sarılır ve Kostak Altar'ın elinden kurtulur. Altar Kostak'ın

adamları tarafından yakalanıp atın arkasından öldüresiye süründürülür ve geyik mezarlığına atılır (Burak, 2010).

Şekil-25: Sezgin BURAK, Yeni Doğan Tarkan Babasının Kucağında, 1970

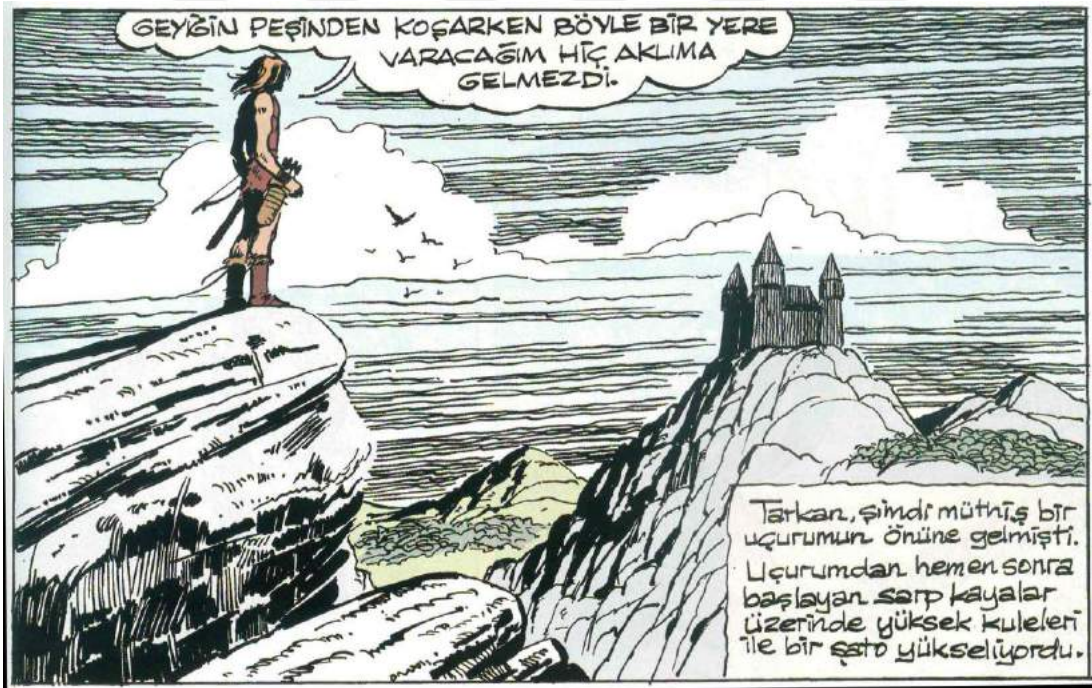
Kaynak: Burak, 2010: 35 (Gümüş Eyer 2.Bölüm).

“Oğlu Tan’ı büyücü Goşha’nın elinden kurtarmak isteyen Altar, Alan Beyi Kostok’ un eline düşmüştür. Atılıp ölüme terk edildiği derin bir çukurdan onu Akatzir’li iki delikanlı kurtarır. Aynı sırada kumandanları Altar’ı aramak üzere yola çıkan yiğitler de Kafkas dağlarına doğru at sürerler ve sonunda onu bitkin şekilde bulurlar. Altar, oğlunun intikamını almaya, Kostok’u öldürmeye ant içmiştir. Ancak Kostok da boş durmaz ve işbirliği yaptığı Alanlıları dost kisvesi altında Altar’ın yanına yerleştirir. Bir süre sonra Altar’la karısı Tuğba Hatun’un bir oğlu olur, adını Tarkan koyarlar. Büyük oğlu Tan’ı kaybetmenin acısını az da olsa unutan ve yeni

doğan çocuğunun onuruna büyük bir şenlik düzenleyen Altar'ı ve koruduğu kaleyi korkunç bir tehlike beklemektedir” (“Sanal”, 2019: 3).

Tarkan isminin koyulması, serüven olarak bu bölümde anlatılır. Oğlunun doğumu şerefine düzenlenen eğlenceler devam ederken Altar hain bir tuzağa düşürüldüğünden habersizdir. Eğlence devam ettiği sırada Alanlar tuzak kurup içerden ve dışardan saldırıya geçmişlerdir. Kale baskına uğrar ve Alanlar herkesi öldürür. Tarkan daha bebektir sütannesi kendi çocuğu gibi göstererek Tarkan'ın hayatını kurtarır. Ateşe verilen kaleden Tarkan'ı uzaklaştırır ancak ağır yaralar almıştır kan kokusuna gelen çakal sürüsü tarafından etrafları sarıldığında kendisini feda eder ve çakallar tarafından tamamen yendikten sonra çakallar Tarkan'a doğru yönelirken bir kurt ulumasıyla çakallar Tarkan'dan uzaklaşır. Kurt Tarkan'ı yuvasına götürür ve Tarkan'ın asil gücünü aldığı hayatı başlar (Burak,1970).

Şekil 26: Sezgin BURAK, Tarkan Goşha'nın Şatosunu Seyrediyor, 1968

Kaynak: Burak, 2010: 59 (Gümüş Eyer 3.Bölüm).

“Akatzirliler’in arasında yetişen Tarkan, onlardan babası Kumandan Yiğit Altar’ın ve kaledekilerin başlarına gelenlerin tek sorumlusunun Kostok olduğunu

öğrenir. Bir gün Akatzirli dostu, Tarkan'a bir haberci güvercin göndererek Kostok'un izini bulduğunu bildirir. Altar'ın gümüş eyerini bir Tatar beyi görmüştür. Tarkan bu haberi alır almaz yanına sadık dostu Kurt'u da alarak Kostok'u gören Tatar beyine ulaşmak için Kafkas dağlarından ovaya iner. Günlerce ovada at süren Tarkan sonunda Tatarlarla karşılaşır ve onlardan Kostok ile gümüş eyer hakkında bilgi almaya çalışır. Kostok hakkında umduğu kadar ayrıntılı bilgi elde edemeyen Tarkan, Tatarlardan ayrılıp iz sürmeye devam eder. Bir av sırasında peşine düştüğü geyik onu Kostok, Büyücü Goşha ve yıllardır Goşha'nın büyüünün tesirinde yaşayan ağabeyi Tan'ın da izlerini bulacağı, sürprizlerle dolu amansız bir maceranın içine sürükleyecektir” (“Sanal”, 2019: 3).

Tarkan'ın ormanda gördüğü geyik aslında büyücü Goşha'nın ta kendisidir ve İhtiyar kılığına da girerek Tarkan'ı şatosuna doğru yönlendirir. Tarkan geyiğin peşinden koşarken kayalıklardan oluşan bir uçurumun kenarına geldiğinde yüksek kuleleri olan bir şato görür. Şatoya doğru gittiğinde uçurumun daraldığı bir yerde şatoya doğru gerilmiş asma köprüyle karşılaşır ve Tarkan geyikten ümidini kesip ilginç şatoya doğru gider. Tarkan karşıya geçtiğinde arkasına dönüp bakar ve köprü'nün kaybolduğunu görür ve sessizliği bir kadın kahkaha sesi bozar. Tarkan büyücü Goşha'nın olduğunu tahmin etmiştir. Birden etrafı sarılır ve üzerine atılan ağla birlikte mücadele eder ancak kafasına aldığı yumrukla kendinden geçer. Zindana atılır, kolu kancalı çizgi romanda insan azmanı diye tabir edilen dev cüsseli tek gözlü adamın yanına kapatılır. Tarkan kendisine geldiğinde eli sivri kancalı dev adamla dövüşür ve etkisiz hale getirir. Biraz sonra yemek getiren adamı da etkisiz hale getiren Tarkan büyücü Goşha'nın esirlere neler yaptığını öğrenir. Goşha esirlerine şunları yapmaktadır; Yakalanan genç erkekleri yüksek kayalıktaki direğe çırıl çıplak bağlatır ve ardından Goşha pelerini ile gelir ve garip danslar yaparak pelerini de çıkarıp çıplak bir şekilde yorulana kadar garip dansını devam ettirir. Yorulduğunda bağlı adamın bütün vücudunu dişleriyle parçalar, bir müddet sonra yaralar içerisindeki yarı baygın adamı kayanın dibindeki derin bir çukura ellerini çözdürerek indirtir. En sonunda yaralı adamı leoparı parçalayıp, yiyecektir. Bunları duyan Tarkan ürperir ve Büyücü Goşha'nın Kostok ile Tan aracılığı ile görüştüğünü

öğrenir. Birazdan Tarkan'ı direğe bağlamak için geleceklerdir ve geldiklerinde Tarkan zorlu bir mücadeleye girer en son karşısına kardeşi Tan çıkar ancak Tan büyüünün etkisindedir, anlatılan hiçbir şeyi anlamaz, iki kardeş zorlu bir mücadele girer Tarkan hem Tan'ı hem de kendisini kurtarmak için Tan'ı etkisiz hale getirmek zorundadır. İki kardeşin zorlu dövüşü sonucunda Tarkan Tanı etkisiz hale getirir. Bunlar yaşanırken büyücü Goşha Tarkan için kayalıklarda dansına başlamış ve Tan'ın getireceği kurbanını beklemektedir. Tarkan giderken kılıcını da ele geçirir ve kayalıklara doğru sessizce Goşha'nın arkasına kadar sokulur dansın etkisinde olan Goşha Tarkan'ı fark etmez ve Tarkan kılıcını Goşha'nın sırtına saplamayı başarır. Birden Tarkan'a doğru yönelen Goşha Korkunç bir canavara dönüşür ancak kılıç darbesini almıştır ve dönüşmeden yere yığılıp çirkin bir hale dönüşür ormandaki ihtiyar kadın halinden kuru bir iskelete doğru dönüşerek yere serilir kalır. Bu sırada Tarkan'ın arkasından gelen leopar tam saldıracakken kurt yetişir ve Tarkan leoparı da etkisiz hale getirir. Baygınlığı geçen Tan ise büyücünün tesirinden kurtulmuştur. Tarkan olan biten her şeyi Tana anlatır iki kardeş yıllar sonra birbirini bulmuşlardır. Birden hava kararmış ve kayaların üzerine yıldırımlar düşmeye başlamıştır, birden kayalıklar göçmeye başlar Tarkan, Tan ve kurt asma köprüden koşarak geçerken kopan kayalar köprüye isabet etmiş ve arkadan gelen Tan karşıya geçmeden uçurumun en aşağısındaki nehre kaya gibi düşmüştür. Tarkan daha yeni bulduğu kardeşiyle hasret gideremediği onu kaybetmiştir. Goşha'nın şatosundan kurtulup kaçan iki Alanlı karşılarına çıkar ve Tarkan Kostok'un yerini öğreneceği için çok ümitlenir ancak Alanlıların, Kostok'ın Altar'ın kalesine gittiği tarihten beri büyücünün tesirinde olduğunu anlar. Ve kurt ile uçsuz bucaksız bozkırlara doğru atını sürer (Burak, 2010).

Şekil-27: Sezgin BURAK, Kostok'un Sadık Adamı Hortis , 1970

Kaynak: Burak, 2010: 9 (Gümüş Eyer 4.Bölüm).

Tarkan'ın can düşmanı, Kostok'un sadık adamı Hortis, civardaki Türkmen köylerini basarak halkına eziyet etmektedir. Yine böyle bir baskında köyden kaçırdığı bir Türkmen kadını yanına alarak Dişsiz Faço'nun hanına gelir. Tesadüf eseri Tarkan da bu handadır ve can düşmanının izini bulmak için Hortis'i yakalamak ister. Fakat Hortis çok kurnaz bir düşmandır ve Tarkan'ın elinden kurtulur. Hortis'i elinden kaçıran Tarkan, Kostok'a ulaşmak için Türkmen kadını ile birlikte bir plan yapar. Bu sırada, Büyücü Goşha'nın tesirinden kurtulan fakat kaçarken asma köprüden uçuruma ve azgın nehir sularına düşen Tan, mucize eseri hayatta kalmıştır. Şimdi iki kardeş, babaları Yiğit Altar'ın, anneleri Tuğba Hatun'un ve kalede hain Kostok tarafından katledilen tüm soydaşlarının intikamını almak için ayrı kollardan onun peşine düşmüşlerdir. Tarkan'ın elinden kaçan Hortis Kostok'ın yanına giderken uçurumdan kurtulan ve Tarkan gibi Kostok'un peşinde olan Tan tarafından fark edilir. Tan Hortis'e saldırır ve konuşmalar sırasında Kostok lafı geçince Hortis'in kendisini büyücü Goşha'nın elçisi sandığını fark eder ve beraberce Kostok'ın yanına doğru yol alırlar. Hortis Tan'daki değişimden şüphelenir. Kostok'un bulunduğu binaya geldiklerinde Hortis önden girer ve Tan'daki değişimden de bahseder Büyücü

Goşha'dan gelen haberleri merak eden Kostok Tanı içeri alır ancak Tan'ın boynundaki kolye yoktur ve büyüünün etkisinden kurtulmuştur. Tan müthiş konuşmasının ardından hemen saldırıya geçer ve Kostok'u öldürmeyi başaramaz. Kostok'ın adamları Tan'ı etkisiz hale getirirler Kostok tam kılıcını indireceği sırada aklına Tan'ın Goşha'nın en gözde adamı olduğu aklına gelir ve içine bir korku çöker ve kılıcı indiremez. Bu esnada büyücünün şatosundan kurtulan iki alanlıda içeri gelmiştir. Şatonun yıkıldığını öğrenir ancak Kostok tatmin olmaz ve şatoyu kendi gözleriyle görmek ister. Tan'ı ise zindana atmalarını söyler. Kostok büyücünün şatosuna gider ancak ne büyücü vardır ne de şato büyücüden kurtulmuştur artık şimdi Tan'ı öldürmek için atını son hızda sürmeye başlar. Bu sırada Kostok'un yanında olan Erka Tan'ı zindandan kurtarır ve gizli geçitten kaçarlar, peşlerindeki askerlerden de kurtularak bir çoban kulübesi görürler kulübedeki onları bekleyen askerleri de etkisiz hale getirip kulübede karınlarını doyurup nişanlısı Erka ile hasret giderirler. Bu sırada Dişsiz Faço'nun Hanında Hortis'in esiri olan Türkmen kadını yaralanan Tarkan'ı iyileştirir. Kendisine gelen Tarkan ve Türkmen kadını Kostok'ın bulunduğu yere doğru giderler. Tan ve Erka sabah uyandıklarında dışarı çıkarlar ve karşılarında Hortis ve adamlarını karşılarında görürler (Burak, 2010).

“Peşlerindeki Alanlılar tarafından kuşatılan Tan ve Erka yüksek otlak içerisinde saklanarak izlerini kaybettirirler. Hortis ve adamları otlağı karış karış arayarak onları bulurlar. Tan ve Erka'nun ümitlerinin tükendiği anda Tarkan ve sadık dostu Kurt imdada yetişir. Ağabeyi Tan'ın bacağının kırık olduğunu gören Tarkan, Tan'ı iyileşmesi için, Erka ile birlikte kulübede bırakır. Türkmen kadını da yanına alarak Kostok'un karargâhına ulaşma planları yapar. Tarkan ve Türkmen kadını karargâhın nöbetçileri ile mücadele ederken Kostok kaçmaya çalışır. Kırık bacağına rağmen kardeşi Tarkan'ın yardımına koşan Tan'da mücadeleye katılır. Tarkan ve Tan, babaları Yiğit Altar, anneleri Tuğba Hatun ve kalede katledilen tüm Hun Türklerinin hesabını sormakta kararlıdır. Kostok bu iki kardeşin elinden kurtulabilecek mi?” (“Sanal”,2019:3).

Şekil-28: Sezgin BURAK, Kostok, Sirtında Altar'ın Gümüş Eyeriyle, 1970

Kaynak: Burak, 2010: 78 (Gümüş Eyer 5.Bölüm).

Tarkan ve Türkmen kadını, ayağı kırılan Tan'ı iyileşmesi için çoban kulübesinde bırakır. Tan'a söylese kırık bacağına rağmen onunda geleceğini bilmektedir Tarkan. Türkmen kadını ile birlikte Kostok'un bulunduğu kayalıklar arasındaki karargâhına varırlar. Türkmen kadını attığı öldürücü oklarla Tarkan'a büyük destek olur ancak karnına saplanan mızrakla öldürülür. Tarkan zorlu bir mücadeleye başlar kurt ile birlikte Kostok'un adamlarını bir bir öldürmeye başlar. Kostok kaçmak için atını alıp sürmeye başlamıştır ancak Tan karşısına dikilir. En sonunda Kostok'u yakalarlar ve atının üstündeki babalarının gümüş eyerini çıkartıp Kostok'un sırtına yüklerler. Kostok sırtındaki gümüş eyerle günlerce süren uzun ve zorlu bir yolculuğa çıkar en sonunda Kostok tarafından yakılıp yıkılan Yiğit Altar'ın kalesinin bulunduğu harabeye gelirler. Kostok'a yıllar önce Altar'ı öldürerek ele zorla ele geçirdiği Gümüş Eyeri sırtında taşıttırarak tekrar yerine getirtmişlerdir. Ve orada bulunan ayakta sağlam kalan bir direğe astırırlar. Tan kılıcıyla Kostok'u öldürür. Tarkan ve Tan babaları Yiğit Altar'ın öcünü almışlardır. Tarkan Kostok'un cesedini götürüp yıllar önce Yiğit Altar'ı attığı Geyik mezarlığına atar. Aradan

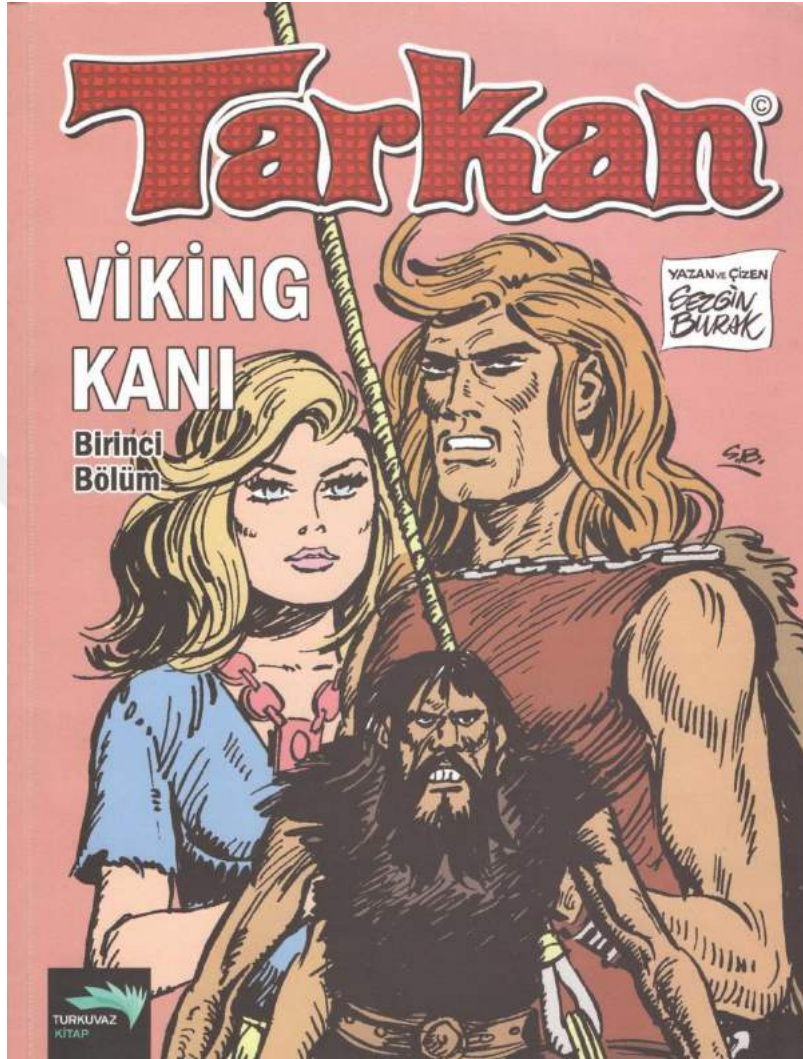
günler geçtikten sonra Tan'ın ayağı iyileşmiştir ve Erka ile mutluluklarını babalarının kalesinin bulunduğu yerde sürdüreceklerdir. Tarkan ise babasının gümüş eyerini atına vurarak onlara veda eder. Gümüş eyer serüveni bu şekilde sona erer (Burak, 2010).

3.2.2.9. Tarkan - Viking Kanı (3 Bölüm),1971

“Kuzey Avrupa'nın savaşçı kavmi Vikinglerin prensesi Ursula, can düşmanı Gaddar Uldarik'in idaresindeki Saksonlara esir düşmüştür. Ursula, zincirlendiği kayalıklardan Dev Orso lakaplı dilsiz sayesinde kurtulur. Birlikte kaçarak Elbe Nehri ağzında bir mağaraya sığınır. Ursula'yı mağarada bırakıp karınlarını doyurmak için avlanmaya çıkan Orso, onları takip eden Sakson savaşçıları alt eder. Orso ile baş edemeyeceklerini anlayan son Sakson eri kaçmayı başarır ve rastladığı bir kulübeye sığınır” (“Sanal”, 2019: 3). Orso kulübede onu da yakalayıp öldürür. Kulübede yaşayan yaşlı adam ve kızlarına dokunmaz ve yavru keçiyle bir şarap fıçısı alıp gider.

“Yanında Kurt'u ile Kuzey Denizi'ne doğru yol alan Tarkan, Kuzey Avrupa'nın karlı dağlarından aşğılara inerek Elbe Nehri kıyılarına ulaşır. Nehir kıyısında geyik avlayacağı sırada kulübeyi görür. Atını kulübeye doğru süren Tarkan, yaşlı adam ve kızının başına gelenleri öğrenince Dev Orso'nun peşine düşer” (“Sanal”, 2019: 3).

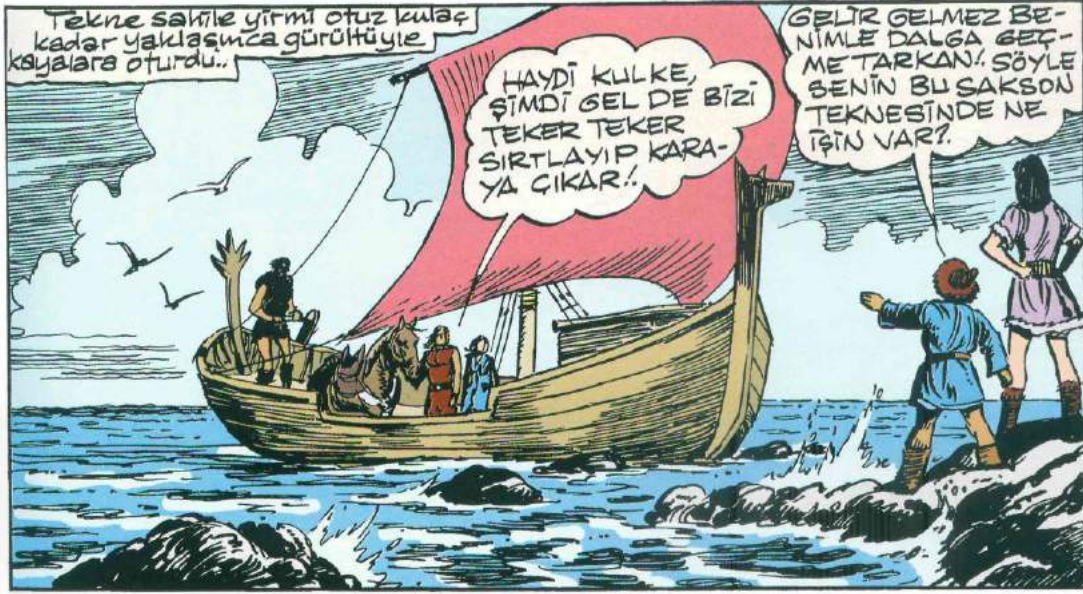
Şekil 29: Sezgin BURAK, Tarkan Viking Kanı Kapak Afişi, 2011

Kaynak: Burak, 2011: SY (Viking Kanı 1.Bölüm).

Tarkan Dev Orso'yu bulmak için, anne keçiyi yavrusunu bulması için önden sürer ve bu sayede Orso'nun yerini bulur. Orso ile zorlu bir kapışmanın ardından Orso'yu alt eder ve kılıcıyla son hamleyi yapacağı sırada kadın sesi ile irkilir. Orso'yu öldürmemesini ister ve Tarkan'a olan biteni anlatır. Tarkan Orso'nun prensese ne kadar sadık olduğunu anlar, güven duymaya başlar ve Prenses Ursula Tarkan'ı kendisiyle birlikte Vikingler ülkesine götürmek için ikna eder(Burak, 2011).

Şekil 30: Sezgin BURAK, Tarkan Atı ve Kurdu Teknedeler, 1971

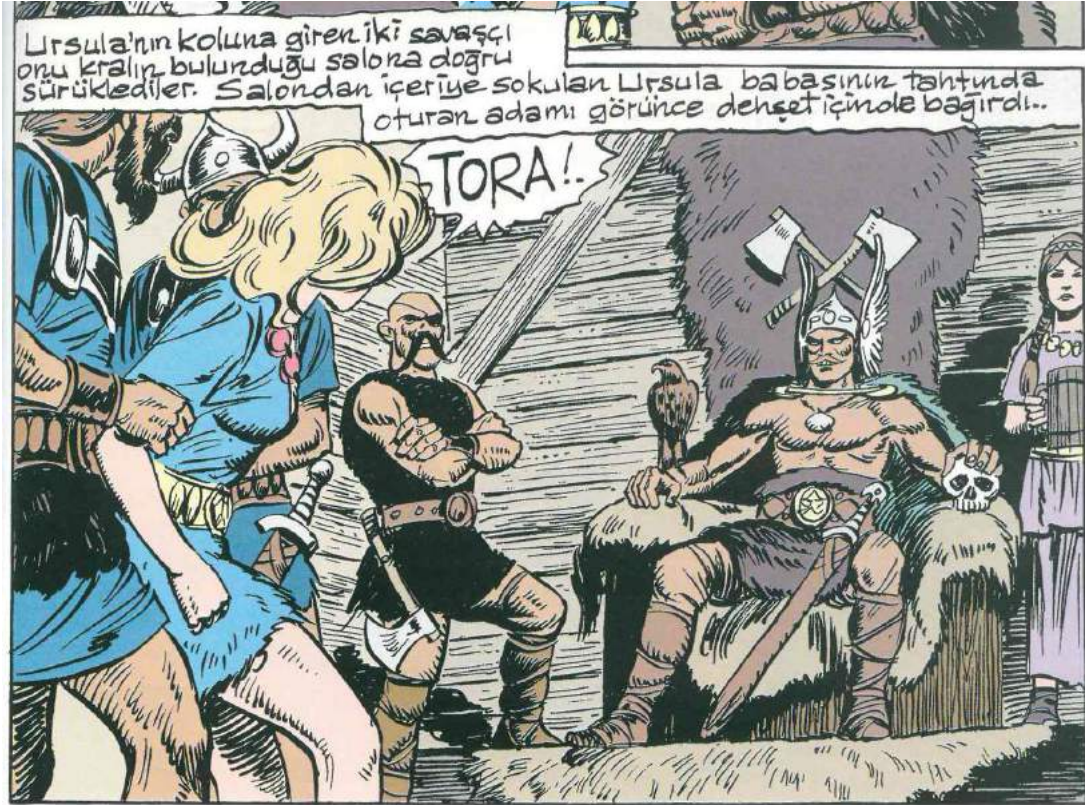

Kaynak: Burak, 2011: 78 (Viking Kanı 2.Bölüm).

Tarkan, Dev Orso ve Prenses Ursula, Orso ve Ursula'nın Saksonlardan kaçarken kullandıkları tekneye binerler. Tarkan yolculuk öncesi yeni dostlarını, kuzey denizi kıyısındaki Hun kalesine götürüp dostlarıyla tanıştırmak ister. Tekne sahile yaklaşınca Tarkan'ın sadık dostları Bige ve Kulke kıyıdaldır gemi iyice kendilerine yaklaştığında Tarkan'ın gemide olduğunu görünce çok sevinirler. Kurt ve at suya atlayarak karşıya geçmeye başlar. Tam bu esnada Tarkan'ı Viking ülkesine birlikte götürmek isteyen Ursula, bu konudaki şüphelerinden dolayı Orso'ya işaret eder ve Orso balyoz gibi yumruğunu Tarkan'ın ensesine indirir ve gemiyi açık sulara doğru yönlendirir. Bige ve Kulke bir şey yapamazlar ve Sakson gemisi uzaklaşır. Bir Sakson gemisi olduğu için Uldarik'in adamları olduğuna kanaat getirip arkalarından gitmek için gemi ayarlamaya giderler. Tarkan kendine geldiğinde Ursula neden sahile çıkmaktan vazgeçtiklerini anlatır ve Vikingler ülkesine doğru yola çıkarlar. Viking ülkesine yaklaştıklarında fiyortlar gözükmeye başlar ve kendilerine doğru Viking gemileri de yaklaşır. Deli Erik lakaplı Viking kumandanı Ursula'yı görünce garip davranır ve babasının ölüm döşeginde olduğunu söyler gemilerin eşliğinde Viking ülkesine girerler. Tarkan, Orso ve Ursula bir gariplik olduğunu hissederler, kıyıya yanaştıklarında kalabalık askerlerin soğuk karşılamasıyla karşılaşılır. Viking

kralının kapısına kadar askerler arasında gelirler ve içeriye sadece Ursula'yı alırlar(Burak, 2011).

Şekil-31: Sezgin BURAK, Hain Tora Ursula'nın Babasının Tahtında, 1974

Kaynak: Burak, 2011: 39 (Viking Kanı 2.Bölüm).

Ursula içeriye girince babasının tahtında oturan adamı görünce dehşetle Tora diye bağırır. Tora tahta geçmiştir. Çığılığı duyan Tarkan ve Dev Orso askerlerle kıyasıya bir mücadeleye girerler ve bir fırsatını bulup içeriye girerler. Deli erik can havliyle Tora'nın tahta geçmek için kralı zehirlediğini açıklar bunun üzerine Vikingler Tora'nın üzerine yürürler ve Tarkan, Tora ile dövüşmeye başlar. Bu sırada fiyortların arasından gelen boru sesiyle Sakson teknelerinin yaklaştığını gören askerler kapışmayı izlemeyi bırakırlar ve Sakson gemilerini durdurmak için mücadeleye başlarlar. Tora bu durumu fırsata çevirip Tarkan'ın elinden kaçmayı başarır ve bir Sakson gemisine biner, peşinden giden Tarkan tekneye çıkmanın bir yolunu bulur ancak esir düşer. Bunu gören Ursula ve Orso teknelerle takibe başlar ancak sisten dolayı yetişemezler. Tora Sakson Kralı Uldarik'e Tarkan'ı götürür ve

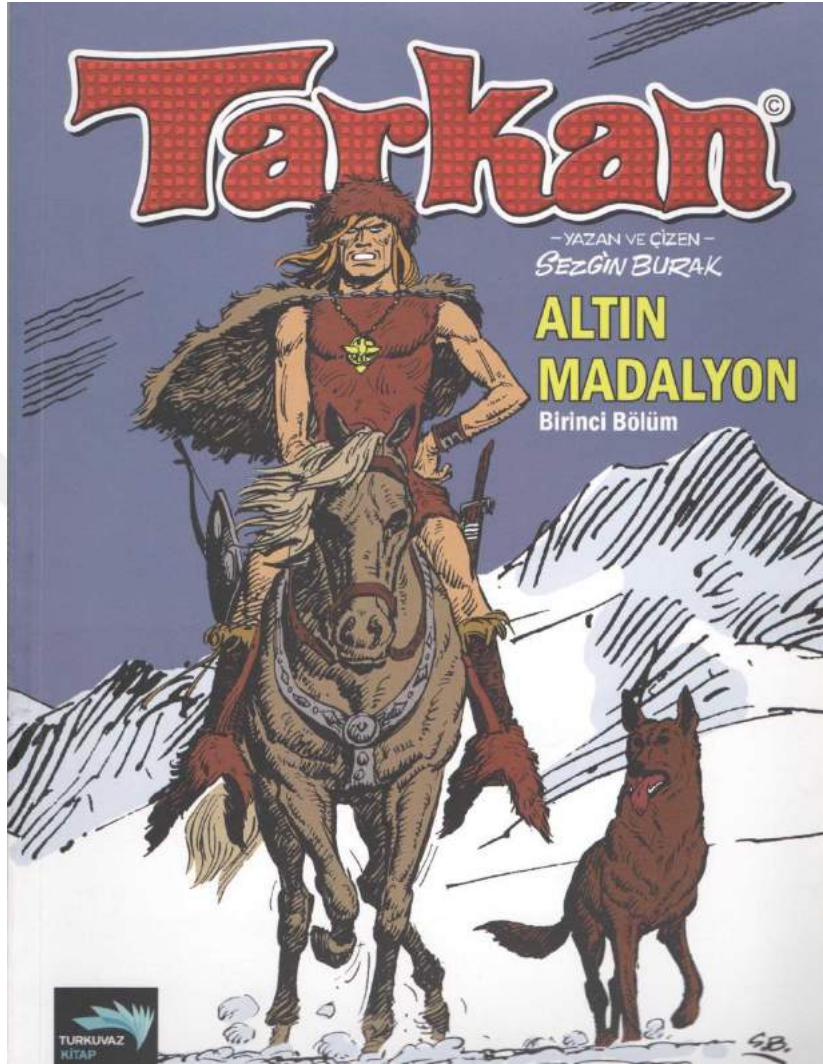
bütün olanların sorumlusunun Tarkan olduğunu söyler. Tarkan'ı kurbanlarını canavarlara yem ettikleri deniz kıyısındaki kale duvarındaki yere zincirlerler. Bu esnada Prenses Ursula Viking tekneleriyle Saksonlar ile savaşmak için gelir. Tekneler kıyıya yanaştığında şiddetli bir savaş başlar. Ursula ve Orso Tarkan'ı aramaya başlarlar ve Orso korkunç canavarın Tarkan'a saldıracağı anda yetişir ve tüm çabalarına rağmen canavara yenik düşer. Tüm ümitlerin tükendiği anda Tarkan'ın imdadına sadık dostları Bige, Kulke ve kurdu yetişir. Büyük uğraşların sonunda Tarkan'ı kurtarırlar. Bunlar yaşanırken Prenses Ursula'da Tora ile karşılaşır ve Tora'yı öldürür. Babasının intikamını almıştır ancak arkasındaki Sakson Kralı Uldarik'in attığı oklarla ölür (Burak, 2011).

Savaş bitmiştir, Viking askerleri Sakson askerlerinin tamamını öldürmüştür. Tarkan'ın gözleri Ursula'yı arar fakat Ursula ölmüştür. Viking askerleri Tarkan'a kralımız olur musun diye teklif yaparlar. Tarkan korkusuz bir denizci olan bir ulusun kralının yine bir Viking olması, Viking kanını taşıması gerektiğini, eski kral gibi Hun Türklerine dost, zaferler peşinde koşan Atilla'nın kudretine inanmış ve bağlı olsun der. Vikinglerin tekrar Atilla'ya bağlılığını sağlamış olur (Burak, 2011).

3.2.2.10. Tarkan - Altın Madalyon (1-2-3.Bölüm), 1972-1973

Büyük cihangir Atilla kardeşi Bleda ile 434 yılında ölen amcaları yerine Avrupa Hun İmparatorluğunu başına geçerler. O dönemde Avrupa da yaşayan Hun Türkleri dağınık halde yaşamaktadır. Atilla'nın amacı göç ve hareket halinde olan grupları, bir imparatorluk altında toplamaktır. Amcaları tahta yeğenlerinin geçmelerini bir türlü hazmedemez. Atilla'nın bir imparatorluk kurmasını istemeyen Bizans elçileriyle gizli görüşmeler yapar bu amaç doğrultusunda Akatzir kabileleriyle görüşmeler yapıyorlardı. Bizans elçileri ikilik çıkarmak için Hun topraklarını sık sık ziyaret ediyorlardı (Burak, 2010).

Şekil- 32: Sezgin BURAK, Tarkan Altın Madalyon Kapak Afisi, 2010

Kaynak: Burak, 2010: (Altın Madalyon 1.Bölüm).

“Tuna'nın öbür yanından, Bizans'tan Hunluları birbirine düşürmek amacıyla gelen üç elçi, Hun topraklarında konakladıkları evin sahiplerini, Aybek ile karısı Burta'yı öldürürler. Bizanslı Yüzbaşı Silas, Burta'yla mücadele ederken boynundaki altın madalyonun koptuğunu fark etmez; Bizanslılar bu olaydan sonra kaçarcasına ülkelerine doğru yola çıkarlar. Silas yolda durumun farkına varsa da geriye dönüp Hunlularla savaşmayı göze alamaz. Bu olayın hemen arkasından, Aybek ile Burta'nın evine giren Alanlı iki çapulcu altın madalyonu alıp yakınlarda bir hana giderler. Handa Tarkan'la karşılaşırlar. Neler olduğunu öğrenen Tarkan,

Bizanslıların peşine düşmeye karar verince kendini tehlikenin içinde bulur” (“Sanal”, 2019: 3).

Tarkan Tuna nehrini de geçer ve yol üstündeki ilk Bizans kalesine varır şehirdeki tek olan hana varır. Handa Hunlu kölesine eziyet eden hancıya dersini bildirir ve yoksul Hunlu Arpad’ı özgürlüğüne kavuşturur. Tarkan bu sırada iki Bizans komutanının da isimlerini öğrenir, bunlar Yüzbaşı Silas ve Çavuş Kolosso’dur. Tarkan Arpad’ı Atilla’ya haberci olarak gönderir takibine devam eder.

Şekil-33: Sezgin BURAK, Tarkan Hera’yı Kurtarıken, 1972

Kaynak: Burak, 2010: 13 (Altın Madalyon 2.Bölüm).

“Arkadaşı Aybek ile karısı Burta’yı öldüren Bizanslıların peşine düşer Tarkan’ın elinde canilerden birinin boynundan kopan altın madalyon vardır. Günlerce at koşturup Bizans topraklarına giren Tarkan, madalyon sayesinde şehrin kapılarından kolayca geçer. Pazar yerinde, sürücüsü olan genç kızın kontrolünden çıkan bir araba görünce atları büyük bir ustalikle zapt eder ve Vezir Krizafius’un kızı, madalyonun sahibi Yüzbaşı Silas’ın da nişanlısı olan Hera’yı ölümden kurtarır” (“Sanal”, 2019: 3).

Bizans'ın hipodromda ölümcül araba yarışlarında kıyasıya rekabet içerisinde olan Yeşiller ve Maviler grubu vardır. Hera'yı kazadan kahramanca kurtaran Tarkan Yeşiller grubunun başkanı Baba Hektor'un dikkatini çeker. Tarkan, Maviler gurubunda yarışan Silas'la kozunu paylaşabilmek için Yeşiller gurubuyla hipodromdaki yarışa katılma teklifini kabul eder. Bu sırada Tarkan'ın kendi madalyonuyla gezdiğini haber alan Silas paniğe kapılır ve Tarkan'ın üzerine adamlarını salar, Altın madalyonunu ele geçirmeye çalışmaktadır. Tarkan altın madalyonun yardımıyla katilleri bulmuştur ancak hesaplaşma fırsatı yakalayamaz. Hipodromdaki hesaplaşma günü yaklaşmaktadır. Yüzbaşı Silas Tarkan'ı durdurmak için türlü yollara başvurur ama amacına ulaşamaz Vezir Krizafius Tarkan'ı huzuruna çağırır ve Tarkan altın madalyon ile huzuruna çıkar, Yüzbaşı Silas'ın yaptıklarını anlatır. Silas boynuna başka bir madalyon takarak rezil olmaktan kurtulur, ama vezirin gözünden düşmüştür. Silas'ın Tarkan'dan kurtulması artık şart olmuştur(Burak, 2010).

Hera kendisini kurtaran Tarkan'a âşık olur ve Tarkan yarışlar öncesi Hera'nın buluşma isteğini kabul eder, Tarkan yine diğer serüvenlerde olduğu gibi genç ve güzel bayanın isteklerini reddetmez. Hera Tarkan'ın öldürülmesinden endişe duyarak yarışmaya katılmamasını için ikna etmeye çalışır ancak Tarkan karardır.

Şekil-34: Sezgin BURAK, Tarkan Hipodrom Yarışlarında, 1973

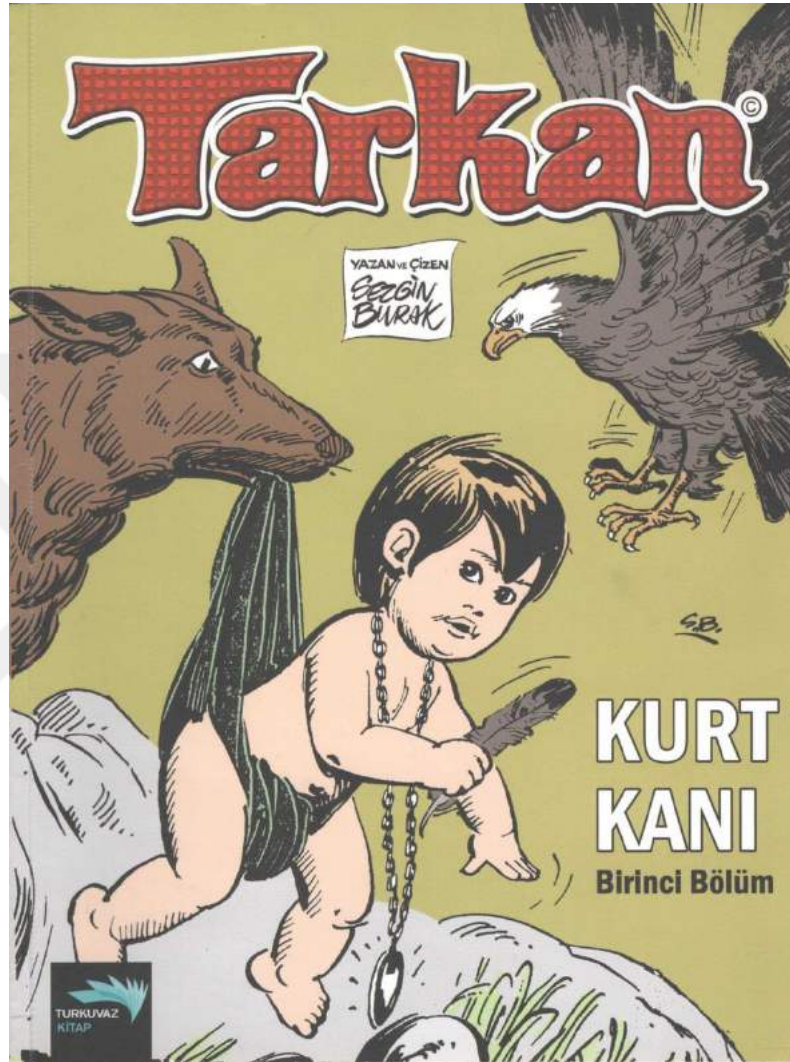

Kaynak: Burak, 2010: 59 (Altın Madalyon 3.Bölüm).

Bir önceki hipodrom yarışlarında körler ülkesi denen yerden kimliği belli olmayan maske ile yarışlara katılan esrarengiz bir yarışçı sayesinde Yeşiller gurubu Maviler gurubuna üstün gelmiştir. Bu yarışmada da Baba Hektor'un Yeşiller gurubunda yarışacaktır. Ama Silas Körler Ülkesinden gelen savaşçı ve Tarkan'ın ikisi birlikte çok güçlü olacağını bildiği için, körler ülkesinden gelen savaşçının yarışlara katılmasını önlemek için çok sıkı güvenlik tedbirleri almıştır. Yarışma başladığında Yeşillerin arabasının biri boş kalmıştır. Yeşiller gurubu Tarkan ve Asil iki arabayla, Maviler gurubu üç kişi üç arabayla yarışlar başlamıştır. Asil'in öldürülmesiyle tek başına kalan Tarkan'ın yardımına, ihtiyar kılığında girip nöbetçileri alt ederek, Körler Ülkesinden gelen esrarengiz savaşçı yetişir, boş olan arabayla yarışa katılır. Bu sefer kimliğini gizlemez, esrarengiz savaşçı aslında Altar'ın oğlu, Tarkan'ın kardeşi Tan'dır. Tarkan ve Tan ölümcül yarış kazanırlar ve Tarkan Aybek ve Burta'nın intikamını almıştır. Tarkan Hun Türklerini bölmeye çalışan Silas'ı da ortadan kaldırmış olur ve Türk Hun Devleti ile Bizans İmparatorluğu arasındaki ilişkilerde düzelmiş olur. İmparator Teodisius gitmelerine izin verir ve Altın Madalyon macerası bu şekilde biter(Burak, 2010).

3.2.2.11. Tarkan-Kurt Kanı (2 Bölüm), 1973-1974

Şekil-35: Sezgin BURAK, Tarkan Kurt Kanı 1. Bölüm Kapak Afişi, 2011

Kaynak: Burak, 2011: (Kurt Kanı 1.Bölüm).

Kurt Kanı serüveninin de Tarkan'ın kurtlarla birlikte geçen çocukluk ve gençlik dönemi ve bu dönemde yaşadığı maceralar, insanlarla ilk karşılaşması konuları işlenmiştir. Yüksek Kafkas dağlarının doruğunda bir mağarada yaşayan kurtlar Tarkan'a kendi yavruları gibi davranıp, dışardan gelen tehlikelere karşıda küçük ve savunmasız olan Tarkan'ı korumuşlardır. Tarkan biraz büyüyünce kurtlarla birlikte avlanmaya da çıkmaya başlayıp, bu avlanmalara Tarkan'ın insani yetenekleri de eklenince Alanlı çobanların sürülerine kolaylıkla ulaşmaya başlarlar.

“Civardaki Alan köyelerine kurtlarla birlikte akınlar yaparak ağıldardaki koyunları kaçıırır. Tarkan’a Kurt Çocuk ismini veren köylüler bu saldırılardan çok rahatsızdır. Onu yakalamak için peşine düşerler fakat Tarkan ellerinden kurtulmayı başarır. Bir gün, av dönüşünde göl kenarında genç bir kız görür. Alan Beyi’nin kızının korkup çığlık atmasıyla Alanlılar yine Tarkan’ın peşine düşerler.” (“Sanal”, 2019: 3). Alanlılar ile Tarkan ve kurtları arasında amansız bir kovalamaca başlar, hem kurtlar hem de Tarkan zorlu bir mücadele içerisine girer ve bu mücadelede önce oradaki bütün kurtlar öldürülür Tarkan da yakalanır.

Alanlılar Tarkan’ı esir olarak köye götürürler ve sürülerine zarar veren Kurt Çocuk artık yakalanmıştır. Kurt çocuğun yakalandığını tüm Alan beylerine duyurmak için bir şölen düzenlerler. Alan beyi Takos Tarkan’ın boynundaki Yiğit Altar’ın madalyonunu görür ancak madalyonun çocukta olmasına bir anlam getiremez çünkü Yukarı Alanlıların beyi Hain Kostok’un Altar’ın kalesine haince saldırıp bütün herkesi öldürdüğünden ve Altar’ın küçük oğlu Tarkan’ında öldürülenlerin arasında olduğundan çok emindir. Alan beyi Takos’a göre içine şeytan girmiş bir çocuktur bu çünkü bu çocuk vahşi kurtlarla anlaşmış birlikte yaşamaktadır. Köyün meydanına sıkıca bir direğe bağlanan Tarkan’ın yanına öldürdükleri kurtlarda getirilir. Alan beyi Takos’un kızı Narissa Tarkan’ın içerisinde bir kötülük olmadığını sadece vahşi bir insan olduğunu düşünmektedir. Aksamın karanlığının çökmesiyle yağmur altında duran Tarkan’ı izleyen Narissa Tarkan’a yiyecek ve su götürür ve yedirir bunu gören Babası, Narissa’ya kızar ve şölenler bitene kadar odasından çıkmamasını söyler. Ertesi gün şölenler başlamış, ölü kurtları ve Tarkan’ı gören konuklar Alan beyi Takos’u kutlarlar. Alan beyi Takos kurt çocuğu ve içine giren şeytandan onu yakarak kurtulacaklarını düşündüğü için direğe bağlı olan Tarkan’ın etrafına ateş yakmak için odun yığarlar. Tam ateşi yaktıkları esnada yüksek yamaçlardan müthiş bir hızla sel gelmektedir. Sel müthiş bir gürültüyle köye daldığında meydana bulunan herkes can havliyle kaçışmaya başlar. Sel köy meydanındakileri sürükleyip götürür ve yalnız direğe bağlı olan Tarkan kalır. Tarkan’ın masum olduğuna inanan Narissa sel esnasında yüksek bir yere çıkıp kurtulur ve Tarkan’ın hala direkte bağlı ve sular içerisinde olduğunu görür. Suya

dalıp yüzerek Tarkan'ı kurtarır güvenli bir yere geldiklerinde Narissa geri döner. Narissa'nın gözden kaybolmasından sonra Alanlılar Tarkan'ı görürler Alanlının birinin attığı ok Tarkan'a isabet eder. Tarkan dengesini kaybederek kayadan devrilir ve başını bir kayaya çarpar ve kendinden geçer, Alanlının biri Tarkan'ın kalbine nişan aldığı oku tam atacakken ansızın gelen bir ok sırtına saplanır. İkinci Alanlıda göğsüne saplanan okla yere düşer. Tarkan'ı kurtaran Akatzirli bir avcıdır. Tarkan'ın boynundaki madalyonu görünce sevinir. Akatzirli avcı yıllar önce on iki, on üç yaşlarındayken Altar'ı kurtaran çocuklardan bir tanesiydi. Altar, oğlu Tarkan'ın doğumunun şerefine verdiği şölende kendisini kurtaran iki Akatzirli genci de davet etmişti. Hain Kostak Altar'ın kalesine şölende kalleşçe saldırıp ve herkesi kılıçtan geçirmişti. Tarkan'ın sütanesi Tarkan'ı eteğinin altında saklayıp kendi çocuğunu Yiğit Altar'ın oğlu Tarkan'ı kurtarmak için feda etmişti. Sağ kalan Akatzirli çocuklardan biri saklandığı yerden sütannenin Altar'ın soyunu kurtarmak için kendi çocuğunu feda ettiğini görmüştü. Akatzirli çocuk fark edilince sağ kalmak için kaçmak zorunda kalmış ve kendisini zor kurtarmıştı. O gün olanlara şahit olan Akatzirli çocuk şimdi Tarkan'ı bulup kurtarmıştı. Tarkan'ı sırtına alıp Akatzirliilerin yaşadığı köye götürür (Burak, 2011).

Şekil-36: Sezgin Burak, Akatzirliilerin Tarkan'a Yardımını Anlatan Çizim Karesi, 1974

Kaynak: Burak, 2011: 81 (Kurt Kanı 2.Bölüm).

“Akatzirler, mert ve cesur bir kumandan olan eski dostları Yiğit Altar’ın oğlu Tarkan’ı büyük bir içtenlikle bağırlarına bastılar.. Yarasını iyileştirip onu da kendileri gibi yaman bir savaşçı olarak yetiştirmeye başladılar. Tarkan kısa bir zamanda bu savaşçı insanlardan ata binmeyi, kılıç sallamayı, ok atmayı ve çeşitli dillerden okuyup yazmasını öğrendi. Ona kim olduğunu, ırkını, soyunu öğreten gene onlardı” (Burak, 2019: 81.).

Tarkan’ı Yiğit Altar’ın kalesinin bulunduğu harabeye de götürürler. Tarkan Kostok’u bulmakta kararlıdır. Tarkan Akatzirliilerden ayrılarak çok özlediği kurtlarını bulmak için Kafkas dağlarına doğru atını sürer ve kurtlarını bulup eski günlerdeki gibi hemen kaynaşır. Tarkan’ın çocukluk ve gençlik yıllarının anlatıldığı, dil öğrendiği, kim olduğunu öğrendiği Kurt Kanı serüveni bu şekilde sona erer (Burak, 2011).

BÖLÜM 4- KÖROĞLU ÇİZGİ ROMANI

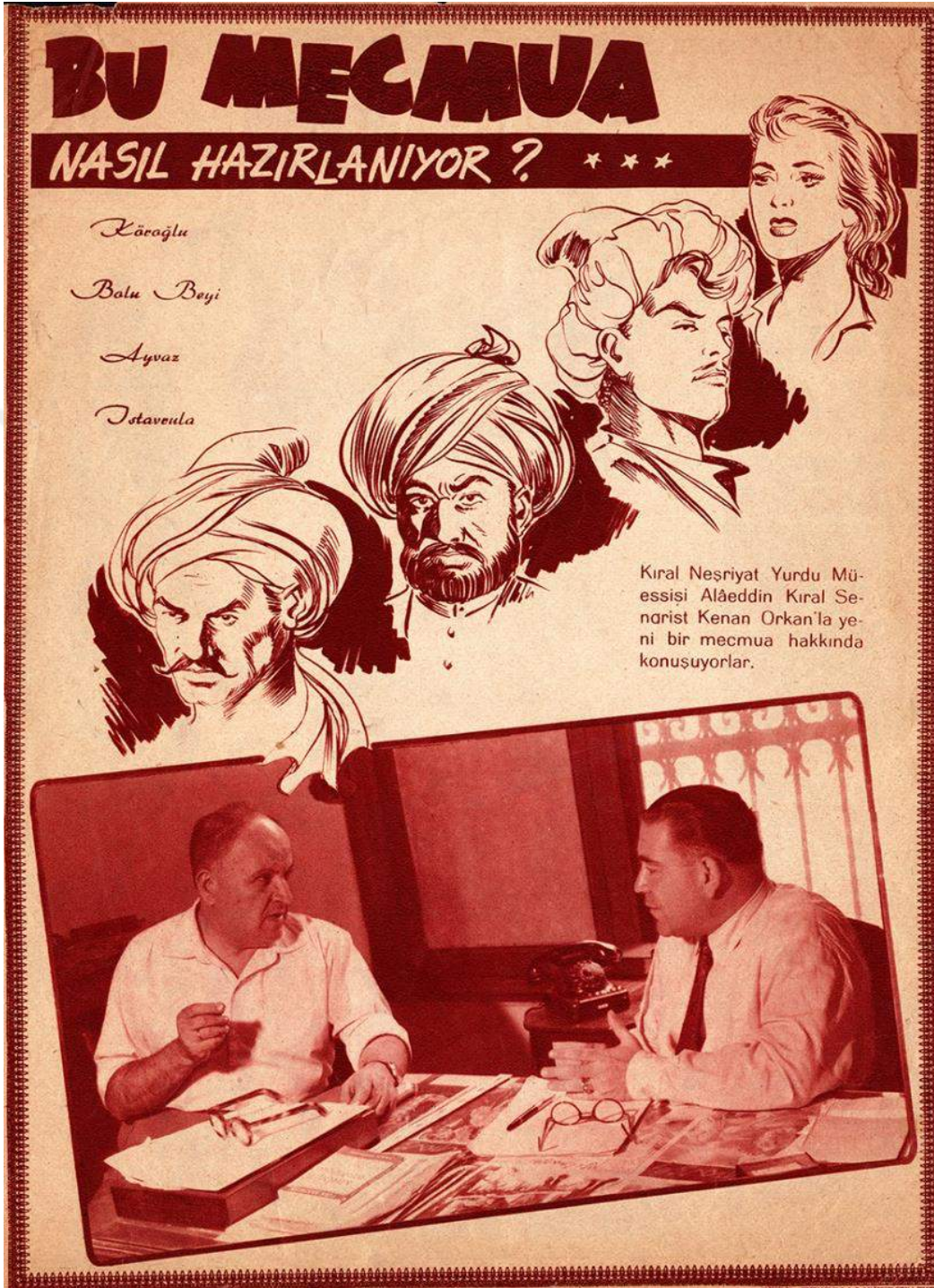
4.1. Köroğlu Çizgi Romanın Ortaya Çıkışı

Türk çizgi romanının gelişim sürecinde çeviri çizgi romanlarında ve yapılan çizgi roman kopyalarında hep bir millileştirme çabası vardır. Türkiye’de 1950’ler den sonra gelişen çizgi roman sektöründe Türk milli çizgi roman kahramanlarımızda ortaya çıkmaya başlamıştır. Türk Destanını konu alan Köroğlu çizgi romanı da zengin Türk kültürünü Türk kahramanlarını çizgi roman okurlarına sunmak için profesyonel çizer kadrosu oluşturularak çizilmiştir.

Köroğlu çizgi romanı konusunu ünlü bir halk destanından alır. Köroğlu, zalim bolu beyi tarafından gözlerine mil çektirilen seyis Yusuf’un oğlu Ruşen Ali’dir. Bu olaydan sonra Köroğlu diye tanınmaya başlar. Gücü ve şairliğini babasının gözlerini açacağı söylenen Aras nehrinin “güç köpüğünü” almaya gittiğinde kazanır. Bolu beyinin beğenmediği cılız atı besleyerek yağız “kırat” haline getirecektir. Çamlıbel’e yerleşir ve Bolu beyine karşı savaşa girişir. Zalimlerle mücadelesi, Köroğlu’nu halk gözünde giderek bir kahramana dönüştürecektir (Cantek, 2014: 115)

“2 Kasım 1953 tarihinde yayınlanan ilk sayısında Türk Kahramanı üst başlığıyla okura sunulan Köroğlu’nu Kenan Orkan’ın yazdığı senaryolarla Şahap AYHAN ile Galip BÜLKAT çiziyordu, Bülkat ayrıca derginin kapak illüstrasyonlarını da resimlemekteydi. Çizerlere ayrıca Bayan Mukadder GÜVENMEZ ve Hikmet ALP adlı iki asistan da bilhassa dönemin giysilerindeki motiflerin çiziminde eşlik etmiştir. Orhan ALKAYA’NIN kaligrafileri dışında Pietro KARLOTTİ adlı kişi de klişe renklendirmelerini yapmıştır. Serinin öykü hattı 1602 yılında başlar ve her sayının son sayfasında dergide yer alan karakterler yine Galip Bülkat’ın illüstrasyonlarıyla okura sunulmuştur. Karşılıklı iki sayfası bir siyah-beyaz bir dört renkli olarak basılan Köroğlu’nda yayınevinin daha önceki başlığı Pekos Bill’in yayın formatı aynen korunmuştur. Karakterlerin giydiği yerel desenli motifler ve dönemin kullanılan savaş aletleri mümkün mertebe araştırılarak çizilmiş ve başlığın bu yönden mükemmel olması hedeflenmiştir”(Sanal 4, 2019).

Şekil-37: Köroğlu Çizgi Romanı Tanıtım Sayfası 1, 1953

Kaynak: Sanal 1, 2018.

Şekil-38: Köroğlu Çizgi Romanı Tanıtım Sayfası 2, 1953

Kaynak: Sanal 2, 2018.

Şekil 39: Köroğlu Çizgi Romanı Tanıtım Sayfası 3, 1953

Kaynak: Sanal 3, 2018.

Köroğlu çizgi romanı yayınlanmadan önce yapılan tanıtım çalışmalarıyla çizgi romanın hazırlanma sürecine dair okur bilgilendirilmiştir. Bu bilgilendirme çalışmalarında Kral Neşriyat Yurdu Müessisi Alâeddin Kral ile senarist Kenan ORKAN ile Köroğlu çizgi romanı hakkında yaptığı görüşmelerden bir fotoğraf paylaşılmıştır. Türk motiflerini çizen Mukadder GÜVENMEZ, Mizanpajını hazırlayan Hikmet ALP, yazılarını yazan yazı ressamı Orhan ALKAYA, mecmuayı renklendiren Çinko Ressamı Pietro KARLOTTİ çizgi romanın tanıtım aşamasında çizgi roman üzerinde çalışırken çekilmiş fotoğraflarıyla paylaşılmıştır.

4.2. Köroğlu izgi Romanındaki Sanatsal Unsurlar

Köroğlu izgi romanı Kral Neşriyat Yurdu sahibi Alâeddin Kral'ın girişimi sonucu dönemin usta elleri tarafından ekip çalışması olarak ortaya çıkarılan bir çizgi romandır. Köroğlu izgi romanında güçlü çizimlerin yanında konusunu halk destanından alması ve daha önceden serüvenlerine kaynaklık edecek güçlü edebi birikimin olması senaryo kurgusu açısından kolaylıklar sağlamıştır. Bunun yanında senaryolarda kaynak olarak güçlü bir halk destanının olmasına karşın serüveni 40 sayı sonunda sonuçlandırmışlardır.

Köroğlu izgi roman dergisi iki sayfa siyah beyaz, iki sayfa renkli olarak okura sunulmuştur. Ortalama 16 ve 23 sayfadan oluşan dergilerde, son sayfada Galip BÜLKAT'ın çizdiği ve adının yazılı olduğu çizgi roman kahramanlarının tam boy resimleri, her sayı sonunda bir kahraman olarak resimlenmiştir. İlk sayfalarda Kapak sayfası, ardından i kapakta serüven çizer ekibi ve yayıncı kuruluş hakkında bilgiler verilir. izgi romanın serüveni 3. Sayfadan sonra başlar. Son iki sayfada da reklamlar bulunmaktadır. Son sayfalarda bulunan ilk reklam sayfası, yayıncı firmanın diğer yayınlarnn reklamı ve son sayfada da ağrı kesici hap ve cilt bakım sabunu reklamı yer alır.

4.2.1. Koroğlu Çizgi Romanında Biçimsel ve Tasarımsal Özellikler

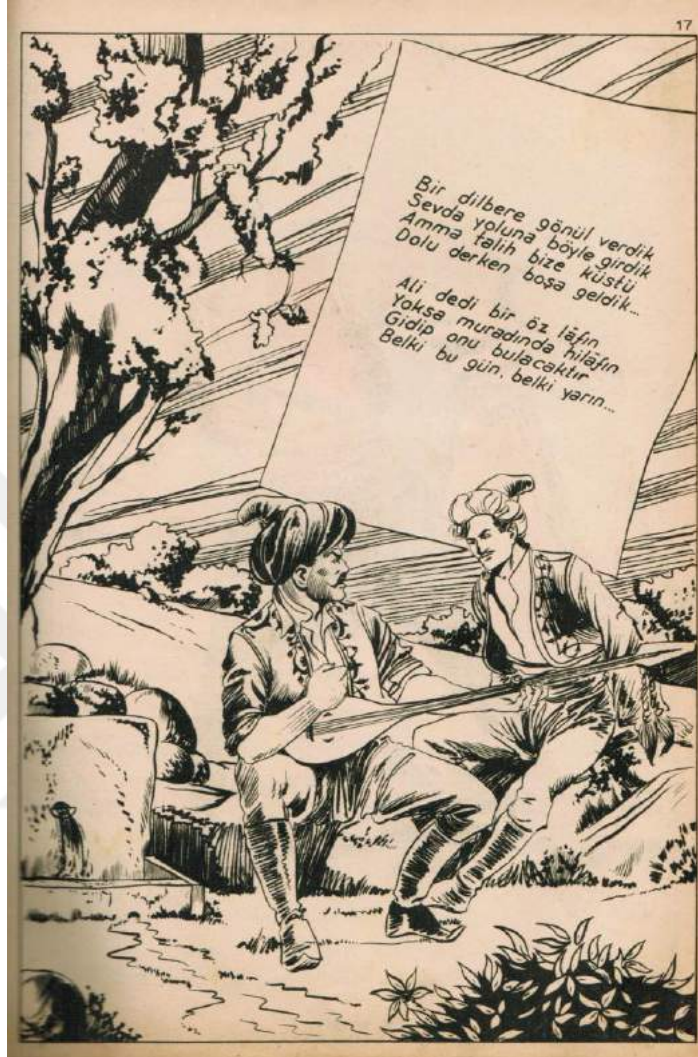
Milli halk destanımızın kahramanı Koroğlu sivri uçlu bıyıkları, çatık kaşları keskin bakışlarıyla dönemin kıyafetleriyle tipik bir Osmanlı delikanlısı olarak resmedilmiştir. Koroğlu başında sarığı iç gömleğinin üzerine giydiği geleneksel motiflerle bezenmiş yeleği, beline doladığı ve aynı zamanda bıçağını koyduğu kuşağı, şalvarı ve çizmesi ile geleneksel kıyafetler içerisinde resimlenmiştir.

Şekil-40: Koroğlu Çizgi Romanı Kahramanı, 1953

Kaynak: Bülkat, 1953: 18 (Koroğlu Çizgi Roman Dergisi Sayı 1).

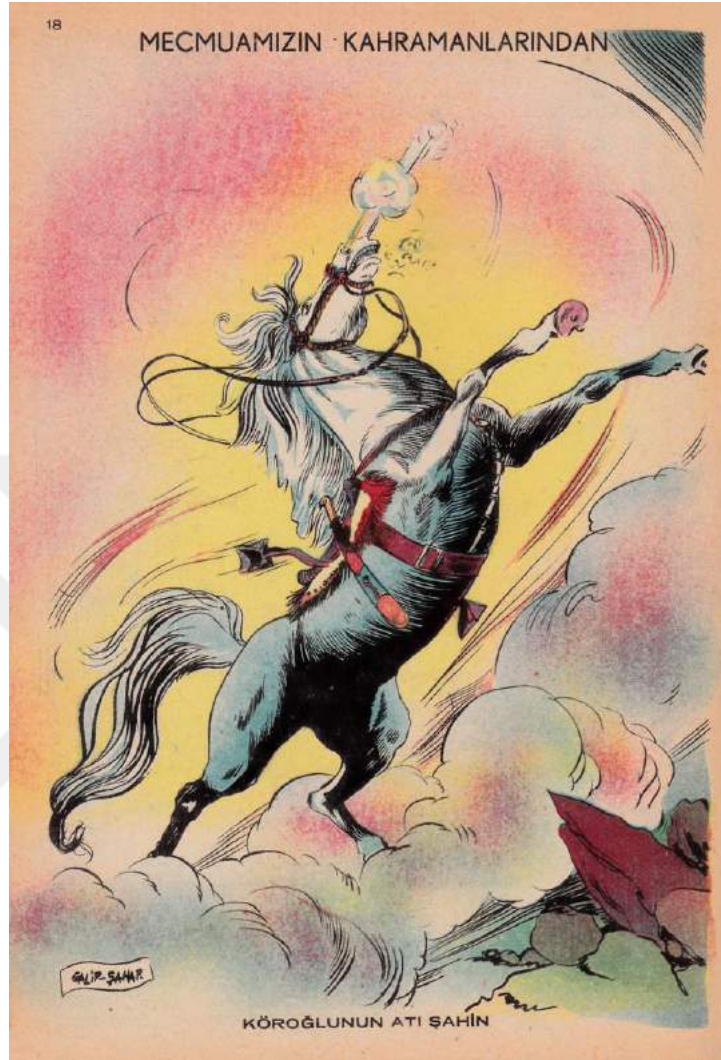
Şekil-41: Köroğlu Elinde Sazıyla Name Okurken, 1953

Kaynak: Bülkat ve Ayhan, 1953: 17(Köroğlu Çizgi Romanı Sayı 6).

Köroğlu çizgi romanında siyah beyaz çizilen resim karelerinde desen çizimleri renkli sayfalara göre daha çok dikkat çekmektedir. Resim karelerinde özenle çizilmiş figürler ve Bolunun orman manzaraları siyah beyaz olarak çizgisel bir desen tadında başarılı bir şekilde çizilmiştir. Köroğlu'nun edebi kişiliği sürekli olarak vurgulanır, Köroğlu söylediği sözleri dahi nameli ve kafiyeli söyler. Köroğlu'nun serüven içerisinde söylediği şiirler resim kareleriyle ahengi bozmayacak biçimde verilir.

Şekil-42: Köroğlu'nun Atı Şahin Poster, 1953

Kaynak: Bülkat ve Ayhan, 1953: 18 (Köroğlu Çizgi Romanı Sayı 9).

Köroğlu'nun Babası Seyis Yusuf'un, kendisine yeni bir at isteyen Bolu Beyi Kasım'a götürdüğü, gözlerinin dağlanmasına da sebep olan henüz yetişmemiş olan at büyümüş ve Köroğlu'nun maceradan maceraya beraber atıldığı güçlü bir kırat olmuştur. Tehlikeleri sezebilen, Köroğlu dara düştüğünde, Köroğlu'nun darda olduğunu Köroğlu'nun adamlarına bildiren, efsanevi bir at olmuştur. At Aras nehrinin köpüklü suyundan içmesiyle yetişilmesi imkânsız bir hız kazanır.

Şekil-43: Köroğlu Çizgi Romanında Yazı Bölmeleri 1, 1953

Kaynak: Kaya, 1953: 9(Köroğlu Çizgi Romanı Sayı 1).

Köroğlu çizgi romanında yazı bölümleri; konuşma baloncukları, serüven anlatımların yapıldığı yazı alanı ve şiir yazılan sayfa tasarımları olarak karşımıza çıkar. Konuşma baloncukları çizgi romanda birbirleriyle diyalog halinde, birbiriyle konuşan kişilerin konuşmalarının yazıldığı bölümlerde aktarılır. Konuşan kişiye doğru yönelen sivri uçlu baloncuklarla kimin konuştuğu anlaşılır. Ancak konuşan kişilerin yüz mimik ayrıntılarına çizgi romanda genel olarak yer verilmemiştir. Köroğlu çizgi romanında figürlerin yakın plandan çizildiği resim karelerindeki yüz mimik hareketleri fazla bulunmaz.

Şekil-44: Köroğlu Çizgi Romanında Yazı Bölmeleri 2, 1953

Kaynak: Kaya, 1953: 12(Köroğlu Çizgi Romanı Sayı 12).

Çizgi roman genelinde aynı tip kullanılmış konuşma balonları bazı resim karelerinde tasarımsal olarak değişikliğe uğramıştır. Bu konuşma baloncukları sivri uçlu tırtıklı kenar tasarım yapısı ile diğer konuşma baloncuklarından farklı tasarlanmıştır.

Şekil 45: Köroğlu Çizgi Romanında Yazı Bölmeleri 3, 1953

Kaynak: Kaya, 1953: 5(Köroğlu Çizgi Romanı Sayı 5).

Çizgi romandaki yazıları, yazı ressamı Orhan Ali KAYA'ın yazdığı yazı bölmelerindeki titiz çalışma ve güzel yazı, bazı resim karelerinde aynı titizlikte yazılmamıştır. Fazla özenilmeden yazılan bu yazı bölmeleri çizgi romanın genelindeki titiz çalışılmış yazı bölmelerinden farklı durmaktadır.

Şekil 46: Köroğlu Hint Sokaklarında, 1963

Kaynak: Bülkat ve Ayhan, 1953: 4(Köroğlu Çizgi Romanı Sayı 34).

Köroğlu Çizgi romanında farklı ulusların kültürleri ve yaşamlarına dair kesitleri de çizilen resim karelerinde görmekteyiz. Hint mimarisi örf ve adetleri, coğrafi yapısı, giyim kuşamları, üzerinde yolculuk yapılan filler okura görsel olarak sunulmuştur.

Şekil 47: Köroğlu Çizgi Roman Dergisinde Resim Kareleri,1963

Kaynak: Bülkat ve Ayhan, 1953: 15(Köroğlu Çizgi Romanı Sayı 1).

Bir sayfada bulunan resim bölmelerinin sayısı hikâyenin durumuna göre değişmektedir. Resim karelerine ek olarak serüven anlatımlarının yapıldığı metinler için ayrı bir bölüm oluşturup, bu bölümlere serüvenin gidişatına göre ek bilgilendirmeler yazılmıştır.

Şekil 48: Köroğlu Çizgi Romanında Tam Sayfa Resim Karesi İçerisinde Şiir 1, 1963

Kaynak: Bülkat ve Ayhan, 1953: 8(Köroğlu Çizgi Romanı Sayı 2).

Köroğlu kendisini sazıyla söylediği namelerle ifade eder. Köroğlu'nun dilinden dökülen bu dörtlükler çizgi romanda genellikle tam sayfa olan resim kareleriyle harmanlanarak okura sunulmuştur. Şiirler bu tam sayfa veya sayfa içerisinde geniş bir yer kaplayan resim karelerinde oluşan boşluklara simetrik ve asimetric denge unsurları düşünülerek uyumlu bir şekilde yerleştirilmiştir. Toplam 40 sayı olan Köroğlu çizgi romanında her sayıda tam sayfa resim içerisine yerleştirilmiş şiir bulunan bir sayfa bulunmaktadır.

Şekil 49: Köroğlu Çizgi Romanında Türk ve İslam Sanatı Motifleri 1, 1963

Kaynak: Bülkat vd., 1953: 3(Köroğlu Çizgi Romanı Sayı 3).

Resim karelerinde bulunan figürlerin kıyafetlerinde ve iç mekânlarda kullanılan eşyaların desenlerinde Türk ve İslam süsleme sanatlarına uygun motifler kullanılmıştır. Köroğlu çizgi romanı profesyonel çizer kadrosu ile ekip olarak ortaya çıkarılmıştır. Milli bir destanı konu alan çizgi romanda, her yönü ile Türk kültürünü aktarma gayreti vardır. Resimlerde figürlerin kıyafetlerinde, hikâyenin geçtiği Osmanlı dönemindeki kıyafetlere uygun resimlemeler yapılmıştır. Figürlerin başlarındaki kavuklar, sarıklar ve farklı statüdeki insanların üzerlerindeki elbiseler bu farklılıklar gözetilerek aktarılmıştır.

Şekil 50: Köroğlu Çizgi Romanında Türk ve İslam Sanatı Motifleri 2, 1963

Kaynak: Bülkat vd., 1953: 3(Köroğlu Çizgi Romanı Sayı 28).

Köroğlu'nun Bağdat yolculuğunda kendisini misafir eden Cabir'in konağının iç mekân çizimlerinde evdeki bütün eşyalarda Türk ve İslam süsleme sanatının incelikleri, iç mekânda bulunan objelerin üzerine resimlenmiştir. Bu süslemelerdeki geometrik ve bitkisel motifler mekân içerisindeki bütün alanlarda resimlenmiştir. İç mekândaki ahşap malzemelerdeki işlemler ve bezemeler geleneksel dokuyu yansıtır niteliktedir. Kadın figürlerin giydiği kıyafetlerde İslami dokuya uygun olarak kadının vücut hatlarını ortaya çıkarmayacak şekilde çizilmiştir.

Şekil-51: Köroğlu Çizgi Romanında Türk ve İslam Sanatı Motifleri 3, 1963

Kaynak: Bülkat vd., 1953: 3(Köroğlu Çizgi Romanı Sayı 5).

Bunların yanında iç mekânı oluşturan Osmanlı sarayı, Vali konakları gibi iç mekân resimlemelerinde bulunan objelerin süslemelerinde bitkisel motiflerle kaplanmış bu objelerde Türk ve İslam süsleme sanatı incelikleriyle resimlenmiştir.

Şekil-52: Köroğlu Çizgi Romanında Çizgisel Üslup, 1953

Kaynak: Bülkat ve Ayhan, 1953: 4(Köroğlu Çizgi Romanı Sayı 6).

Köroğlu çizgi romanının çizimlerin bir çizer ekip tarafından yapılması bazı bölümlerde çizim tekniklerindeki değişime sebep olmuştur. Çizgi romanın ilerleyen sayılarında, resim karelerinin çizimindeki üslubu oluşturan karakteristik yapının değişime uğradığı görülmektedir. Bu resim karelerinde çizgi romanın genelinde kullanılan kalın tarama ucu ile çizilmiş yalın figürlerden farklı olarak daha ince bir işçilik ve uğraş ile daha ince tarama ucu ile daha ayrıntılı çizilmiş resim kareleri karşımıza çıkmaktadır. Bu çizimlerde açık orta ve koyu tonlar daha etkili kullanılmış ve ışık daha etkili kullanılmıştır. Altıncı sayıdan itibaren siyah beyaz sayfalarda arka fonlarda koyu tonlamalarda kullanılmıştır.

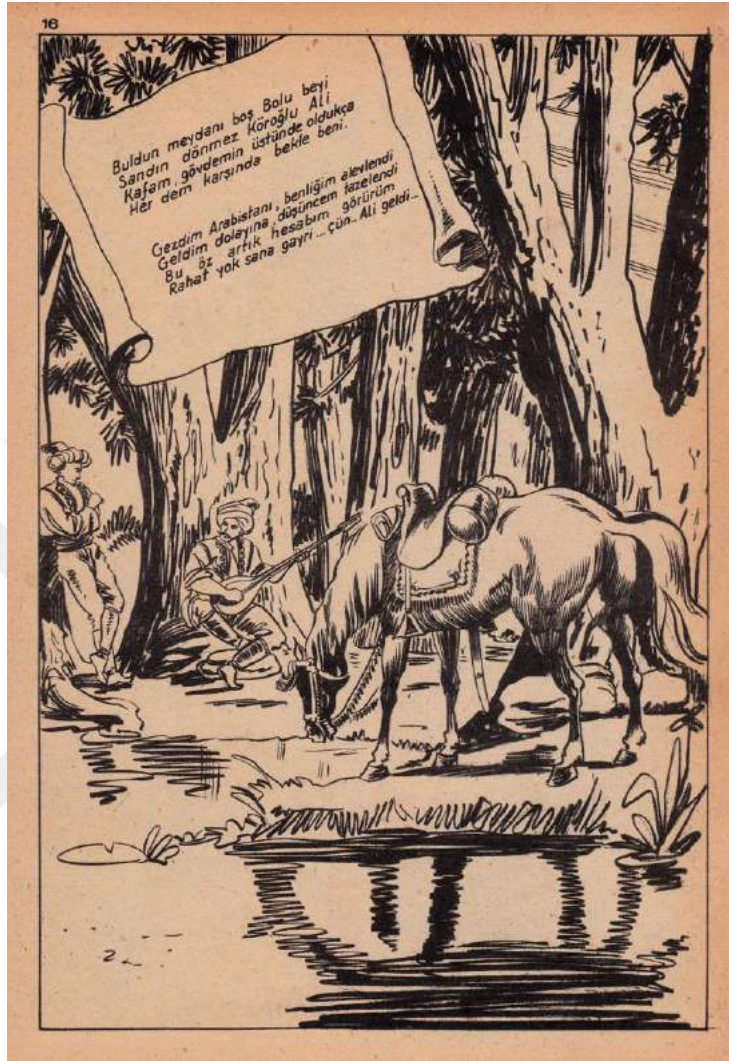
Şekil-53: Köroğlu Çizgi Romanında Çizgisel Üslup, 1953

Kaynak: Bülkat ve Ayhan, 1953: 9(Köroğlu Çizgi Romanı Sayı 6).

Köroğlu çizgi romanının resim karelerinde çizgiler aynı karakteristik özellikler taşımaz. Çizilen güçlü desenlerde çizgisel olarak çizgi roman genelinde standart çizgiler değil farklı tarzda çizgiler barındırması, olasılık olarak farklı kişinin çizimleri yaptığı ya da çizerin çizime ayırdığı süreye göre çizim karelerine uygun zaman ayrıldığı ve ya ayrılmadığı durumları düşünülebilir. Ya da ilk sayılardan sonraki sayılara doğru yapılan çizimlerde çizim kalitesinde artma olduğu da söylenebilir.

Şekil-54: Tam Sayfa Resim Karesi İçerisinde Şiir 2, 1963

Kaynak: Bülkat ve Ayhan, 1953: 16(Köroğlu Çizgi Romanı Sayı 16).

Köroğlu şaire ilham veren niteliklere sahip bolunun eşsiz ormanlarında elinde sazıyla name söylerken çoğu sayıda tam sayfa resim karelerinde çizilir. Bolu ormanlarının güzel manzaralarından farklı perspektif bakış açılarıyla verilen bu manzara çizimleri okura ve çizim merakı olan çizim tutkunlarına kaynaklık edecek niteliklerdedir.

4.2.2 Köroğlu Çizgi Romanı Maceraları

Çizgi romanda hikâye 1602 yılında başlatılır. Bolu havalisine o zamanlar Bolu Beyi Kasım hükmetmektedir. Bolu beyi Kasım yanında çalışan seyisi Yusuf'tan bir at bulmasını ister. Seyis Yusuf, gelişince iyi bir at olacağına kanaat getirdiği tam yetişmemiş bir at getirir. Bolu Beyi Kasım Seyis Yusuf'un getirdiği atı cılız görünce Seyis Yusuf'u gözlerini dağlayarak cezalandırır. Dokuz yıldır Bolu beyi Kasımın yanında çalışan Yusuf, oğlu Alinin büyümüş halini dünya gözüyle göremeyecektir. Seyis Yusuf köyüne döner ve olanları anlatır. Oğlu Ali Genç ve güçlü bir delikanlıdır şimdi, babasının başından geçenleri duyan Ali babasının intikamını almak için yemin eder ve arkadaşlarından ve akrabalarından oluşan yirmi kadar gençle yola koyulur. Alinin adı da bu olaydan sonra Köroğlu olur (Orkan, 1953).

Şekil 55: Köroğlu Aras Çayının Sihirli Köpüğünden İçerken, 1963

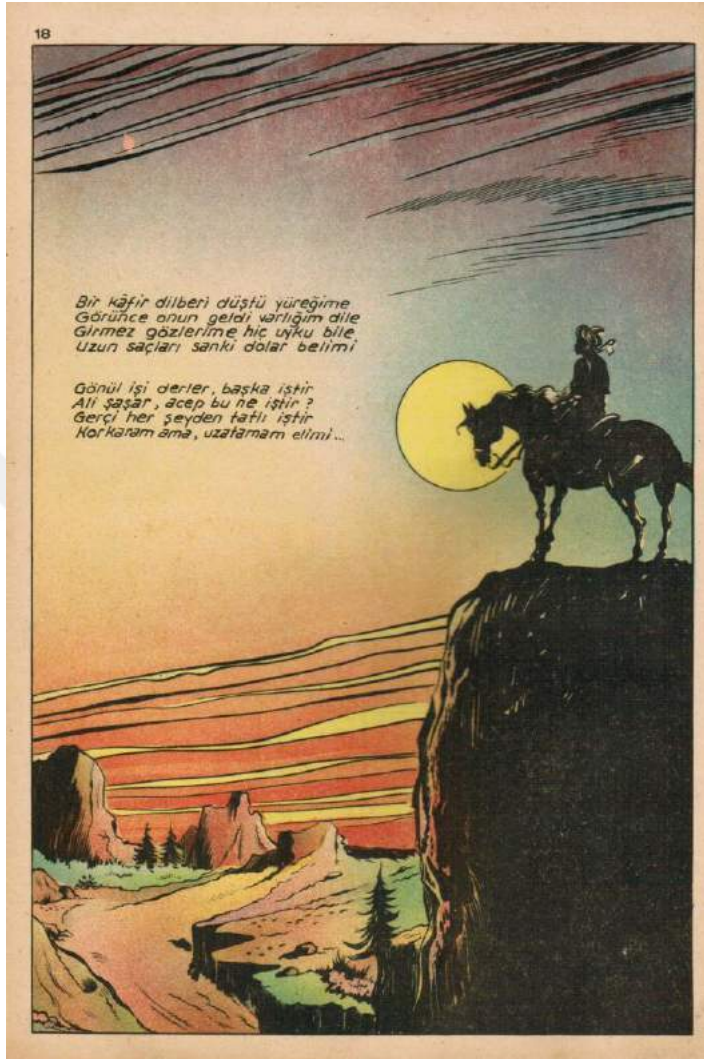
Kaynak: Bülkat ve Ayhan, 1953: 13(Köroğlu Çizgi Romanı Sayı 1).

Köroğlu Ali'nin haklı mücadelesini duyan gençler Köroğlu'nun safına katılır. Köroğlu'nun safında olanların günden güne sayısı artar ve bir ordu halini alır artık hakka ve halka hizmet etme zamanıdır. İlk olarak Sivas Valisinin haktan haksız yere vergi aldığını, kimilerinin de mallarını gasp ettiğini öğrenir. Ordusu ile birlikte Sivas kalesinin önüne kadar varır. Köroğlu'nun okuma yazması yoktur, söyleyeceklerini şiir olarak okur ve yazdırır. Sivas Valisinin yaptığı yanlıştan vazgeçmesi ve gasp ettiklerini sahiplerine vermesidir isteği. Ancak vali kabul etmez, ertesi gün iki saat süren savaş sonucu Vali Ahmet teslim olur ve kale anahtarı Köroğlu'na teslim edilir. Köroğlu maksadına ulaşmıştır, haksız yere salınan vergiler ve gasp olunan mallar sahiplerine teslim edilmiştir. Ahmet Paşada Sivas Valiliğinden çekilir(Orkan, 1953).

Köroğlu namını kullanıp haydutluk yapan Çapur Celal çetesinden haberi olur ve adamlarını göndererek onlara hadlerini bildirir. Köroğlu yolculuğu esnasında karşısına çıkan haydutları da etkisiz hale getirerek mazluma yardım etmiş olur. Ve çıktığı bu yolda hakka ve halka hizmet etmeyi kendisine şiar edinmiştir (Orkan, 1953).

Köroğlu okuma yazma bilmemektedir, resmi işlerinde yardımcı olacak birisi lazımdır hem dil bilen, bilgili ve zeki bir genç olan Kasap paşanın oğlu Ayvaz'ı yanına getirtir, Ayvaz Köroğlu'nun haklı mücadelesinde onun yanında olmayı memnuniyetle kabul eder. Bolu Beyi Kasım'a yaptıklarının cezasını vermek için yola koyulurlar hedefleri artık yakındır. Bolu Beyi Kasım'ın huzuruna köylü iki ihtiyar vaziyetlerini anlatmak için çıkarlar, halktan haksız yere verginin iki katı ücretin alındığını ve sebebini sorduklarında da sopadan geçirildiğini anlatır. Bolu beyi Kasım adamlarının görevlerini yaptıklarını söyler, iki ihtiyar bunların doğru olmadığını ısrarla anlatmaları üzerine Bolu Beyi Kasım'a duydukları ağır gelir ve adamlarına bu iki ihtiyarın kellelerinin alınmasını emreder. Kasım'ın adamları iki ihtiyarın boyunlarına ip bağlayıp kellerini almak için ormanlık alanda götürürken Köroğlu yetişir, karşısındakinin Köroğlu olduğunu öğrenen Kasım'ın adamları Köroğlu'nun safına katılır (Orkan, 1953).

Şekil-56: Köroğlu Rum Kızına Yazdığı Name, 1963

Kaynak: Bülkat ve Ayhan, 1953: 18(Köroğlu Çizgi Romanı Sayı 4).

Köroğlu'na babası Yusuf'un ölüm haberi gelir ve babasının vasiyeti mezarında oğlunun bir Fatıha okumasıdır. Köroğlu için anne baba isteği çok önemlidir, Allah'ın emirlerinden sonra ana babanın emri gelir der ve son vasiyeti yerine getirmek için yola koyulur. Bu yolculukta hastalanır ve bir Rum soyundan gelen Eftim efendinin evine misafir olur, kızı İstavrula'ya âşık olur, Rum kızı da Köroğlu'na âşık olmuştur. Köroğlu'nun ilk sevdası bu şekilde başlar. İki genç birbirlerine sevdiklerini söylerler ancak Köroğlu'nun yapacak çok işi vardır ve gitmek zorundadır. Köroğlu köyüne gider ve babasının vasiyetinin yerine getirir, annesinin de duasını alarak tekrar yollara düşer (Orkan, 1953).

Köroğlu köyüne gittiğinde yerine askerlerinin başına köylü Cafer'i bırakmıştı. Bolu Beyi Kasım Cafer'in para ve kadınlara karşı olan zayıflığını öğrenir ve Köroğlu'nun yokluğundan faydalanıp ordusunu dağıtmak için bir oyun planlar. Cafer'i güzel bir kadın ve para teklifi ile Köroğlu'nun ordusunu, Köroğlu'nun köyünden dönmeyeceğine ikna etmesini isterler. Cafer aczi yet göstererek bu teklifi kabul eder ve orduyu Köroğlu'nun geri dönmeyeceğine ikna eder bunu duyanlar köylerine dağılırlar Ayvaz ile yanında az bir adam kalırlar ve Cafer de ortadan kaybolur. Köroğlu döndüğünde adamlarının dağıldığını görünce hemen köylere haber salar ve Cafer'in hainliğini anlatıp dönmelerini ister, biraz vakit kaybetmeler de ordu yeniden toplanır (Orkan, 1953).

Köroğlu gönlünü kaptırdığı Rum kızı İstavrula'yı ziyaret etmek için gider ancak İstavrula rızasız bir şekilde babası Eftim efendinin daha önce sözlendiği için kızını İstanbullu Yuva'nın Kosta 'ya İstanbul'a göndermiştir. Köroğlu köye geldiğinde İstavrula'nın zorla istemediği bir adama gönderildiğini öğrenir ve kahrolur. İstavrula'yı taşıyan atlı araç bir köprü üzerinden geçerken İstavrula bu duruma dayanamaz ve suya atlar zorla istemediği ve tanımadığı bir adamla evlenmek istememektedir. Adamlar suya atlayan İstavrula'yı kurtarırlar ve kızın bir Türk'e âşık olduğunu öğrenince merhametleri kaybolur ve gitmemek için ölümüne direnen kızını zorla götürmek isterler. Bu hadise onları oyalamıştır ve oradan ümitsizce geçmekte olan Köroğlu İstavrula'yı kurtarır ve köye babasına teslim eder. İstavrula ve Köroğlu birbirlerini bekleyeceklerine dair söz verirler (Orkan, 1953).

Köroğlu dağılan ordusunu tekrar toplamıştır sayıları bine yaklaşır ve amacı sadece Bolu Beyi Kasım'dan intikam almak değil aynı zamanda halka, güçsüze zulmedip devlet kanunlarını hiçe sayan gaddarlara da savaş açmıştır. Bolu Beyi Boş durmaz türlü hilelere başvurmaktadır, Köroğlu'nun yanına yerleştirdiği Hafız Osman isimli adamından Köroğlu'nun bir yavuklusu olduğunu öğrenir İstavrula'yı kaçırıp Köroğlu'na da mektupla haber gönderir, amacı zor kullanarak baş edemediği Köroğlu'nu türlü hileler kullanarak alt etmeye çalışmaktır. Köroğlu bu işi yalnız

halletmek ister ve konağa vardığında atını güvenli bir yerde bırakır, burada atı sanki olanları anlar gibi yerinde durmayarak nöbetçilerin dikkatini dağıtır ve Köroğlu bu sayede kaleye girmeyi başarır. Bu sırada Bolu beyi Kasım adamlarına kaçırtdığı İstavrulayı zorla elde etmek ister ancak Köroğlu hana girmenin yolunu bulmuş ve yetişmiştir. Köroğlu ve İstavrula yakalanıp ikisi birlikte hücreye atılır. Köroğlu'nun atının boş döndüğünü gören Ayvaz bir aksilik olduğunu anlar ve yanına birkaç adam alarak konağa gider, Köroğlu'nun kapatıldığı hücreyi bulur hücrenin penceresi çok sağlamdır. Köroğlu demiri kesecek bir malzeme ister ve pencere demirini keserek kurtulur, İstavrulayı 'da kurtararak kıratına binip uzaklaşmasını ve atın kendisini buluşma yerine götüreceğini söyler. Yolda haydutlar tarafından yakalanan İstavrula esir düşer ve Kayseri pazarına köle olarak satılmaya götürülür. Bağdatlı zengin Cafer'in adamları tarafından satın alınır ve yirmi gün süren yolculuktan sonra Bağdada götürülür. Kayseri'de İstavrula'nın bir Bağdatlı tarafından satın alındığını öğrenen Köroğlu'nun Bağdat yolculuğu başlar (Orkan, 1953).

Bağdat'ta İstavrula'ya Cabir'in kızı arkadaşlık eder. Cabir merhametli bir adamdır İstavrula'nın hikâyesini öğrenince bir ay boyunca bekleyeceğini söyler. İstavrula'yı Bağdat'a getiren Cabir'in adamlarından birisi İstavrula'ya âşık olmuştur ve hareme girerek İstavrula'yı zorla kaçıtır. Cabir durumu öğrenir öğrenmez hemen adamlarını salar ancak yakalanacağını anlayan adam atını uçuruma sürer ve ikisi de ölürler. İstavrula ölmüştür, Cabir'in sarayını bulan Köroğlu İstavrula ile kavuşmayı murat ederken sevdiğinin cansız bedeniyle karşılaşır. İstavrula'nın yanında bir not yazan kâğıt bulurlar, kâğıtta beş yıldır İslam dinini gizli yaşadığı ve adının da Melek olduğu yazılıdır. Cabir olan biteni Köroğlu'na anlatır ve Müslüman olarak İstavrula'yı defnederler(Orkan, 1953).

Cabir Köroğlu'nu çok beğenmiştir ve kalmasını ister, kalması için kendisine damat olmasını da teklif eder, Köroğlu'nun yapacağı daha çok iş vardır. Köroğlu davet edildiği yemekte ilk defa şarap içer, sofrada bulunan Cabir'in kızı Hanife Köroğlu'na Melek kadar güzel gözükümüştür. Hanife Köroğlu'na âşık olmuştur, Köroğlu'na kendisini bekleyeceğini söyler Köroğlu'nun Bolu Beyi Kasım'la hesabı bitmemiştir ve yola koyulur(Orkan, 1953).

Bolu Beyi Boş durmaz Köroğlu'nun yerine askerlerin başında bıraktığı Ayvaz'ı yakalatmak ister ancak Bağdat yolculuğundan dönen Köroğlu yetişir. Artık vakit gelmiştir ve hazırlıklar tamamlandığı sırada bir atlı yaklaşır haber getirir, Bolu Beyi Kasım'ın Köroğlu'nu savunduğu için zindana attığı kız kardeşi Türkan, Köroğlu'ndan yardım istemiştir. Bu gelen haberciden Bolu Beyinin bin askerle savaşa geldiğini de öğrenirler. Köroğlu kendisinden yardım isteyen kimseye yüz çevirmeyen bir yapıdadır ve Ayvazı ve adamlarını gelen askerlerle savaşmaya gönderir ve kendisi de gizlice hana girip kızı kurtarma niyetindedir (Orkan, 1953).

Köroğlu konağa vardığında karşılaştığı nöbetçiye kendisini tanıtır ve nöbetçi Köroğlu'nun safına geçer ve tüm bilgileri aktarır. Hana girince beyin adamlarıyla karşılaşır ve alan dar olduğu için yakalanır elleri bağlanır Bolu Beyi Kasım'ın önüne getirilir, elindeki ipleri koparan Köroğlu Kasım'ın boğazına yapışır bu hengâme yaşanırken Köroğlu ile görüşmek isteyen Hünkâr'ın adamları hana girmiştir. Köroğlu'nun yaptığı yiğitlikleri duyan Hünkâr Köroğlu ile görüşme niyetindedir. Köroğlu'nun Bolu Beyi Kasım ile olan hesabı yarım kalır ve Hünkârın gönderdiği adamlarla İstanbul'a doğru yola çıkar. Bolu Beyi Köroğlu'nu Hünkârın çağırdığını duyunca hemen ağız değiştirir, Türkan'ı da zindandan çıkarır (Orkan, 1953).

Köroğlu İstanbul yolculuğunda Burunsuz Ahmet isimli bir arkadaş edinir, burunsuz Ahmet meczup biridir, Köroğlu'nun bundan sonraki maceralarında hep yanında olur. İstanbul'da Hünkâr'ın huzuruna çıkan Köroğlu artık Hünkâr'ın emrinde hizmet edecektir. İlk görev olarak Bağdat'ta ki karışıklığı giderme görevi verilir ve yanına verilen iki bin sipahi ile Bolu'ya doğru yol alır kendi adamlarını da yanına alan Köroğlu Bağdat'a doğru yol alır (Orkan, 1953).

Bağdat'a vardıklarında iç karışıklık başlamış, kalabalık halk vali konağını sarmıştır. Nöbetçilerin kapıyı açmasıyla çatışma başlar Vali'yi, Köroğlu yetişir ve kurtarır. Ortada garip bir durum vardır, isyancıların başında Köroğlu'na daha önceki Bağdat yolculuğunda yardım eden iyi kalpli Cabir vardır. Cabir'in kızı Hanife'de

Köroğlu'na âşıktır ve daha önceden Köroğlu'nu bekleyeceğini söylemiştir (Orkan, 1953).

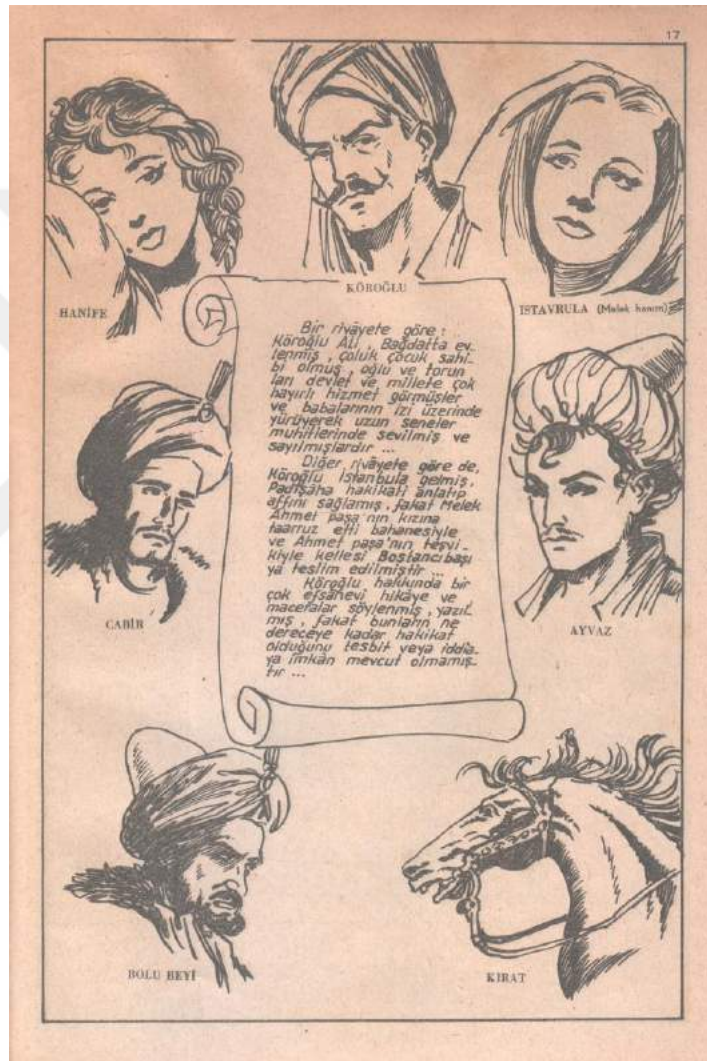
Köroğlu validen neler olup bittiğini öğrenir ve valinin halka haksız muamele yaptığını anlayınca, valiyi haksız olduğu yönünde telkin eder ve bu durum valinin pek hoşuna gitmez ve restleşirler ters düşerler. Bunlar yaşanırken Cabir'in kızı Hanife'nin başı derttedir, Cabir'in tutuklanmasını fırsat bilen Hanife'ye âşık olan Malik isminde adam Hanife'yi kendisiyle evlenmeye ikna edemeyince Hanife'nin Köroğlu ile buluşmaya gittiği gün para ile ayarladığı adamlarla Hanife'yi kaçıtır. Köroğlu Hanife'nin kaçırıldığını öğrenir ve Basra'ya doğru peşlerinden yola çıkar. Yerine Ayvaz'ı bırakır (Orkan, 1953).

Malik Basra'ya gelince çareyi Hindistan'a giden Ceneviz gemisine binip kaçmakta bulur. Köroğlu ve Ahmet Basra'ya geldiklerinde Hindistan'a kaçtıklarını öğrenir ve çaresiz düşünürken tesadüf Hindistan'a giden bir gemi denk gelir. Köroğlu kaptana yaşadıklarını anlatınca kaptan gemiyi son hızda hareket ettirir Malik ve Hanife'nin kaçtığı gemiye yetişirler. Hanife'ye kötülük edecekleri sırada Köroğlu yetişmiştir. İki gemi mürettebatı dövüşürken Malik denize indirdiği filika ile Hanife'yi de alarak kaçmayı tekrar başarır, Yaklaştıkları karaya çıkıp tekrar kaçmayı başarmıştır. Malik dayısı Halit'in yanına gitmiştir ve olanları anlatır. Halit varlıklı zengin bir adamdır ve kızın babası Cabir ise arkadaşı ve dostu çıkar ve Malik'e destek olamayacağını söyler. Malik bu sefer Lahor'a gitmek niyetindedir, tuttıkları fil üzerinde yolculuk ederken bir Panter saldırısı sonucu ölür. Hintliler Hanife'yi dinlemezler aldıkları işi tamamlamakta karalıdır ve dehlize kadar götüreceklerini paralarını alamamaları durumunda kızı köle olarak satacaklarını söylerler (Orkan, 1953).

Hanife Eşnabur Mihracesi Patala tarafından köle olarak satın alınır. Köroğlu yolda karşılaştığı adamlardan Hanife'nin yerini öğrenir, Hanife'yi kurtarır ve babasına teslim eder. Tüm bunlar yaşanırken Bağdat valisi İstanbul'a Hünkâr'ın huzuruna gider ve Bağdat'a asayişini sağlamak için görevlendirdiği beraber hareket etmeleri gereken Köroğlu'nun kendisine isyan ettiği gibi konuları bire bin katarak

anlatır. Bunun sonucunda Hünkâr'a Köroğlu'nun ölüm Fermanı'nı veririr. Köroğlu'nun kellesini almak için Basra'ya gelen görevli Bostancı başı Köroğlu'nu bulur ve Köroğlu'na Hünkârın kararını ve uyması gerektiğini söyler Köroğlu haklı olduğu için teslim olmaz (Orkan, 1953).

Şekil 57: Köroğlu Çizgi Romanı Serüveni Sonuç Kısmı, 1963

Kaynak: Bülkat ve Ayhan, 1953: 17(Köroğlu Çizgi Romanı Sayı 40).

Köroğlu çizgi romanında Türk Halk Edebiyatı eserlerinden Köroğlu Destanını konu olarak almaktadır. Sonuç kısmı serüven devam ettirilmez burada bitirilir. Ve sonuç kısmında farklı rivayetler olduğundan bu rivayetler şu şekilde anlatılır; “Bir rivayete göre Köroğlu Ali Bağdat'ta evlenmiş, çoluk çocuk sahibi olmuş oğlu ve

torunları devlet ve millete çok hayırlı hizmetler görmüşler ve babalarının izinden yürüyerek uzun seneler muhitlerinde sevilmiş ve sayılmışlardır... Diğer rivayete göre de Köroğlu İstanbul'a gelmiş, padişaha hakikati anlatıp, affını sağlamış, fakat Melek Ahmet Paşanın kızına taarruz etti bahanesiyle ve Ahmet Paşanın teşvikiyle Bostancıbaşı 'ya teslim edilmiştir... Köroğlu hakkında birçok efsanevi hikâye ve maceralar söylenmiş, yazılmış fakat bunların ne dereceye kadar, hakikat olduğunu tespit veya iddiaya imkân mevcut olmamıştır” (Orkan, 1953: 17).

BÖLÜM 5-TARKAN ve KÖROĞLU ÇİZGİ ROMANINDA ORTAK ve DEĞİŞEN MİLLİ ve SANATSAL UNSURLAR

5.1 Tarkan ve Köroğlu Çizgi Romanında Ortak ve Değişen Sanatsal Unsurlar

Sanatsal unsurlar açısından ayrı ayrı değerlendirilen Tarkan ve Köroğlu çizgi romanlarında sanatsal unsurlar açısından benzer ve farklı yönler bu bölümde sunulacaktır.

5.1.1 Çizgisel Üslup İle İlgili Özellikler

Tarkan senaryolarının yazılması ve resimlerinin çizimlerini Sezgin BURAK tek başına yapmıştır. Kimseden yardım almamıştır, kendisine bir yardımcı tutmasını önerenlere de şu cevabı verir “-Asla! O zaman ben çizdim diye ortaya çıkarlar!” (Aktaran: Burak, 2019:104). Sanatçı çizgi romanını çizdiği karakterlerle bütünleşmesi, özellikle Tarkan karakterinin sanatçının, hayatının bir parçası olması sanatçının başarılı olmasında etkin olmuştur.

Şekil 58: Sezgin BURAK, Tarkan Çizgi Romanı Çizgisel Üslup 1, 1967

Kaynak: Burak, 2011: 73(Margus Kalesi).

Şekil 59: Sezgin BURAK, Tarkan Çizgi Romanı Çizgisel Üslup 2, 1974

Kaynak: Burak, 2011: 32(Kurt Kanı 2.Bölüm).

Tarkan çizgi romanlarının tek bir elden bir kişi tarafından çizilmesi, çizgi roman sanatında, üslubu oluşturan en önemli unsurlardan çizginin ve çizgisel üslubun ilk serüvenden son serüvene kadar aynı kalmasını sağlamıştır. Sanatçı ayrıntıcı, titiz ve güçlü desen çizimleri ile bir şaheser ortaya çıkarmıştır.

Şekil-60: Köroğlu Çizgi Romanında Çizgisel Üslup 1, 1953

Kaynak: Bülkat ve Ayhan, 1953: 8(Köroğlu Çizgi Romanı Sayı 1).

Şekil-61: Köroğlu Çizgi Romanında Çizgisel Üslup 2, 1953

Kaynak: Bülkat ve Ayhan, 1953: 9(Köroğlu Çizgi Romanı Sayı 8).

Köroğlu çizgi romanında ise bir çizer ekip kurulup, çizer ekibin çalışmayı devam ettirmesi çizgi romanın toplamda çıkan 40 sayılık dergilerindeki resim karelerinde üslup olarak farklılıkların ortaya çıkması sonucunu meydana getirmiştir. Çizgi romanın ilk sayılarında mevcut olan sade çizgiler 6. Sayıdan sonra daha ayrıntıcı ve daha özenli çizgililere dönüşür.

5.1.2. Karakter Tasarımları ve Kıyafetler

Şekil-62: Sezgin BURAK, Tarkan Çizgi Romanında Karakter ve Kıyafet Tasarımı, 1968-1969

Kaynak: Burak, 2012: 25(Kuzey Canavarları).

Tarkan ve Köroğlu çizgi romanları dönemi bakımından farklı zamanlarda kurgulanmaları da iki çizgi roman arasında farklılıklar oluşturan unsurlardandır. Tarkan Hun İmparatoru Atilla döneminde yaşadığı düşünüldükçe senaryoları yazılmıştır. Köroğlu çizgi romanı ise 1602 yılı belirtilir. İki çizgi roman kahramanının yaşadıkları dönemlerin farklı olması çizgi romanda resimlenen karakterlerin tiplmelerinde ve mekânların tasarımında, figürlerin giydiği kıyafetlerde bariz farklar bulunmaktadır. Tarkan karakterinin giydiği kıyafet aslında bozkır şartlarına pek uymamaktadır. Sadece bel üstü kısmını kapatan tek parça bu giysi dağlık, ormanlık alanda maceradan maceraya koşan bir kahraman için okurun içine sinmediği bir yapısı vardır. Tarkan kahramanı ile serüvenlerinde duygudaşlık yapıldığı zaman açık olan bacak kısmına gelen en küçük kılıç darbesi ciddi yaralanmalara sebebiyet verecektir.

Şekil 63: Köroğlu Çizgi Romanında Karakter ve Kıyafet Tasarımları, 1953

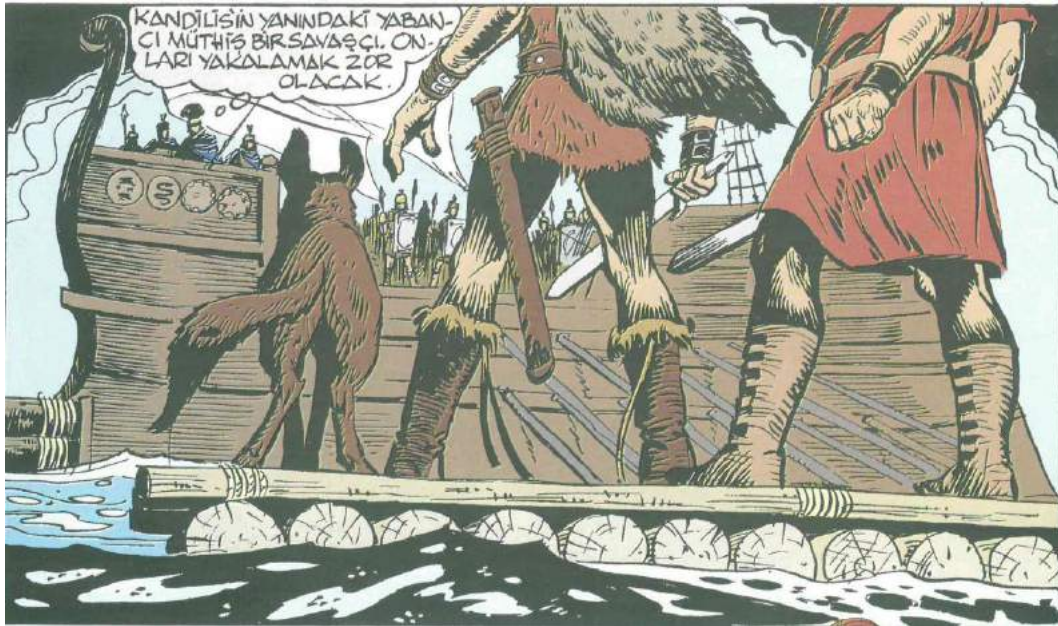

Kaynak: Bülkat ve Ayhan, 1953: 9(Köroğlu Çizgi Romanı Sayı 14).

Türk İslam sanatının incelikleriyle çizilmeye çalışılan Köroğlu çizgi romanında resimlenen kıyafetler Bolu yöresel kıyafetleri tarzındadır ancak Tarkan çizgi romanındaki resim karelerinde resimlenen figürlerin üzerindeki elbiseler Tarkan'ın gezdiği uluslara göre değişir.

5.1.3. Kahramanların En Yakınındaki Figürler

Şekil 64: Sezgin BURAK, Tarkan'ın En Yakın Dostu Kurt, 1968-1969

Kaynak: Burak, 2012: 22(Honoriya'nın Yüzüğü).

Tarkan karakter olarak serüvenlerde geçen maceralara kimseden yardım beklemeden atılır. En yakınında yanından hiç ayrılmayan kurt figürüdür. Tarkan'ın kurt ile olan yakınlığı ata göre daha fazladır. Kurt iç mekânlarda dâhil olmak üzere Tarkan'ın yanından hiç ayrılmaz.

Şekil- 65: Köroğlu Çizgi Romanında Köroğlu ve Arkadaşı Ayyaz, 1953

Kaynak: Bülkat ve Ayhan, 1953: 11(Köroğlu Çizgi Romanı Sayı 22).

Köroğlu çizgi romanında ise seyahatlerinde kullandığı atının üstün özellikleri olsa da Köroğlu'nun bineğidir. Köroğlu karakter olarak fiziki gücünün ve cesaretinin yanında haklı davası sayesinde topladığı orduyla nam salmıştır. Köroğlu kahramanı da Tarkan kahramanına göre insani ilişkileri daha öne çıkmaktadır. Konuştuğu

düşmanın adamları dahi Köroğlu'nun safına hemen katılır. Köroğlu'nun mertliği kahramanlığı ve hak yolunda mücadelesi herkes tarafından bilinmektedir. Karşısına geçen çoğu kişiler Köroğlu ile konuştuğundan sonra Köroğlu'na yardım eder. Köroğlu yakın arkadaşı Ayvaz'dır ve İstanbul yolculuğunda tanıştığı burunsuz Ahmet'le de birlikte maceralar yaşar. Karşılıklı olarak nameler okurlar.

5.1.4. Yazı Bölmeleri ve Resim Kareleri

Tarkan ve Köroğlu çizgi romanlarında her iki çizgi romanda da resim karelerinin çizimlerinde güçlü desen çizimleri karşımıza çıkmaktadır.

Şekil 66: Sezgin BURAK, Tarkan Çizgi Romanında Aksiyon Sahneleri, 1967

Kaynak: Burak, 2010: 66(Marsın Kılıcı).

Tarkan çizgi romanında aksiyon olan resim kareleri, Köroğlu çizgi romanındaki resim karelerine göre daha detaylı ve fazla sayıda olan resim kareleriyle ifade edilir. Tarkan çizgi romanında zaman Köroğlu çizgi romanına göre daha yavaş geçer.

Tarkan çizgi romanı tüm serileri renkli olarak yayınlanmıştır, Köroğlu'nda ise iki sayfa renkli, iki sayfa siyah beyaz olarak yayınlanmıştır.

Şekil 67: Köroğlu Çizgi Romanında Şiirli Yazı Bölmeleri, 1953

Kaynak: Bülkat ve Ayhan, 1953: 17(Köroğlu Çizgi Romanı Sayı 9).

Köroğlu çizgi romanındaki yazı bölümleri Tarkan çizgi romanından farklı olarak içerisinde yer alan şiir metinleriyle farklılık gösterir. Bir diğer farklılık ise Köroğlu çizgi romanında Tarkan çizgi romanında bulunan resim karelerindeki

kahramanların zihinlerinden geçen düşüncelerin yazıldığı düşünce baloncukları kullanılmayıp yalnızca konuşma baloncuğu kullanılmıştır.

Koroğlu çizgi romanının 40 sayı gibi kısa sürede tamamlanması şu şekilde anlatılır, “Çünkü öykü çok dağınık ve fazla destansıydı. Anlatı sürekli şiir ve deyimlerle kesintiye uğruyor, okuyucuyu serüvenden uzaklaştırıyordu” (Aktaran: Cantek, 2014: 117).

5.1.5. Hayal gücü ve Tasarım Gücünü Yansıtan Çizimler

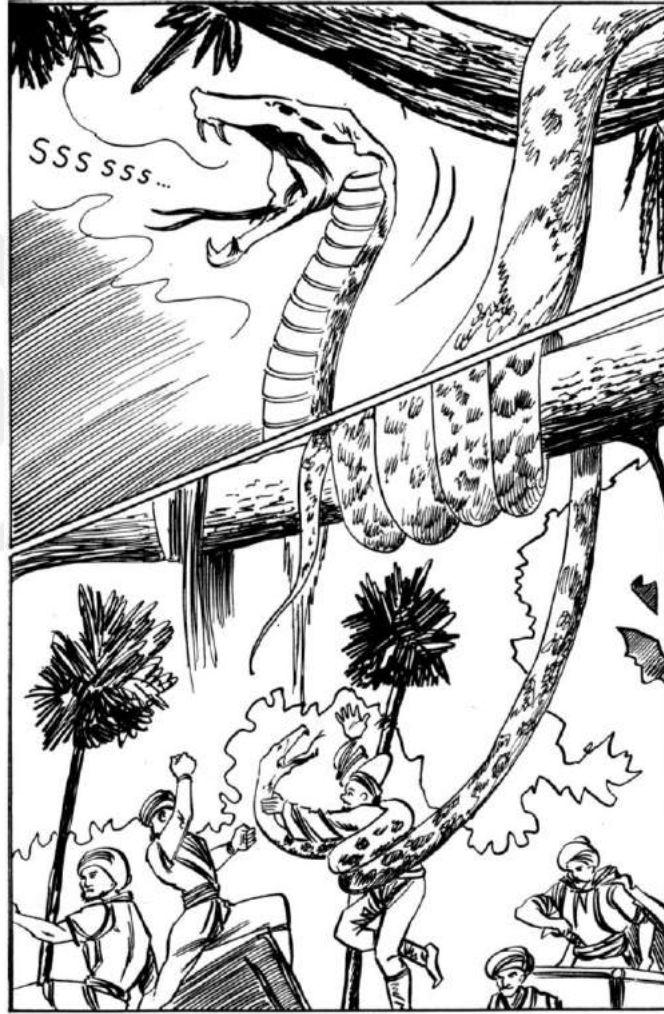
Şekil-68: Sezgin BURAK, Tarkan Çizgi Romanında Hayal Gücü, 1967

Kaynak: Burak, 2010: 91(Marsın Kılıcı).

Tarkan çizgi romanında hayali olarak tasarlanmış unsurlar olarak; canavar figürleri, Dehşet Kulesi serüveninde resimlenmiş esirlerin bağlı olduğu kule, farklı serüvenlerde geçen dış mekân şato çizimleri gibi tasarım gücünü ifade eden görsel unsurlar karşımıza çıkmaktadır.

Şekil 69: Köroğlu Çizgi Romanında Hayal Gücü, 1953

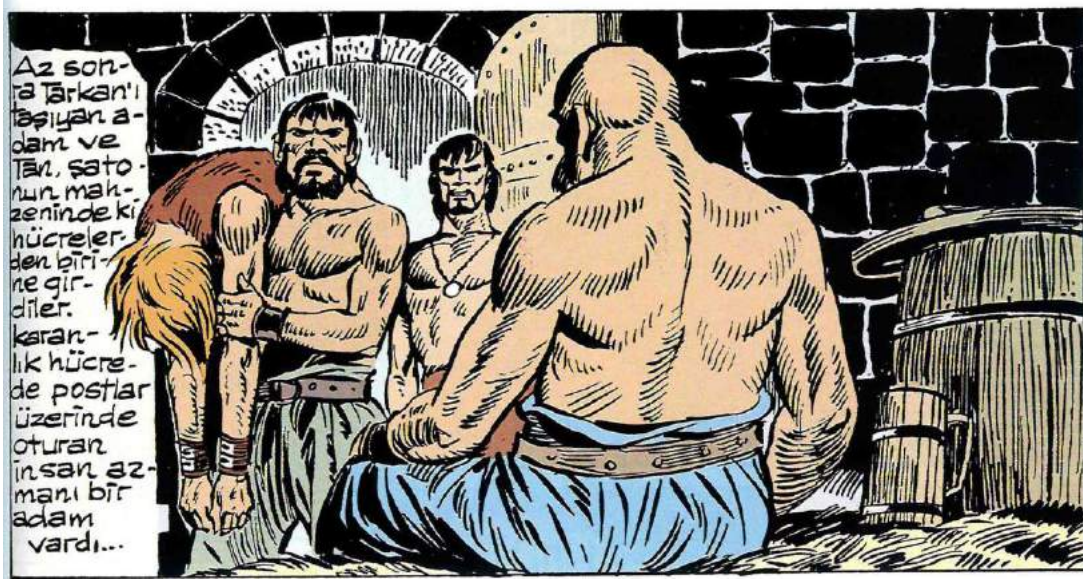
Kaynak: Bülkat ve Ayhan, 1953: 17(Köroğlu Çizgi Romanı Sayı 34).

Köroğlu ve Burunsuz Ahmet fil üzerinde yolculuk yaparken dev piton Burunsuz Ahmet'i sarıp yakalar ve Köroğlu yetişip kılıcı ile onu kurtarır. Köroğlu çizgi romanı az sayıda ve sayfada devam ettiğinden dolayı sayısal olarak Tarkan çizgi romanlarındaki tasarlanmış objelerle oranla daha az sayıda konu ile ilgili çizimler mevcuttur.

5.1.6. Mekân Tasarımları

Tarkan serüvenlerinde tasarlanan mekânlar Tarkan'ın yaşadığı varsayılan o dönemdeki yapılar düşünülerek tasarlanmıştır. Göçebe Hun Türklerine ait yaşam alanları ana iskeletini ağacın oluşturduğu malzemelerdir. Taş duvarla örülmüş hanlar, şatolar dış mekân unsurları olarak karşımıza çıkar. Her iki çizgi romanda da dış mekânda perspektif başarılı bir şekilde kullanılmıştır.

Şekil-70: Sezgin BURAK, Tarkan Çizgi Romanında İç Mekan Örneği, 1969-1971

Kaynak: Burak, 2010: 73(Gümüş Eyer Bölüm 3).

Tarkan çizgi romanında geçen iç mekânlarda yine o dönemin şartları düşünülerek çizilmiş objeler bulunur. Bunlar post minderler, şarap ve su kapları vb. objeleri içermektedir.

Şekil-71: Köroğlu Çizgi Romanında İç Mekân Örneği, 1953

Kaynak: Bülkat ve Ayhan, 1953: 9(Köroğlu Çizgi Romanı Sayı 15).

Köroğlu çizgi romanında dış mekân çizimlerinde Bolunun eşsiz ormanları çok sayıda resimlenir. İç mekânlarda Köroğlu çizgi romanında Türk İslam Sanatının yansımaları net bir şekilde karşımıza çıkar. Tarkan çizgi romanına göre daha ayrıntıcı çizilmiş motifler barındırır.

5.1.7. Serüven Açısından Karşılaştırma

“Sezgin BURAK 1967-1978 yılları arasında 21 bölümden oluşan 15 adet Tarkan macerasını yazıp çizmiştir. Maceraların çoğunluğu 1 tam macera olup 3 macera ise 3'er bölümden oluşmaktadır. Bunlar: Altın Madalyon, Gümüş Eyer ve Son Macera olan Milano'ya Giden Yol Maceralarıdır” (Burak, 2019: 87) Toplamda 2516 sayfa süren Tarkan serüvenleri uzun bir zamana yayılarak çizimleri yapılmıştır.

Orijinal çizgi roman dergilerine ulaşmak neredeyse olanaksızdır. Turkuvaz Kitapçılık Yayıncılık aracılığı ile 2009'dan itibaren ile kitap haline getirilen Tarkan çizgi romanı okurlarıyla tekrar buluşturulmuştur.

Tablo 1: Tarkan Macera Listesi, 2019

Bölüm No:	MACERA ADI	İLK YAYIN TARİHİ	Sayfa Adedi
1	MARS'ın KILICI	1967	99
2	MARGUS KALESİ	1967	103
3	BAYRAKTAKİ CANAVAR	1967	110
4	DEHŞET KULESİ	1968	45
5	MARYO'nun KUŞLARI	1968	62
6	KUZEY CANAVARLARI	1968-69	90
7	HONORİYA'nın YÜZÜĞÜ	1968	135
8	KORKUNÇ TAKİP	1969	125
9	GÜMÜŞ EYER (1)	1969	151
10	GÜMÜŞ EYER (2)	1970	121
11	GÜMÜŞ EYER (3)	1970-71	228
12	VİKİNG KANI	1971	265
13	ALTIN MADALYON (1)	1972	102
14	ALTIN MADALYON (2)	1972	81
15	ALTIN MADALYON (3)	1972-73	130
16	KUZEYDE DEHŞET VAR	1973	140
17	GÜÇLÜ KAHRAMAN	1973	115
18	KURT KANI	1973-74	164
19	MİLANO'ya GİDEN YOL-1	1978	90
20	MİLANO'ya GİDEN YOL-2	1978	102
21	MİLANO'ya GİDEN YOL-3	1978-....	58- Tamamlanmadı

Kaynak: Burak, 2019: 87.

Bir Popüler kültür ürünü olarak çizgi romanın üretim koşulları bütün çağdaş sanatlarda olduğu gibi arz-talep dengeleri üzerine kuruludur. Bu sınırlayıcı gerçek, üreticileri piyasada var olabilmek için ticari başarı kazanmaya zorlamaktadır. Başarısızlık korkusunun dışında, yayıncı baskısı, anlaşılama korkusu ve sansürde

etkileyicidir. Bunlar üreticinin yapıtı üzerinde tam bir egemenliğe sahip olamamasının nedenleridir(Cantek, 2014: 29).

Tarkan ve Köroğlu çizgi romanının arasındaki farklardan birisi yayınlanma koşullarıdır. Tarkan çizgi romanının Hürriyet gazetesine ek olarak çıkması hem gazete okunma oranlarını arttırmış hem de gazetenin mevcut okuyucu kitlesini kullanıp hazır bir okuyucu kitlesiyle yayınlanmaya başlamıştır. Köroğlu çizgi romanı ise bir ekip çalışması olarak Kral Neşriyat aracılığı ile yayınlanmıştır ancak Sezgin Burak'ın eseri Tarkan'a sahip çıktığı gibi Köroğlu çizgi romanına sahip çıkan olmamıştır. 40 sayı devam eden Köroğlu çizgi romanı birden sonlanır. Köroğlu çizgi romanı serüven anlatımına kaynak olarak büyük bir halk destanını almasına rağmen uzun süreli olamamıştır.

“Kenan ORKAN takma ismi ile Köroğlu’nu yazan Alaeddin Kral’ın Şahap Ayhan, Galip Bülkat, Mukadder Güvenmez ve Hikmet Alp’ten oluşan çizgi kadrosu ile denediği bu serüven tutmadı”(Cantek, 2014: 117)

Tarkan çizgi romanı, hayali oluşturulmuş bir çizgi roman kahramanı olması, daha uzun yıllar yayınlanmasına ve ayakta durmasına zemin oluşturmuştur. Tarkan çizgi romanında uyulmak zorunda olunan yazılı bir senaryo bulunmaması, çizginin elini güçlendirmiş ve Tarkan maceradan maceraya koşmuştur. Sezgin Burak Tarkan karakteri hakkında şu cümleyi kullanır; *"Biz Türkler için Tarkan her devirde yaşayabilir. Çünkü O Türk karakterini sembolize eden bir kahramandır"*(sanal, 2019: 5).

40 sayı çıkan Köroğlu çizgi romanı genel olarak 20 sayfadan oluşmaktadır. 1. Sayfası kapak tasarımı, 2. Sayfası yayıncı kurum ve çizgi romanla ilgili bilgilerin olduğu iç kapak, son iki sayfa reklamlara ayrılmış, arada kalan bölümde serüven anlatımları yapılır. Sondan üçüncü sayfaya da çizgi romanın o bölümünden bir karakterin renkli resmi tam sayfa olarak paylaşılır.

5.2. Tarkan ve Köroğlu Çizgi Romanları Ortak ve Değişen Milli Unsurlar

5.2.1. Çizgi Romanlarda Geçen İsimlerde Milli ve Dini İzler

İsim bir varlığı ya da kavramı karşılayan kelimedir; ancak bir varlık ya da kavram sadece kendine verilen bir isimle özelleşir. Her toplumun, her inancın bir isim verme geleneği vardır. Bakara Suresi'nde Allah (c.c.) Hz. Âdem'e isimleri öğretir. (Bakara Suresi, ayet:31)

Dede Korkut Hikâyelerinde Türklerin bir isim alabilmek, bir ad sahibi olabilmek için önce bir kahramanlık göstermesi gerektiği anlatılır. Bu kahramanlığı gösteren çocuğa Dede Korkut gelerek bir ad koyar ve dua eder. *“Oğlan boğanın alnından yumruğunu giderdi, yolundan savuldu. Boğa ayaküstünde duramadı, düştü tepesinin üstüne yıkıldı. Oğlan bıçağına el attı, boğanın başını kesti. Oğuz beyleri gelip oğlanın başına toplandılar, aferin dediler. Dedem Korkut gelsin, bu oğlana ad koysun, beraberine alıp babasına varsın, babasından beylik istesin, taht alıversin dediler. Çağırdılar Dedem Korkut gelir oldu. .... Bayırdır Han'ın ak meydanında bu oğlan cenk etmiştir, bir boğa öldürmüş senin oğlun adı Boğaç olsun, adını ben verdim yaşını Allah versin dedi”* (Ergin, 1969: 13-14). Anadolu'da yeni doğan çocuğun adı konulurken düzenlenen törenleri, dinini değiştiren insanların isimlerini değiştirmesinden yola çıkarsak isimlerin bir toplumun inancını ve geleneğini yansıttığına dair bir tespitte bulunabiliriz. Her isim bir milleti şahsiyet sahibi kılan ve bir topluluğu millet olarak yaşatan kültürün bir yansımasıdır.

Köroğlu çizgi roman serisinde birçok serinin son sayfasında kahramanlardan biri tam sayfa olarak verilmiştir. Serinin tümüne baktığımızda ise yabancı isimlere rastlamakla birlikte isimlerin daha İslâm'ın kabulünden sonra karşımıza çıkan isimler olduğunu görüyoruz.

“Köroğlu çizgi romanlarında geçen Huda, Allah, Maksut; Yusuf, Ali, Bolu Bey'i, Sultan Mehmet, Nadir, Hanife, Ayvaz, Cafer, Abbas, Ahmet Paşa, Haşim, Cabir, Türkan, Mahmut, Çavuşbaşı, Burunsuz Ahmet, Murat Reis, Hüsrev, Hafız Yusuf Paşa, Asiye, Malik, Amir, Kervancı Başı, Bandur Mihracesi; Bolu, Çamlıbel,

Sivas gibi isimlerin her birinde hem yaşanan coğrafyanın izini sürebiliyoruz hem de İslâm dininin etkilerini görebiliyoruz” (Ergin,1969: 13-14).

Şekil 72:Köroğlu Lakabı Verilişi, 1953

Kaynak: Bülkat ve Ayhan, 1953: 11(Köroğlu Çizgi Romanı Sayı 1).

Köroğlu'nun babası olan Yusuf'un Bolu Bey'i tarafından kör edilmesinden sonra oğlu Ali'nin Köroğlu mahlasını alması, çizgi romanın kahramanlarından olan İstavrula'nın adını Melek Hatun olarak değiştirmesi de Türk geleneğinin ve İslâm inancının bir yansıması olarak değerlendirilebilir.

Tarkan çizgi romanında kullanılan isimlerde ise serüvende geçen Hun Türklerinin isimleri Attilâ, Tan, ,Altar, Kostok, Erka, Suta Akay, Ellak, Kulke, Burta, gibi isimler kullanılırken, serüven geneli olarak diğer belirlenen isimler Tarkan'ın maceralarında gezdiği farklı uluslar düşünülerek belirlenmiştir. Bunlara örnek olarak Bayraktaki Canavar serüveninde Kao-Çung, Yao-Çang, gibi Çin isimleri geçmektedir. Serüvenlerin Roma ve Bizans'ta geçen bölümlerinde Kanales, Anna Plaçidiya, Rozanna, Maryo, Katara, Adriana, gibi Rum isimleri geçmektedir. Sanatçı bu serüvenlerin senaryosunu kendisinin yazdığı gibi çizgi romanda kullandığı isimler de tarihte kullanılmış gerçek isimlerin yanında Tarkan ismi gibi sanatçının kendisinin oluşturduğu isimlerde kullanılmıştır.

Şekil 73: Sezgin BURAK, Tarkan'a İsminin Konulması, 1969-1971

Kaynak: Burak, 2010: 35(Gümüş Eyer Bölüm 2).

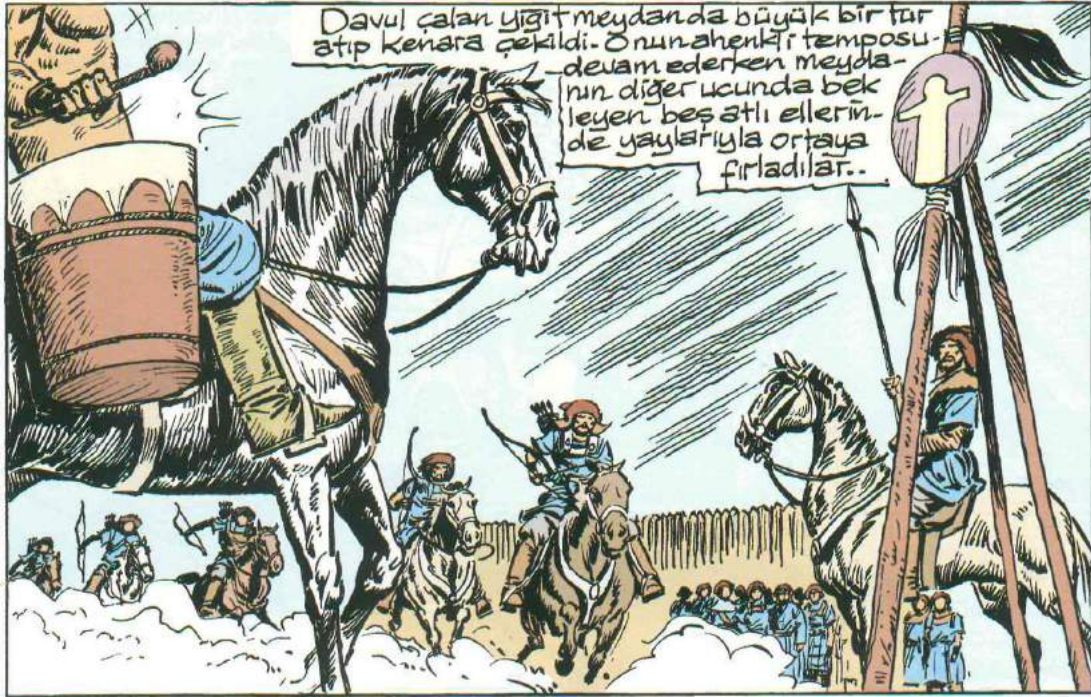
Tarkan'a isminin konulması çizdiği romanda şöyle geçer. “Bu adın öyle bir ad olmasını istiyorum ki, onu anan en güçlü düşmanın korkuyla titremesi, onu anan düşkünün, yoksulun sevinçle dirilmesi gerek. Şuna inanıyorum ki bu oğlum bir gün gelecek genç Tan'ın öcünü hain ve sinsi düşmanlarımızdan alacaktır. Böylesine

güçlü bir savaşçıya koyacağımız ad biz Türklerin kahramanlık, yiğitlik, önderlik ve mertlik gibi geleneksel ve asil karakterini belirtisin”(Burak,2010: 35). Devamında yaşlı bir savaşçı olan Othan Tarkan ismini önerdi. Ve duyanlarda bu ismi çok beğendiler.

5.2.2. Eğlence Anlayışı

Tarkan çizgi romanında eğlence ile ilgili olarak Tarkan'ın doğumuyla bayram sevinici yaşayan kumandan Altar, kurbanlar kesip büyük bir şölen düzenler. Bu şöleni çocuk kırk günlük olduktan sonra yaparlar. Tüm komşu kabilelerini de bu şölene davet ederler. Bu şölenlerde kırmızı et yenip bol bol şarap içilir. Yemenin içmenin yanında savaşçıların atlarıyla ve oklarıyla hünerlerini gösterdiği şölenler de düzenlenir. Tarkan serüvenlerinde Hun Türklerine ait eğlence bu şekildedir.

Şekil 74: Sezgin Burak, Tarkan Çizgi Romanında Eğlence, 1969-1971

Kaynak: Burak, 2010: 42(Gümüş Eyer Bölüm 2).

Roma ve Bizans gibi farklı ulusların eğlencelerinde içki ve kadın ön plandadır. Serüvenlerde farklı bir eğlence türü olarak Gümüş Eyer serüveninde geçen büyücü Goşha'nın eğlencesi oldukça farklıdır. Goşha yakaladığı genç ve yakışıklı erkek

esirlerini yüksek bir kayalıktaki direğe çırılçıplak bağlatarak onların etrafında kendisi de çıplak bir şekilde dönerek yorulana kadar dansını yapıp direktteki adamın bütün vücudunu dişleriyle parçalar. Kan revan içinde kalan adamı en sonunda leoparına yem eder (Burak, 2010).

İslâmiyet öncesi dönemde şaman, kam, baskı, ozan olarak karşımıza çıkan şairler İslâmiyet sonrasında âşık; İslâmiyet öncesi dönemdeki kopuz da İslâmiyet sonrası dönemde karşımıza saz olarak çıkmaktadır. Âşık, Türk halk edebiyatında aşağı yukarı 16.yüzyılın başlarından bu yana beliren bir sanatçı tipidir. (Boratav, 1969: 21).

Günümüzde de özellikle Kars, Erzurum, Sivas başta olmak üzere neredeyse tüm Anadolu’da yaşamaya devam eden âşıklık geleneği edebiyatımızın temel taşlarından biridir. İnanç, ahlâk, gelenek ve günlük yaşam bu geleneğin beslendiği en önemli kaynaklardır.

Koroğlu çizgi romanlarında Türk Halk Edebiyatı’nın âşıklık geleneğinin kendine yer bulduğunu görüyoruz. Koroğlu da tıpkı diğer âşıklar gibi şiir yazmaz; şiir söyler. Bu durum halk edebiyatında dilden ya da telden söylemek olarak adlandırılır ki kökü İslâm öncesine dayanan bir gelenektir. Yine İslâmiyet öncesi dönemin bir devamı niteliğinde müziğin bu gelenekte varlığını devam ettirdiğini görüyoruz.

Koroğlu’nun söylediği şiirlerin büyük çoğunluğunu, destanın içeriğine paralel olarak lirik değil, koçaklama dediğimiz kahramanlık şiirleri oluşturur. Koşma nazım biçiminin bir kolu olan koçaklama tarzındaki bu şiirlerin genel olarak 11’li hece ölçüsüyle, dörtlük nazım birimiyle ve “abcb-abab-aaab / dddb / eeeb” kâfiyle örgüsüyle örüldüğü görülür. Bazı sayılardaki şiirlerin ise 8’lik hece ölçüsüyle söylendiği görülmektedir.

Şiirlerin son dörtlüğünde şairin “Koroğlu” mahlasını söylemesi de Halk Edebiyatı’nda “taşırma” olarak adlandırılan geleneği yansıtır. Yine bu gelenek İslâmiyet Öncesi Türk Edebiyatı’ndan günümüze kadar devam etmektedir

Şekil 75: Köroğlu Sazı Elinde Şiir Okurken, 1953

Kaynak: Bülkat ve Ayhan, 1953: 12(Köroğlu Çizgi Romanı Sayı 1).

Köroğlu çizgi romanında Köroğlu'nun da bade içtiği görülür. Köroğlu “*Aras çayının sihirli köpüğünden üç tas kendisi, üç tas da kır atına içirir. Bu köpükler kahramanlık, şairlik ve edebî kudreti vermiş ve ata ise erişilmeyecek hız bahşetmiştir*”(Orkan, 1953).

Yine saz Köroğlu için kılıç kadar önem arz eden bir motif olarak karşımıza çıkıyor. Kılıcı ile zalime diz çöktüren Köroğlu'nun sözünü de saz ile söyleyip dilden dile dolaşmasını sağladığına şahit oluyoruz.

5.2.3. At ve Kurt Motifi

At motifi gerek İslâm öncesi gerekse İslâmiyet sonrası dönemde en önemli motiflerden biridir. At, İslâm öncesi ve sonrası dönemdeki neredeyse her destanda kahramanların en büyük yoldaşı ve yardımcısıdır. Nihat Sami Banarlı bunu şöyle dile getiriyor: “*At destan kahramanlarının vefalı ve sevgili arkadaşıdır. Bozkırlar ülkesinde atlıyı, varmak istediği hedefe Yörük atı ulaştırır. Atı da kadın gibi, silah*

gibi namus bilen bir millet olarak Türkler, zafer yolunda uzakları yakın eden bu canlı vasıtaya tabii bir sevgiyle bağlanmışlardır. O kadar ki Orta Asya Türkçesinde ava gitmek gibi, savaşa gitmeğe de atlanmak deniyordu ”(Banarlı,1983: 34).

Gök-Türk Kitabeleri Türk Edebiyatı’nda birçok ilki barındıran yazılı metinlerdir. Birçok alanda olduğu gibi at motifinin geçtiği ilk yazılı metin de yine Gök-Türk kitabeleridir. Bu kitabelerde Bilge Kağan ve Kül Tigin’in savaşlarında hangi ata bindikleri zikredilir: “ «*ilkin Tadıkın Çor'un boz atına binip hücum etti. O at orada öldü.*» «*İkinci (olarak) İşbara Yamtar'ın boz atına binip hücum etti. O at orada öldü.*» «*Kırgız kavmini ansızın bastık. Kağanı ile Sunga ormanında savaştık. Kül Tigin, Bayırku'nun ak aygırına binip hücum etti.*» «*Kırgız kağanını öldürdük. İlini aldık.*» «*Türgiş Kagan ordusu ateşe!, horaca geldi. Savaştık. Kül Tigi. Başgu adlı boz ata binip hücum etti ... Ülkesini aldık.*» «*Ondan sonra Kara Türgiş halkı düşman olmuş.*» «*Kül Tigin'i az kişi ile ayırıp gönderdik. Büyük savaş savaşmış. Alp Şalçı adlı ak atına binerek akın etmiş. Kara Türgiş halkını emri altına almış.*»”(Aktaran: Banarlı,1983:34). Bu kitabelerde birçok konuda kısa bilgi verilirken Bilge Kağan ve Kül Tigin’in hangi cins atlara bindiklerinin bu kadar ayrıntılı zikredilmesi atın Türklerin hayatındaki yerine dair önemli bir kanıttır.

At motifinin en baskın olduğu destanlardan biri hiç kuşkusuz Köroğlu Destanı’dır; çünkü destanımız Bolu Beyi’nin at arayışı ile başlar. Aslında destanın temelinde bir atın hikâyesi vardır.

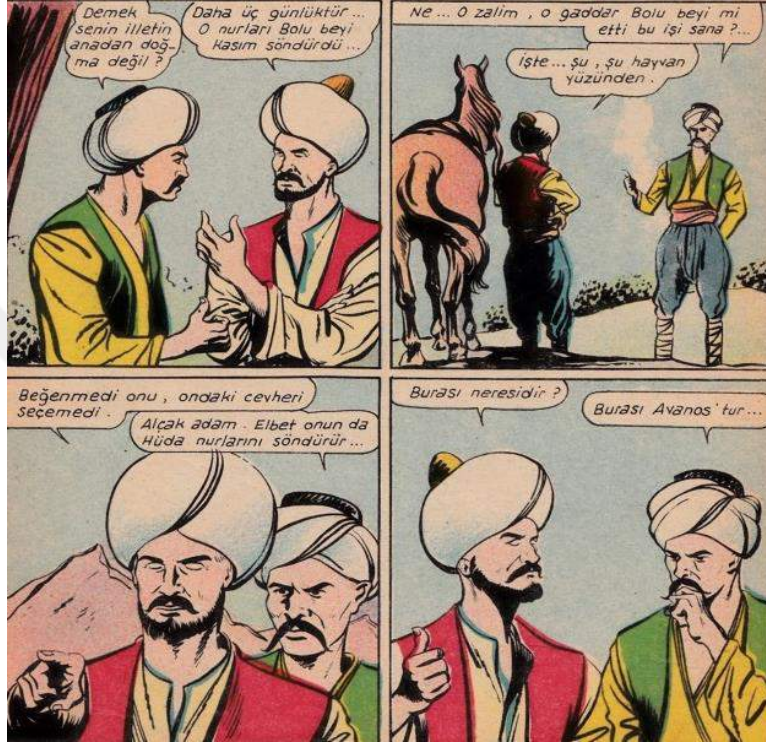
Şekil 76: Bolu Beyi Kasım Seyis Yusuf’tan At Bulmasını İster, 1953

Kaynak: Bülkat ve Ayhan, 1953: 3(Köroğlu Çizgi Romanı Sayı 1).

Bolu Beyi, Seyis Yusuf'un getirdiği beygiri beğenmez ve Yusuf'un gözlerine mil çektirir.

Şekil 77: Köroğlu'nun babası Seyis Yusuf'un Gözleri Kör Olur, 1953

Kaynak: Bülkat ve Ayhan, 1953: 7(Köroğlu Çizgi Romanı Sayı 1).

Köroğlu Destanı'nda at o kadar önemli bir motiftir ki Köroğlu'nun en büyük yardımcısıdır. Yeri geldiğinde zalimi tepeler, yeri geldiğinde yel gibi hızlıdır. Kırat'ın Köroğlu çizgi romanındaki adı Şahin'dir. Ayrıca cins bir varlık olan ata bir isim verilmesi; atın da Köroğlu ile bade içmesi atın hem Türklerin hayatındaki yerine hem de değerine işaret eder.

Tarkan çizgi romanında ise atın yanında bütün serüvenlerinde Tarkan'ın yanında daha çok bulunan kurt vardır. Tarkan'ın atıyla güçlü bir bağı vardır. Uçsuz bucaksız bozkırları uzun süren yolculukları atı sayesinde kat eder. Olağanüstü efsanevi bir özelliği yoktur. Tarkan serüvenlerinde kurt figürü attan bir adım önde gelir.

Kumandan Altar'ın kalesi hain Kostok tarafından yağmalanınca kalede bulunan herkes katledilir. Tarkan'ı üvey annesi kendi çocuğunu feda edip, henüz

bebek olan Tarkan'ı eteğinin altına saklayarak kurtarmıştır. Ağır yaralar alan Tarkan'ın sütanesi Tarkan'ı yanan kale içinden uzaklaştırmayı başarır. Ancak kan kokusuna gelen çakallar tarafından yenir. Tarkan'ın kurtlarla olan arkadaşlığı tam da burada başlar. Tarkan'a yönelen çakalları bir bozkurt engeller. Ve Tarkan'ı kendi yuvasına anne kurdun ve yavrularının yanına götürür. Kurtlar ailenin bir ferdi gibi Tarkan'ı büyütürler. Kurtlarla geçen çocukluk yıllarından sonra da Tarkan'ın kurdu bütün serüvenlerde birlikte mücadele ederler(Burak, 2010).

Tarkan ve Köroğlu çizgi romanlarında her iki çizgi romanda da at figürü etkin olarak kullanılmış bir motiftir. Ancak Kurt figürü Köroğlu çizgi romanında olmayıp sadece Tarkan çizgi romanında bulunmaktadır.

5.2.4. Bilgi ve Kültür

İslâm inancı beşikten mezara kadar ilim öğrenmeyi tavsiye eder. Bir harf uğruna kırk yıl köle olmak İslâm'ın ilime verdiği önemin bir işaretidir. Anadolu'nun neredeyse tamamında okuyan, yazanın büyük değeri vardır. Okuma yazma bilmeyen cahil olarak tanımlanır.

Köroğlu çizgi romanında bu inanışında karşımıza çıktığını görüyoruz. Sazı ile doğaçlama şiirler söyleyen Köroğlu söylediklerinin kaleme alınması için erlerinden tavsiye ister, onlar da Kasap Paşa'nın Oğlu Ayvaz'ı tavsiye ederler. Ayvaz okuma yazma bildiği için bilgin ve yavuz olarak tanımlanır.

Tarkan çizgi romanında gençlik yıllarına kadar kurtlarla yaşayan Tarkan'ın çocukluk döneminde dil bilmemesi, insanlarla karşılaştığı ilk maceralarında Tarkan için sorun olmuştur. Kurtlarla birlikte köylere saldıran Tarkan köylüler tarafından öldürüleceği anda Akatzirli genç yetişir ve Tarkan'ı kurtarır. Bu genç vaktiyle Altar'ın kalesi yağmalandığı zaman çocuk kalede olup sağ kalmayı başaran Tarkan'dan sonraki ikinci kişidir. Ve Tarkan'ın kurtulduğunu görmüştür. Yaralı olan Tarkan'ı köyüne götürüp iyileştirmiş ve Tarkan burada Akatzirlerden farklı dillerde okuma yazmayı, ata binmeyi, kılıç kullanmayı, ok atmayı öğrenir. Asıl önemlisi Tarkan kim olduğunu, ırkını ve soyunu öğrenir.

Tarkan edindiği bilgileri yeri geldiğinde kullanır. Farklı uluslara yaptığı yolculuklarda bu ülkeler hakkında bazı bilgileri önceden bilmektedir. Bayraktaki Canavar serüveninde Çin'e giden Tarkan Çin sarayına girdiğinde Bayraktaki Canavarın Çin bayrağındaki canavardan farklı olduğunu görüp, büyük olayların döndüğünü anlar. Tarkan Maryo'nun Kuşları serüveninde mitoloji bilgisini kullanarak piskoposun kızı Adrianna'yı kendisini Apollon olarak tanıtıp kandırmayı başarır(Burak, 2010)

Şekil 78:Köroğlu Çizgi Romanında Bilgiye Verilen Önem, 1953

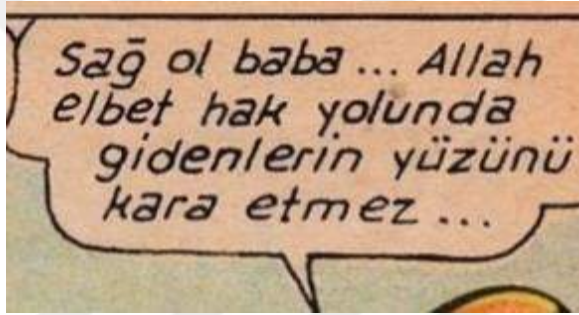

Kaynak: Bülkat ve Ayhan, 1953: 14(Köroğlu Çizgi Romanı Sayı 1).

Bir halk kahramanı olan ve Köroğlu, Yunus Emre'nin ifadesiyle ilmin kendini bilmek olduğunun da farkındadır. Kendini boz yayladan gelen, okumamış, anadan cahil olarak tanımlar; ancak Türk geleneğinde ve İslâm inancında kişinin kendinin, kim olduğunun farkında olması da ilmin bir sonucudur. Zira geleneğimizde ilim her zaman mektepte tahsil edilmez.

İslâm öncesi Türk edebiyatının en önemli ürünlerinden olan “sav”lar; İslâm sonrası atasözü olarak karşımıza çıkmaktadır. Atasözleri ve deyimler Türkçenin zenginliğini ortaya koyduğu kadar milletimizin hayata bakışını da ortaya koyar. Köroğlu çizgi romanının da kullanılan, zorla güzellik olmaz, senin yaptığın erliğe sığmaz, bu durgunluğun elbet bulanması da olur, Allah yolunda gidenlerin yüzünü kara etmez, ağzından yel alsın, gibi atasözü ve deyimler hem İslâm öncesi savlara bir gönderme hem de bu sözlerin İslâm süzgecinden geçerek varlığını devam ettirdiğine bir kanıt olarak görülebilir.

Şekil 79: Köroğlu Çizgi Romanında Savlara Örnek, 1953

Kaynak: Bülkat ve Ayhan, 1953: 9(Köroğlu Çizgi Romanı Sayı 1).

5.2.5. Dinî ve Millî İnanışlar ve Adalet Anlayışı

“Eski Türk destanlarında kahramanların danıştıkları ihtiyarlar vardır. Bu hem istişarenin hem de ihtiyarlara ve bilge insanlara verilen değerlerin bir işaretidir. Aksakallı, ak değnekli, derin tecrübeli bu yaşlılar, bilhassa genç bakanlara yol ve iz gösterirler. Böyle yaşlı Türklerin dikkate değer bir örneğini Oğuz Kağan Destanı'ndaki Uluğ Türk adlı vezirinde görüyoruz”(Banarlı,1983: 36).

Bu törenin benzerini Köroğlu Destanı'nda görmek de mümkün. En başta Köroğlu'nun babası Seyis Yusuf oğluna verdiği öğütlerle bu bilgeliği temsil eder. Yine Köroğlu, yanındakilere her daim tavsiyelerde bulunur. Bu tavsiyelerin temelinde haksızlığa karşı gelmek, er meydanında, savaşmaktan kaçmamak, şahsi hırslarla değil dinî ve toplumsal inançlar ekseninde hareket etmek, yoksula yardım etmek, Allah'ın rızasına boyun eğmek, tedbirli olmak gibi erdemlerin olduğu görülür.

Tarkan'ın bebeklik ve çocukluk dönemini kendi ailesiyle geçiremeyip kurtlarla geçirmiş olması Tarkan karakterinin kişilik özelliklerine etkisi olmuştur. Kurtların asil ve yalnız yaşamları Tarkan'ın kişiliğine de yanmıştır. Çıktığı maceraların çoğunda tek başına mücadele eder. Tarkan çizgi roman karakteri kendi bildiklerinden şaşmayan kararlı bir yapısı vardır. Çoğunluğunu büyük Türk cihangiri Attila ve Hun halkı için yaptığı görevlerde hedefinden şaşmayan kararlı yapısıyla pek kendisine nasihat eden olmaz. Tarkan kendisini amacından uzaklaştıracak türdeki nasihat ve isteklere uymaz.

Millî ve dinî motiflerin bir izini de destandaki adalet arayışında görmek mümkün. Köroğlu babasına yapılan zulümle başlayan destansı yolculuğunda zamanda bilgeliğe ulaşır ve intikam amacıyla değil Hakk'ın rızasını kazanmak amacıyla yaşamayı benimser. Sekizinci sayıda Köroğlu'nun ağzından verilen "Asıl gayem cennet kadar güzel memleketimizi, kendilerine malikâne eyleyip sizler ve bizler gibilere zulmeden devlet kanunlarını hiçe sayan Kasım gibi birçok kadarın hakkından gelmektir. Biliyorum ki sizler de bu gayeye hizmet için benimle geldiniz. Sağ olun. Türk haksızlığa gelmez, Hakka karşı da kılıç çekmez" mesajı hem Türk töresine hem de İslâm inancına dair bir işarettir. Destanda "kısasa kısas" anlayışının zikredilmesi de İslâm inancındaki adalet anlayışına bir göndermedir.

Tarkan milli duygularla ortaya çıkarılmış bir çizgi roman kahramanıdır. Tarkan Avrupa Hun İmparatoru Atilla'nın döneminde yaşayan bir hayali kahraman olarak tasarlanmıştır. Farklı inançların olduğu bir dönemdir. Tarkan çizgi romanında Tarkan'ın ibadet maksadı ile yaptığı bir davranış ve iş bulunmamaktadır. Yaptığı her şeyi halkı ve Atilla için yapar.

Şekil 80: Köroğlu Çizgi Romanında Dini Unsurlar 1, 1953

Kaynak: Bülkat ve Ayhan, 1953: 6(Köroğlu Çizgi Romanı Sayı 8).

Millî ve dinî inanışa ve adetlere dair tespitlerde bulunabileceğimiz bir diğer motif de ölüm motifidir. Her toplum ölüme ve ölümden sonrasına kendi inancı ve geleneği çerçevesinde bakar. Türk toplumunun ölüme bakışını Yahya Kemal Beyatlı şu şekilde tasvir eder Bu anlamda bir belge ve motif olan mezar taşları elbette ki milletin töresi ve inancıyla şekillenecektir. Köroğlu çizgi romanlarında çizilen mezarlar ve mezar taşları ve ölüme dair dile getirilenler de Türk töresinin ve İslâm inanç sisteminin bir vesikası niteliğindedir.

Şekil 81: Köroğlu Çizgi Romanında Dini Unsurlar 2, 1953

Kaynak: Bülkat ve Ayhan, 1953: 15(Köroğlu Çizgi Romanı Sayı 14).

Tarkan çizgi romanında Margus Kalesi serüveninde ulu mezarlar olarak tabir edilen, eski Türk mezarlarını yağmalayan Romalı askerlere hadlerini bildirir. Tarkan için atalarının ruhlarının rahatsız edilmesi önemli bir olaydır hemen eşyaları mezarlara doldurup kürekle üstlerini kapatır. Tarkan bunu yapan Margus Kalesi Kumandanı öldürür ve olayın sorumlusu Piskoposu Atilla'ya gönderir. Tarkan masumca ve haklı mücadele yolunda ölen kişilere dua eder.

Şekil 82: Köroğlu Çizgi Romanında Dini Unsurlar 3, 1953

Kaynak: Bülkat ve Ayhan, 1953: 9(Köroğlu Çizgi Romanı Sayı 5).

5.2.6. Tabiat Unsurları

Köroğlu çizgi romanlarında Köroğlu'nun atı ile birlikte Aras Nehri'nin köpüklü sularından içmesi, kimi zaman bir nehrin kimi zaman bir havuzun başında sazını alıp söz söylemesi İslâm öncesinden günümüze gelen bir değer ve Köroğlu çizgi romanındaki milli bir unsur kabul edilebilir.

Su Türk toplumunda o kadar önemli bir öğedir ki “su gibi aziz” olmak deyimini kullanılır. Su verene dualar edilir. Güzel olan suya benzetilir. Bu inanışında da Köroğlu çizgi romanında kendine yer bulduğunu görülür.

Şekil 83: Köroğlu Çizgi Romanında Tabiat Unsurları, 1953

Kaynak: Bülkat ve Ayhan, 1953: 9(Köroğlu Çizgi Romanı Sayı 5).

Tıpkı su gibi ağacın da Köroğlu çizgi romanında milli bir unsur olarak karşımıza çıktığını görüyoruz. Tıpkı İslam öncesi Türk destanlarında olduğu gibi ya da İslâmiyet sonrası Osman Bey'in rüyasında ağaç görmesi gibi ağacın Köroğlu Destanı'nda da kendine bulması, çizimlerde ağaç motifine geniş yer verilmesi milli geleneğin bir devamı olarak değerlendirilebilir.

Göçebe bir kültürden gelen Türk toplumu için hiç kuşkusuz tabiat büyük önem arz eder. Köroğlu çizimlerinde tabiat unsurlarının sıkça resmedilmesi; İslâm'ın kabulü sonrasında İslam dininin sembolünün hilâl olması da ve bunun çizgi romanda resmedilmesi de Türk kültürünün ve İslâm inancının bir sonucu olarak değerlendirilebilir.

Şekil-84: Köroğlu Çizgi Romanında Hilal, 1953

Kaynak: Bülkat ve Ayhan, 1953: 17(Köroğlu Çizgi Romanı Sayı 18).

Tarkan çizgi romanında da atının üzerinde kurdu ile manzara içerisinde resimlendiği resim karelerinde arkada hilal kullanılır. Büyücü Goşha'nın öldükten sonra yıldırımların şatonun üzerine düşmesi gibi tabiat olaylarını içerisinde barındırır. Kurt kanı bölümünde ateşte yakılmak için direğe bağlanan Tarkan'ın kurtulmasına sel suları vesile olmuştur.

5.2.7-Evlilik, Aile ve Kadın

Kadınlar hem İslâmiyet öncesi hem de İslâmiyet'in kabulünden sonra Türk toplumunda büyük bir değere sahiptir. İslâm öncesi Türk metinlerinden yola çıkarak Türk toplumunun kadına değerini şu şekilde dile getirir: *Kadın'ın destanlardaki yeri, sosyal hayattaki üstün ve muhterem mevkiinin aynıdır. Türk toplumunda kadın bazen aile reisi fakat her zaman Türk evinin direği, erkeğinin vefalı arkadaşı, en mühim olarak da mukaddes Türk çocuklarının annesi idi. Bu annelik vazifesi, Türkler arasında kadına büyük değer sağlamış, destanlar onu ilahi bir varlık, bir dişi Tanrı gibi düşünmüşlerdir. Yaradılış Destanı'nda Tanrı'ya insanları ve dünyayı yaratmış için fikir ve ilham veren Ak Ana bir kadındı. Oğuz'un annesi Ay Kağan da böyle, mukaddes bir kadındı. Gök Türklerin yeniden millet oluşlarında anne kurt'un vazifesi yüzyıllarca unutulmamıştır. Uygurlar, hakanlarının ilahi güzellikteki kızlarını Tanrı-Kurt'a saklamışlardı.* (Banarlı, 1983: 33).

İslâmiyet öncesinde göçebe bir hayat süren Türk toplumunda gerek doğa şartlarına karşı gerekse düşman toplumlara karşı mücadelede kadınlar önemli bir role sahiptir(J.Paul, 2001: 131). Yine İslâm inancı da Cennet'i annelerin ayakları altında tasvir ederek kadının değerine işaret etmektedir. Kadınlar bu anlamda birçok toplumun aksine Türk toplumunda cinsel bir figür olarak değil erkeklerle benzer haklara sahip bireyler olarak karşımıza çıkar. Sosyal faaliyetlerden siyasal faaliyetlere kadar birçok alanda gördüğümüz kadın figürü İslâm öncesini tasvir eden Tarkan çizgi romanlarında kılık kıyafet olarak bugünkü anlamıyla kapalı değildir. Köroğlu çizgi romanlarında ise kadınlar İslâm dininin kabulü ile başlayan örtünmenin bir sonucu olarak geleneksel kıyafetlerle kapanmış olarak karşımıza çıkar.

Her iki çizgi romanda da kadına dair bir diğer husus gerek Tarkan çizgi romanlarında gerekse Köroğlu çizgi romanlarında kadınların Türk olanlar ya da Türk olmayanlar; Müslüman olanlar ya da Müslüman olmayanlar olarak karşımıza çıkmasıdır. Türk olan ya da Müslüman olan kadın tipleri diğerlerine göre daha sadık, sevgisi daha samimi, daha namuslu olarak tasvir edilir. Özellikle İslâm öncesi

dönemi tasvir eden Tarkan çizgi romanlarında kimi cinsel sahnelerde kadınlar soyunuk olarak tasvir edilirken bu duruma Köroğlu romanlarında pek rastlanmamaktadır. Kısmen yer alan bu tip sahnelerde de özellikle Türk ya da Müslüman olmayan kadınların daha çok tasvir edildiği görülmektedir.

Her iki çizgi romanda da kadınlar için kahramanlarla (Tarkan ve Köroğlu) ile birlikte olmak veya onlara karşı muhabbet duymak övünülecek bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır; çünkü sonuçta sevdikleri ya da birlikte oldukları kişi topluma mâl olmuş bir kahramandır. Yine her iki çizgi romanda da kadınlar sevgiye ve korunmaya muhtaç olarak tasvir edilmektedir.

Şekil 85: Köroğlu Çizgi Romanında Kadının Önemi, 1953

Kaynak: Bülkat ve Ayhan, 1953: 15(Köroğlu Çizgi Romanı Sayı 1).

Tarkan çizgi romanında, Tarkan kendisine aşkla bakan farklı ulustan genç ve güzel bayanların kadınsal isteklerine karşı koyamaz. Tarkan Atilla'ya karşı soydaşlarına karşı sürekli yapması gereken bir görev içerisinde. Tarkan karakter olarak kurduyla atıyla bozkırlar dolaşıp maceradan maceraya, görevden göreve koşar. Tarkan'ı seven ve Tarkan'ın peşinden gelmek isteyen kadınların hepsi o serüvende hayatlarını kaybeder, Tarkan'da yalnız olan, atı ve kurdu ile olan yolculuğuna devam eder.

BÖLÜM 6-YÖNTEM

6.1. Evren ve Örneklem: Araştırmamızın evreni Köroğlu ve Tarkan çizgi romanları, Örneklem Köroğlu ve Tarkan çizgi romanlarındaki ortak ve değişen Milli ve sanatsal unsurlar.

6.2. Veri Toplama Araçları ve Teknikleri: Bu araştırmada Türk milli çizgi roman sanatında Köroğlu ve Tarkan çizgi romanlarındaki ortak ve değişen Milli ve sanatsal unsurların tespiti için yapılmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemi ve teknikleri kullanılmıştır. Veriler dokümanlar yolu ile toplanmıştır. Bu bağlamda çizgi roman ile ilgili araştırmalar, konu ile ilgili e-çerikler (Belgeseller, Video görüşmeleri, e-kitaplar, Gazete arşivleri,), kaynak kitaplar incelenmiştir. Araştırma sürecinde ilgili çizgi romanların yayınlanmış örnekleri tespit edilmiş ve ilgili resimler araştırmada veri olarak kullanılmıştır. Araştırma boyunca literatür taraması yapılmış, örnekler incelenmiş, derlenmiş ve kaynaklar belli bir düzen içine alınmıştır.

BÖLÜM 7-BULGULAR VE YORUM

Araştırmalar sonucunda Köroğlu ve Tarkan çizgi romanları milli ve sanatsal unsurlar açısından zengin içeriklere ve değerlere sahip olduğu bilgisine ulaşılmıştır. Çizgi romanın kitle iletişim aracı olarak etkin olduğu dönemler de Tarihi Çizgi Roman Kahramanlarımız, Mizahi Çizgi Roman Kahramanlarımız olarak öne çıkmaktadır. Çizgi romanın kitle iletişim aracı olarak ve ya kitle iletişim araçlarını, (dönemin gazetelerini, dergilerini) daha çok okurla buluşmasını sağlamak amacıyla kullanıldığı dönemlerde, içerik olarak daha çok yetişkinlere hitap etmiştir. Bununla birlikte Çizgi romanlarımızda çocuklar için de milli duyguları kazandıran tarihi kahramanlıklarımızı konu alan çizgi romanlar ile eğitici ve öğüt veren çizgi romanlar da ortaya çıkmıştır. Tüm bunların yanında çizgi romanın, bir hikâyeyi anlatmaktan ziyade ağırlıklı olarak resimlerden oluşması, okurunu hikâyeye buluşturmasının yanında sanatsal değerlerle de hem hal olmasını sağlamaktadır.

BÖLÜM 8- SONUÇLAR ve TARTIŞMA

Çalışmamıza konu olan Tarkan ve Köroğlu çizgi roman örneklerinde olduğu gibi Çizgi Romalarda hem bir serüven anlatılır hem de titizlikle çizilmiş, tasarımsal unsurlar açısından zengin niteliklere sahip resim karelerinde sanatsal kabiliyetler sergilenir. Resim sanatı alanında kendisini geliştirmek isteyen bireyler için çizgi romanlar sanatsal nitelikler açısından zengin nitelikler barındırmaktadır. Çizgi romanların içeriğinde çok sayıda farklı tiplerle tasarlanmış, gerçekçi veya hayal gücüne dayalı kahramanlar ve karakterler bulunur. Farklı perspektif bakış açılarıyla çizilmiş resim kareleri, güçlü desen çizimleri, kıyafet tasarımları, mekân tasarımları sanatsal olarak fayda sağlayan önemli içeriklerdir.

Çizgi roman ile ilgili yapılan mevcut bilimsel çalışmalarda sosyoloji, edebiyat ve tarih alanında yapılan çalışmalar çoğunluğu teşkil etmektedir. Çizgi romanın sanatsal ve milli değerleri açısından yapılan çalışmalar çok azdır. Bu çalışma Tarkan ve Köroğlu örnekleriyle çizgi romanın sanatsal ve milli unsurlar açısından içerisinde barındırdığı değerler ortaya çıkarılmıştır.

BÖLÜM 9- ÖNERİLER

Çizgi roman sanatı hem yetişkinlere hem de çocuklara yönelik örnekleriyle bu alanla profesyonel bir şekilde uğraşan çizerler tarafından yoğun bir çaba gösterilerek ortaya çıkmış eserlerdir. Çizgi roman kahramanlarının ortaya çıkmasında yaşanan dönemin şartlarının etkili olmasıyla birlikte, karakterlerin belirlenmesinde, içeriğinde önemli bir etkiye sahip olmuştur. Çizgi romanın daha çok kitlelere hitap ettiği, gazetelerde çizgi roman bölümlerinin bulunduğu, çizgi roman dergilerinin popüler olduğu dönemlerde toplumun gelişmesine, teknolojinin gelişmesine ayak uydurabilenler daha uzun süreli olmuşlardır. Ayak uyduramayan çizgi romanlarsa kısa süreli olmuşlardır. Teknolojinin gelişmesiyle birlikte ekran teknolojilerin gelişmesi çizgi romana olan ilginin azalmasına neden olmuştur. Bu gün batı kaynaklı çizgi roman kahramanları, gelişen teknolojiyle birlikte gerek sinema, gerekse çocuklara yönelik yapımlarla tüm dünyaya tanıtılmıştır. Ülkemizde gerek tekstil ürünlerinde, gerekse çocuklara yönelik olan ürünlerin görsellerinde batı kaynaklı

izgi roman kahramanları oldukça geniş yer bulmaktadır. Bunun yanında yerli çizgi roman kahramanlarımız unutulmaya terkedilmiş vaziyettedir. Milli izgi roman kahramanlarımızın tanıtılması, dönemin şartlarına göre çizgi roman kahramanlarımızın serüvenlerine devam etmesi ve kendi kültürümüzden, tarihimizden ilham alan yeni kahramanların izerlerimiz tarafından ortaya çıkarılması gerekmektedir.

Gelişen teknolojinin etkisiyle ortaya çıkan bilgisayar oyunları, akıllı cep telefonu uygulama ve oyunları çocuklarımızı ve gençlerimizi oldukça meşgul etmektedir. Bu oyun ve uygulamalardaki içeriklerin çoğunluğunu bizim kültürümüzü ve değerlerimizi yansıtmayan içerikler oluşturmaktadır. Bazı uygulama ve oyunlarsa ciddi manada çocuklarımıza ve gençlerimize zarar vermektedir. Milli duygularla ortaya çıkmış çizgi roman kahramanlarımız bu alanda kaynaklık edebilecek örneklere sahiptir. Tarihimize yön vermiş sayısız kahramanlarımız, edebi eserlerimiz, bilim adamlarımız ve ilim adamlarımız vardır kendi kültürümüzü ve değerlerimizi yansıtan bilgisayar ve akıllı telefon uygulama ve oyunları da yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Banarlı, N. S (1983). Resimli Türk Edebiyatı Tarihi(1. Cilt).İstanbul: Milli Eğitim
- Burak, T (2019). *Sezgin Burak Hayatı ve Eserleri* (1. Baskı). E-Kitap: Altar Medya
- Boratav, P.N (1969). 100 Soruda Türk Halk edebiyatı(1. Baskı). İstanbul: Gerçek Yayınevi
- Burak, S (2010). Tarkan-Marsın Kılıcı(1.Basım). İstanbul: Turkuvaz Matbaacılık Yayınları
- Burak, S (2011). Tarkan-Margus Kalesi(1.Basım). İstanbul: Turkuvaz Matbaacılık Yayınları
- Burak, S (2012). Tarkan-Bayraktaki Canavar (1.Basım). İstanbul: Turkuvaz Matbaacılık Yayınları
- Burak, S (2011). Tarkan-Dehşet Kulesi (1.Basım). İstanbul: Turkuvaz Matbaacılık Yayınları
- Burak, S.(2010). Tarkan-Maryo'nun Kuşları (1.Basım). İstanbul: Turkuvaz Matbaacılık Yayınları
- Burak, S (2012). Tarkan-Kuzey Canavarları (1.Basım). İstanbul: Turkuvaz Matbaacılık Yayınları
- Burak, S (2012). Tarkan-Honoriya'nın Yüzüğü(1.Basım). İstanbul: Turkuvaz Matbaacılık Yayınları
- Burak, S (2010). Tarkan-Gümüş Eyer 1.Bölüm (1.Basım). İstanbul: Turkuvaz Matbaacılık Yayınları
- Burak, S (2010). Tarkan-Gümüş Eyer 2.Bölüm (1.Basım). İstanbul: Turkuvaz Matbaacılık Yayınları
- Burak, S (2010). Tarkan-Gümüş Eyer 3. Bölüm (1.Basım). İstanbul: Turkuvaz Matbaacılık Yayınları
- Burak, S (2010). Tarkan-Gümüş Eyer 4.Bölüm (1.Basım). İstanbul: Turkuvaz Matbaacılık Yayınları
- Burak, S (2010). Tarkan-Gümüş Eyer 5.Bölüm (1.Basım). İstanbul: Turkuvaz Matbaacılık Yayınları
- Burak, S (2011). Tarkan-Viking Kanı 1. Bölüm (1.Basım). İstanbul: Turkuvaz Matbaacılık Yayınları
- Burak, S (2011). Tarkan-Viking Kanı 2. Bölüm (1.Basım). İstanbul: Turkuvaz Matbaacılık Yayınları
- Burak, S (2011). Tarkan-Viking Kanı 3. Bölüm (1.Basım). İstanbul: Turkuvaz Matbaacılık Yayınları
- Burak, S (2010). Tarkan-Altın Madalyon 1. Bölüm (1.Basım). İstanbul: Turkuvaz Matbaacılık Yayınları
- Burak, S (2010). Tarkan-Altın Madalyon 2. Bölüm (1.Basım). İstanbul: Turkuvaz Matbaacılık Yayınları

- Burak, S (2010). Tarkan-Altın Madalyon 3. Bölüm (1.Basım). İstanbul: Turkuvaz Matbaacılık Yayınları
- Burak, S (2011). Tarkan-Kurt Kanı 1.Bölüm (1.Basım). İstanbul: Turkuvaz Matbaacılık Yayınları
- Burak, S (2011). Tarkan-Kurt Kanı 2. Bölüm (1.Basım). İstanbul: Turkuvaz Matbaacılık Yayınları
- Cantek, L (1996). *Türkiye’de Çizgi Roman* (3. Baskı). İstanbul: Sena Ofset
- Ergin, M (1969). *Dedem Korkut Kitabı* (1.Baskı). İstanbul: Milli Eğitim
- Halaçoğlu, Y(2002). *Türkler Ansiklopedisi*(18.Cilt).Ankara, Yeni Türkiye Yayınları
- Horzumlu, A (Yapımcı). (2016). *Çizginin Kahramanları*. İzmir: TRT Belgesel.
- Roux, J.P (2001). Orta Asya Tarih ve Uygarlık(1.Basım).İstanbul: Kabalcı Yayınları
- Türk Dil Kurumu. (2005). *Türkçe Sözlük*. (10. basım). Ankara: TDK.
- Orçan, A (2013). *Çizgi-Roman Tekniği İle Geliştirilen Bilim-Kurgu Hikâyelerinin Öğrencilerin Yaratıcı Düşünme Becerilerinin Ve Fiziğe İlişkin Tutumlarının Gelişimine Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, GAZİ ÜNİVERSİTESİ Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Orkan, K, Bülkat, G, Ayhan, Ş (1953). *Türk Kahramanı Köroğlu’nun Maceraları*, 1.cilt (1-40.sayılar). İstanbul: Kral Neşriyat
- Ölçer, D (2006). *Popüler Kültürel İmgeler Açısından “Tarkan” Çizgi Romanı Üzerinde Bir İnceleme*, Yüksek Lisans Tezi, GAZİ ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Sanal 1(2018). <https://www.tarkan.com.tr/index.php/tr/sezginburak/hayati-ve-eserleri> , Erişim Tarihi: 03.05.2018
- Sanal 2(2018). <https://www.tarkan.com.tr/index.php/tr/sezginburak/hayati-ve-eserleri> , Erişim Tarihi: 03.05.2018
- Sanal 3(2018). <https://www.tarkan.com.tr/index.php/tr/sezginburak/hayati-ve-eserleri> , Erişim Tarihi: 03.05.2018
- Sanal 4(2018). <http://www.cizgidiyari.com/forum/i-i-j-k-l/464-koroglu.html> eserleri , Erişim Tarihi: 03.05.2018

GÖRSEL KAYNAKÇA

- Sanal 1 (2018). Köroğlu Çizgi Romanı Tanıtım Reklam Sayfası, 1953.
<http://www.cizgidiyari.com/forum/koroglu/116818-koroglu-bu-mecmua-nasil-hazirlaniyor.html>
Erişim Tarihi: 02.04.2018
- Sanal 2 (2018). Köroğlu Çizgi Romanı Tanıtım Reklam Sayfası, 1953.
<http://www.cizgidiyari.com/forum/koroglu/116818-koroglu-bu-mecmua-nasil-hazirlaniyor.html>
Erişim Tarihi: 02.04.2018
- Sanal 3 (2018). Köroğlu Çizgi Romanı Tanıtım Reklam Sayfası, 1953.
<http://www.cizgidiyari.com/forum/koroglu/116818-koroglu-bu-mecmua-nasil-hazirlaniyor.html>
Erişim Tarihi: 02.04.2018